ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರ ವರದಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

2025ರ ವರದಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 08

ವಿಷಯ ಕೋಷ್ಟಕ

ಕಂಡಿಕೆ	ವಿಷಯಗಳು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
	ಮುನ್ನುಡಿ	v
	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಣಾ ಸಾರಾಂಶ	vii
ಅಧ್ಯಾಯ I	**ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಚೌಕಟ್ಟು**	
1.1	ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ	1
1.2	ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ – ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು	2
1.3	ರಾಜ್ಯ ಎದುರಿಸಿದ ವಿಪತ್ತುಗಳ ವಿವರ	3
1.4	ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆ	5
1.5	ನಾವು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಏಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ?	5
1.6	ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು	6
1.7	ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಮಾನದಂಡ	6
1.8	ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ	6
1.9	ಕೃತಜ್ಞತೆ	8
1.10	ವರದಿಯ ರಚನೆ	8
ಅಧ್ಯಾಯ II	**ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ**	
2.1	ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು	9
2.2	ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ	22
2.3	ಘಟನೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	31
ಅಧ್ಯಾಯ III	**ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಕೆ**	
3.1	ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ	34
ಅಧ್ಯಾಯ IV	**ಬರಗಾಲ**	
4.1	ಪರಿಚಯ	47
4.2	ರಾಜ್ಯದ ಬರಗಾಲದ ಚಿತ್ರಣ	48
4.3	ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆ	50

ಕಂಡಿಕೆ	ವಿಷಯಗಳು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
4.4	ಬರಗಾಲದ ವಿರುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧತೆ	54
ಅಧ್ಯಾಯ V	**ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ಅಪಾಯ**	
5.1	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವಾಹದ ವಿವರ	67
5.2	ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ	69
5.3	ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸನ್ನದ್ಧತೆ	70
5.4	ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು	77
5.5	ಪ್ರವಾಹ/ಮಳೆ ಹಾನಿಗೆ ಪರಿಹಾರ	84
5.6	ಪುನರ್ವಸತಿ	91
5.7	ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ	92
ಅಧ್ಯಾಯ VI	**ಭೂಕುಸಿತಗಳು**	
6.1	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯದ ವಿವರ	95
6.2	ಭೂಕುಸಿತದ ಪರಿಣಾಮಗಳು	97
6.3	ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧತೆ	98
6.4	ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು	101
6.5	ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ	103
6.6	ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ/ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ	112
ಅಧ್ಯಾಯ VII	**ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಇತರ ವಿಪತ್ತುಗಳು**	
7.1	ಚಂಡಮಾರುತ	115
7.2	ಮಿಂಚು	119

ಅನುಬಂಧಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಅನುಬಂಧಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿವರಗಳು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
2.1	ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಗಳು	127
3.1	ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಲೇಖಪಾಲರ (ಎ ಮತ್ತು ಇ) ನಡುವಿನ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು	131
3.2	ನಗದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ/ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡದಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳು	132
3.3	ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್‌ಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ	133
3.4	2017–18 ರಿಂದ 2021–22ರ ಅವಧಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಪುಸ್ತಕಗಳ ನಡುವಿನ ನಿಧಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ	134
3.5	ಎಸ್.ಡಿ.ಆರ್.ಎಫ್. ಅನುದಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿತ್ತೀಯ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು	135
4.1	2001–2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರಪೀಡಿತ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ದತ್ತಾಂಶ	137
5.1	2018–2022 ರ ನಡುವೆ ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳ ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ	138
5.2	ಮನೆಗಳ ಹಾನಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು	139
5.3	ಪರಿಹಾರ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಿಯಮಿತತೆಯ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಪ್ರಕರಣಗಳು	146
6.1	ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಭೂಕುಸಿತ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ನಕ್ಷೆಗಳು	148
7.1	ಐಎಂಡಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಮಿಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ	149
	ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪಗಳು	150

ಮುನ್ನುಡಿ

- ❖ ಮಾರ್ಚ್ 2023 ಕ್ಕೆ ಕೊನೆಗೊಂಡ ವರ್ಷದ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 151 (2) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❖ ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರ 2017–23ರ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಈ ವರದಿಯು "ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ" ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ❖ 2017–23ರ ಅವಧಿಯ ಪರೀಕ್ಷಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. 2017–23ರ ನಂತರದ ಅವಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❖ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರು ಹೊರಡಿಸಿದ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.
- ❖ ಈ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲೂ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಮತ್ತು ಇತರ ಪಾಲುದಾರ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ನೆನೆಯುತ್ತದೆ.
- ❖ ಈ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಹಗಳಿಗೆ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಆವೃತ್ತಿಯೇ ಅಧಿಕೃತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾರಾಂಶ

ಸಿಎಜಿ ಈ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡಿತು?

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕ–ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಾಗಿ, ವಿವಿಧ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರಗಾಲ, ಪ್ರವಾಹ, ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯದ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪರಿಸರ ಅವನತಿ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ವಿಪತ್ತುಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಅದರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಗಂಭೀರ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಈ ಅಂಶಗಳು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸದ ಮೇಲೆ ಗಣನೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದರಿಂದ ಅಂತಹ ಹೆಚ್ಚಳದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮುನ್ಸೂಚನೆ, ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮನ್ವಯಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ / ಪರಿಹಾರ ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನದಿಂದ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ (ಪಿಎ) ಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

2017–18 ರಿಂದ 2022–23 ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಪಿಎ ನಡೆಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಇದು ವಿಪತ್ತನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಿಂದಿನ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೇಂದ್ರ (ಕೆಎಸ್ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ) ಜೊತೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಒಂಬತ್ತು ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಕಚೇರಿಗಳ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪಿಎ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಬೆಳಗಾವಿ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹಾವೇರಿ, ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಡಗು, ರಾಮನಗರ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಕಾರಣ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭೂಕುಸಿತ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಚಂಡಮಾರುತವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ.

2018 ರಿಂದ 2023 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಮುಖ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತು, 2018 ರಿಂದ 2022 ರವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದವು, ಇದು ಬೆಳೆಗಳು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಮಾನವ ಜೀವಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. 2023 ರಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ 31 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಂದಾಜು ₹65,594 ಕೋಟಿ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ)ಯನ್ನು 2008 ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು 2020 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು, ಅಂದರೆ ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ರಚನೆಯಾದ 12 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ. ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ 2019ರ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು

ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ತಜ್ಞರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರ್ಷದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ / ನಂತರ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹದಿನಾರು ಇಲಾಖೆಗಳು (ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಇಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂತೆ) 2020–21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಡಿಎಂಪಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿವೆ ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕೇಂದ್ರ (ಎಸ್‌ಇಒಸಿ) ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಸಜ್ಜುಗೊಂಡಿತ್ತು, ಇದು ಅದರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ/ದೋಷಯುಕ್ತ ಉಪಕರಣಗಳು, ದೋಷಯುಕ್ತ ದತ್ತಾಂಶ, ಅಸಮರ್ಪಕ ಒಪ್ಪಂದ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವಿಪತ್ತು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸದಿರುವುದು, ಸಂವೇದಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡದಿರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆ ಘಟಕಗಳು ಮಂಜೂರಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶೇಕಡಾ 67 ರಿಂದ 96 ರವರೆಗೆ ಭಾರಿ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಸೇವಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಕೇಡರ್ ಗಳಲ್ಲಿ) ಘಟಕಗಳು ಶಿಫ್ಟ್‌ವಾರು ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಸಮಗ್ರ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಎನ್‌ಡಿಎಂಐಎಸ್) ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿ / ನಷ್ಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಹಣ (ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ) 'ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ / ಘಟಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಹೀಗಾಗಿ ಎನ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ /ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅನುದಾನಗಳ ನೈಜ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರ / ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದೆ (ಜನವರಿ 2017). ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಇಲಾಖೆಯು ₹23.68 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದೆ ಮತ್ತು ₹7.69 ಕೋಟಿಗಳು (ಹುಡುಕಾಟ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ) ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಂತಾಮಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 2017–18ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ₹18.59 ಲಕ್ಷ ಹಣವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ / ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸದ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ನಿಧಿಯಿಂದ ₹1.81 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಿವೆ.

ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನೂ ಪ್ರದೇಶ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿಲ್ಲ. ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ (2009–2015) ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ರೇನ್ ಗೇಜ್‌ಗಳು (ಟಿಆರ್‌ಜಿಗಳು) ಮತ್ತು ಟಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ, ಆದಾಗ್ಯೂ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ದೋಷಯುಕ್ತ ಉಪಕರಣಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡಾ 43 ಮತ್ತು 52 ರಷ್ಟಿತ್ತು, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮಾರ್ಚ್ 2022 ರಿಂದ ಎಎಂಸಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸದಿರುವುದು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ / ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ / ಎಸ್‌ಇಸಿ 2022–23ರವರೆಗೆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ

ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಬೆಳೆ ಹವಾಮಾನ ನಿಗಾ ಗುಂಪು (ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿ) 2017 ರಿಂದ 2022 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಪೂರೈಸಲಿಲ್ಲ. 2022–23 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಬರ ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿತ ಮಿಷನ್ / ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂತರ್ಜಲ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಖಾಸಗಿ ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅತಿಯಾಗಿ ಹೊರತೆಗೆಯುವುದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಯ–ಸರಣಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೆ ನೀರಿನ ಸಂಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಅಧಿಸೂಚಿತ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ಒಟ್ಟು ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

ಬರಪೀಡಿತ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ. ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2021 ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೊರತರಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ಶಾಲೆಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಮನರಂಜನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಮೂಲಭೂತ ದತ್ತಾಂಶದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ಕೆಎಸ್‌ಎಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ರಾಜ್ಯ/ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಜಲವಿಜ್ಞಾನದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಂವೇದಕಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಟ್ರೀಮ್ ಗೇಜ್ ಮಾನಿಟರ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ₹2.45 ಕೋಟಿಗಳ ಹೂಡಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿದೆ. ವೈರ್‌ಲೆಸ್ ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಜನರನ್ನು ಪ್ರವಾಹದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಲು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನಿಂದ 'ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನಗರ ಪ್ರವಾಹ ಮಾದರಿ ತಯಾರಿಕೆ' ಎಂಬ ಕಾಮಗಾರಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದ 25 ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಜಲ ಕೇಂದ್ರಗಳು (ಟಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್) ಮತ್ತು 04 ಅಲ್ಟ್ರಾಸಾನಿಕ್ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಸಂವೇದಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ 100 ನೀರಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಂವೇದಕಗಳಲ್ಲಿ (ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಲ್‌ಎಸ್) 49 ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಐದು ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಲ್‌ಎಸ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿ / ದತ್ತಾಂಶ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, 184 ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ 69 ಅಂದರೆ, ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪಕ, ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಮಂಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ–ಧಾರವಾಡದ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಸಂವೇದಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023).

ತನ್ನ ಪ್ರವಾಹ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದರೂ, ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯ ಅನುಮತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ರಾಜ್ಯವು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ/ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು, ರೈಲ್ವೆ ಮತ್ತು ಇತರ ರಸ್ತೆಗಳು ಪ್ರವಾಹ/ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮನೆ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ನೆರವು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪಾವತಿ ಕಡತಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಜಿಪಿಎಸ್ ನಿರ್ದೇಶಾಂಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಭಾಗ/ಕುಸಿದ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಮೇಲೆ ಮಳೆ/ತೇವಾಂಶದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿರದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ಪಾವತಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ. ಹಾನಿಯ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಯಲ್ಲಿನ ಭಾರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು, ಇದು ಅದೇ ಶೇಕಡಾವಾರು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಹಾನಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. 2019–23ರಲ್ಲಿ

ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆ ಹಾನಿಯ 1,10,407 ಅನುಮೋದಿತ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಬದಲಿಗೆ, 22,496 ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡಾ 20) ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಟ್ಟು ₹213.94 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಾಡಿದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದೆ. ಪರಿಹಾರ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನ ಮಾದರಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ) ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಸುವಲ್ಲಿ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ. ಪರಿಹಾರ ಪೋರ್ಟಲ್ನಲ್ಲಿನ ಡೇಟಾದ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯು (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ, ವರ್ಷ, ಋತು, ವಿಪತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ದತ್ತಾಂಶ ಹೂಡುವಿಕೆ ಮೂಲಕ) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 2022–23ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮೂರು ಸೇತುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡು ರಸ್ತೆಗಳ (ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿ) ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿದ್ದ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2022) ಸೇತುವೆಗಳು/ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಪರ್ಯಾಯ ದೀರ್ಘ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಭೂಕುಸಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಳಂಬವಾದ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿತ್ತು. ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂತರಗಳು ನಿಖರವಲ್ಲದ ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯದ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳು, ಭೂಕುಸಿತದ ದಾಸ್ತಾನಿನ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದ್ದ ನಿಷೇಧವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಿಂಪಡೆದಿದೆ. ಕೊಡಗಿನ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಕಚೇರಿ (ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ) ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಭೂಕುಸಿತ ಪೀಡಿತಕ್ಕೊಳಗಾಗಬಹುದಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ₹6.25 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಅಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವನ್ನು ಎದುರಿಸಿತು, ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಡಿಎಸ್ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಎಂಪಿಸಿಎಸ್‌ಗೆ ಆಶ್ರಯ ಮಟ್ಟದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಮಾನವ ಜೀವಹಾನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಗುಡುಗು ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ–2022 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. 2018–23ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಾವುಗಳು ಯಾವುದೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಲ್ಲ, ಸುಧಾರಿತ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮುದಾಯ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಇದು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗಸ್ಟ್ 2024 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಗುಡುಗು ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಶಿಫಾರಸುಗಳು:

- *ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ, ಎಸ್‌ಇಸಿ, ಡಿಡಿಎಂಎ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ನಿಯೋಜಿತ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.*
- *ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವಲಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಂಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.*

- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು.
- ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.
- ಹಣಕಾಸು ವಹಿವಾಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಣಕಾಸು ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಭೌಗೋಳಿಕ–ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹವಾಮಾನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಬರವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಬರ ನಿವಾರಣೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರ ನಡುವೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಅಂತರ್ಜಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು.
- ಎಲ್ಲಾ ದುರ್ಬಲ ಸ್ಥಳಗಳ ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಕ್ಷಣದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಾಧಿತವಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಬೇಕು.
- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಬೇಕು, ಅನರ್ಹ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬೇಕು.
- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭೂಕುಸಿತ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಸೂಕ್ತ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು, ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ವಲಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಂತಹ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ, ಚಂಡಮಾರುತ ಮತ್ತು ಮಿಂಚುಗಳಂತಹ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಹಾನಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ – I
ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ
ಮತ್ತು
ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಚೌಕಟ್ಟು

ಅಧ್ಯಾಯ I

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಚೌಕಟ್ಟು

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅಥವಾ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಆಕಸ್ಮಿಕ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದುರಂತ, ಅಪಘಾತ, ವಿಪತ್ತು ಅಥವಾ ಗಂಭೀರ ಘಟನೆ ಎಂದು ವಿಪತ್ತನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ[1]. ಇದು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಜೀವಹಾನಿ ಅಥವಾ ಮಾನವ ಸಂಕಟ/ಹಾನಿ, ಆಸ್ತಿಯ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ನಾಶ, ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮೀರುವ ಸ್ವರೂಪ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಭಾರಿ ಮಳೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರವಾಹ, ಬರಗಾಲ, ಭೂಕಂಪ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಬೆಂಕಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸ್ಫೋಟಗಳು, ರಚನಾತ್ಮಕ ವೈಫಲ್ಯಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭೂಕುಸಿತಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅನಧಿಕೃತ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು, ಜಲಮೂಲಗಳ ಅತಿಕ್ರಮಣ, ಮಳೆನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಂತಾದ ಮಾನವ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಅಪಾಯಗಳು ಭೌತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ದುರ್ಬಲತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಿದಾಗ ವಿಪತ್ತಿನ ಅಪಾಯವು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿದ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ವಿಪತ್ತುಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಲೇ ಇವೆ.

1.1 ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ (ಡಿ. ಎಂ.) ಎಂದರೆ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಥವಾ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವ, ಸಂಘಟಿಸುವ, ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ:

- ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಅದರ ತೀವ್ರತೆ ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಅಪಾಯವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಿಪತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ತ್ವರಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು.
- ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವಿಕೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರದ ನಂತರ ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ.

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಆವರ್ತಚಕ್ರವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ನಕ್ಷೆ 1.1** ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

[1] ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯಿದೆ, 2005.

ನಕ್ಷೆ 1.1: ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಆವರ್ತಚಕ್ರ

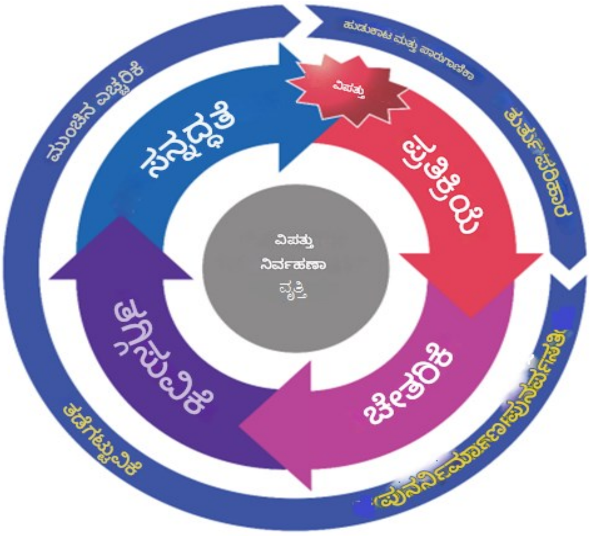

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ 2021–22

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

1.2 ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ – ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು

ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವು ಜಾಗತಿಕ ಕಾಳಜಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಅಪಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು (ಎಸ್. ಡಿ. ಜಿ. ಗಳು) ಬಡತನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಆನಂದಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕರೆಯಾಗಿದೆ. ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ನಕ್ಷೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿತ್ತು. ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಸ್‌ಡಿಜಿಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 11: "ಸುಸ್ಥಿರ ನಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು" ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಜಿ 13: "ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮ" ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಇದು ಈ ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಹಲವಾರು ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಬಹುದು. 17 ಎಸ್‌ಡಿಜಿ ಗಳಲ್ಲಿ 10ರಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತಕ್ಕೆ (ಡಿಆರ್‌ಆರ್) ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 25 ಗುರಿಗಳಿವೆ, ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಿ ಡಿಆರ್‌ಆರ್ ಪಾತ್ರವನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಭಾಗವಾಗಿ, 1999 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಉನ್ನತ–ಶಕ್ತಿಯ ಸಮಿತಿಯು 31 ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಐದು ಪ್ರಮುಖ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ ನೀರು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಸಂಬಂಧಿತ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಬಂಧಿತ, ಜೈವಿಕ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ/ಕೈಗಾರಿಕಾ/ಪರಮಾಣು ಸಂಬಂಧಿತ ಮತ್ತು ಅಪಘಾತ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಎನ್. ಡಿ. ಎಂ. ಎ) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 2005 (ಡಿ.ಎಂ. ಕಾಯ್ದೆ) ಅನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2005). ಇದು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಪರಿಹಾರ–ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಧಾನದಿಂದ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ, ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮಾದರಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ, ಪೂರ್ವಭಾವಿ, ಬಹು–ವಿಪತ್ತು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ–ಚಾಲಿತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರೋಧಕ ಭಾರತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಎನ್. ಡಿ. ಎಂ. ಎ. (2009) ಹೊರತಂದಿತು.

ಅದರಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು (2020) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು.

1.3 ರಾಜ್ಯ ಎದುರಿಸಿದ ವಿಪತ್ತುಗಳ ವಿವರ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಭೌಗೋಳಿಕ–ಪರಿಸರ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲತೆಯಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದ ವಿಪತ್ತು–ಪೀಡಿತ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಡೆಕ್ಕನ್ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಘಾಟ್ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಸಂಧಿಸುವ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಬರ, ಪ್ರವಾಹ, ಭೂಕುಸಿತ ಮುಂತಾದ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಚಂಡಮಾರುತಗಳು, ಮಿಂಚು ಮತ್ತು ಭೂಕಂಪಗಳಂತಹ ಅಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಧಿತವಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಕೋಪದ ವಿವರಗಳನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 1.1**ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.1: ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಪತ್ತು ಚಿತ್ರಣ

ವಿಪತ್ತು	ಬಾಧಿತ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		(ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)											
ಬರಗಾಲ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	28	28	9	27	30	–	30	18	–	–	–	31
	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	157	125	34	136	164	–	164	49	–	–	–	223
ಪ್ರವಾಹ / ಮಳೆ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	–	8	8	–	6	–	7	22	25	28	30	–
	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	–	35	42	–	24	–	25	103	180	182	*	–
ಭೂಕುಸಿತ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	2	2	3	2	3	4	7	5	5	5	–	–
	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	2	2	3	2	4	6	12	7	9	10	–	–
ಭೂಕಂಪ	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	2	1	1	1	1	2	1	1	1	6	–	–
	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	2	1		1	1	2	1	1	1	10	–	–

ಮೂಲ: ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ 2022–23 ಮತ್ತು ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರ

** 2022 ರಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ*

2023ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ, 31 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 223 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿದ್ದವು. 2017–18 ರಿಂದ 2022–23 ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಕೋಷ್ಟಕ 1.2** ಮತ್ತು **ಕೋಷ್ಟಕ 1.3**ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.2: 2018–23ನೇ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಪತ್ತು ಘಟನೆಗಳು

ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವರ್ಷ	ವಿಪತ್ತು	ಪರಿಣಾಮ
2018	30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಬರಗಾಲ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ – ₹28,046.95 ಕೋಟಿ. ಹಿಂಗಾರು ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ – ₹11,384.47 ಕೋಟಿ. ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮು: ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ – ₹16,662.48 ಕೋಟಿ.
	ಭಾರೀ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ವಿನಾಶಕಾರಿ ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ.	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ – ₹3,705.87 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ – ₹1,670.84 ಕೋಟಿ. ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು – ₹227.51 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿ – ₹1,811.54 ಕೋಟಿ. 67 ಮಾನವ ಮತ್ತು 240 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು
2019	22 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ – ₹35,160.81 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ – ₹15,230.60 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ – ₹9,642.67 ಕೋಟಿ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು – ₹10,287.44 ಕೋಟಿ. 91 ಮಾನವ ಮತ್ತು 3,400 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು
	49 ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ	---
2020	25 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ – ₹23,481.63 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ – ₹17,700.76 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ – ₹10,984.71 ಕೋಟಿ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು – ₹458.58 ಕೋಟಿ. 85 ಮಾನವ ಮತ್ತು 1,867 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು
2021	ತೌಕ್ತೆ ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ – ₹209.60 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ – ₹4.48 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ – ₹196.93 ಕೋಟಿ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು – ₹8.19 ಕೋಟಿ. 6 ಮಾನವ ಮತ್ತು 2 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು
	28 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ – ₹5,690.51 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ – ₹1,702.65 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ – ₹3,619.21 ಕೋಟಿ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು – ₹368.65 ಕೋಟಿ. 16 ಮಾನವ ಮತ್ತು 358 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು
2022	30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ – ₹7,647.13 ಕೋಟಿ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ – ₹3,596.26 ಕೋಟಿ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ – ₹3,673.30 ಕೋಟಿ. ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನೆರವು – ₹404.57 ಕೋಟಿ. 82 ಮಾನವರು ಮತ್ತು 462 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು ವರದಿಯಾಗಿದೆ
2023	ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 31 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ	ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ – ₹65,594.92 ಕೋಟಿ.

ಮೂಲ: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರ

ಕೋಷ್ಟಕ 1.3: ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದಾದ ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ

ವಿಪತ್ತು (ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವರ್ಷ)	**ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ** *(₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)*	**ಜೀವಹಾನಿ**	
		ಮಾನವ	**ಜಾನುವಾರುಗಳು**
ಬರ (2018, 2019 ಮತ್ತು 2023)	93,641.87	–	–
ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತ (2018, 2019, 2020, 2021 ಮತ್ತು 2022)	75,685.95	341	6,327
ಚಂಡಮಾರುತ (2021)	209.60	6	2
ಒಟ್ಟು	**1,69,537.42**	**347**	**6,329**

ಮೂಲ: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಘೋಷಿಸದಿದ್ದರೂ, ಮಳೆ ಹಾನಿಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ, ಕೃಷಿ/ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಗಣನೀಯ ಹಾನಿಯಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಮಾನವ ಜೀವ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಷ್ಟದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬಾಧಿತವಾಗಿದೆ. ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಎರಡೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡು ಮಾಡಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ.

1.4 ಸಂಸ್ಥೆ ರಚನೆ

ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಬ್ಬರ ನೇತೃತ್ವದ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು **ನಕ್ಷೆ 1.2** ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ನಕ್ಷೆ 1.2: ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

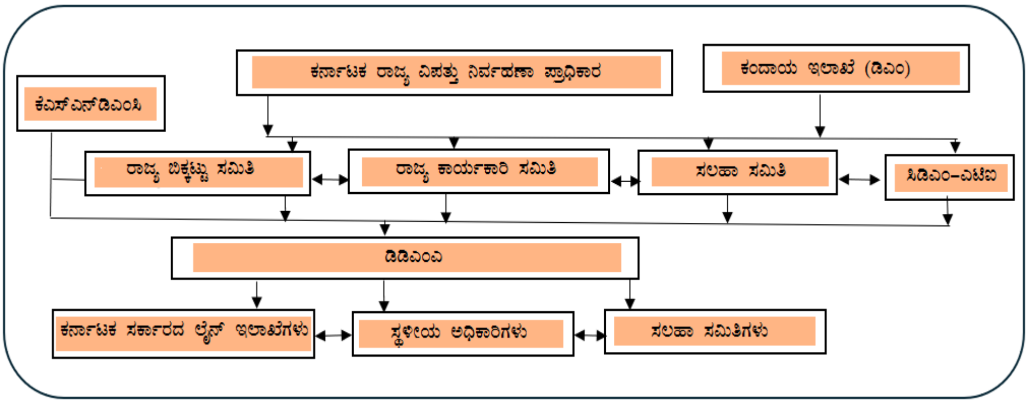

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ 2017–18

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಈ ವರದಿಯ ಅಧ್ಯಾಯ II ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

1.5 ನಾವು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಏಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ?

ರಾಜ್ಯವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಗಣನೀಯ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮನ್ವಯಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ

ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ (ಪಿ. ಎ.) ಯನ್ನು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ/ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಧಾನದಿಂದ ಅದರ ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

1.6 ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು:

- ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ಮುನ್ಸೂಚನೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಸಮಯೋಚಿತ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ–ಪರಿಹಾರ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

1.7 ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಮಾನದಂಡ

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಅವಲೋಕನಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ:

- ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯ್ದೆ 2005;
- ಆಯಾ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಕುರಿತು ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು;
- ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು; ಮತ್ತು
- ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಗಳು, ಆದೇಶಗಳು, ಸುತ್ತೋಲೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

1.8 ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ

ಘಟನೆ/ವಿಪತ್ತುವಾರು ವೆಚ್ಚದ ಸಮಗ್ರ ವಿವರಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಮಾದರಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ. 2017–18 ರಿಂದ 2022–23 ರ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪಿಎ ಅನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2022 ರಿಂದ ಜುಲೈ 2023 ರವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕಚೇರಿ, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಮತ್ತು ಆಯ್ದ ಒಂಬತ್ತು[2] ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾಯಿತು **(ನಕ್ಷೆ 1.3)**.

[2] ಬೆಳಗಾವಿ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹಾವೇರಿ, ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಡಗು, ರಾಮನಗರ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ನಕ್ಷೆ 1.3: ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು

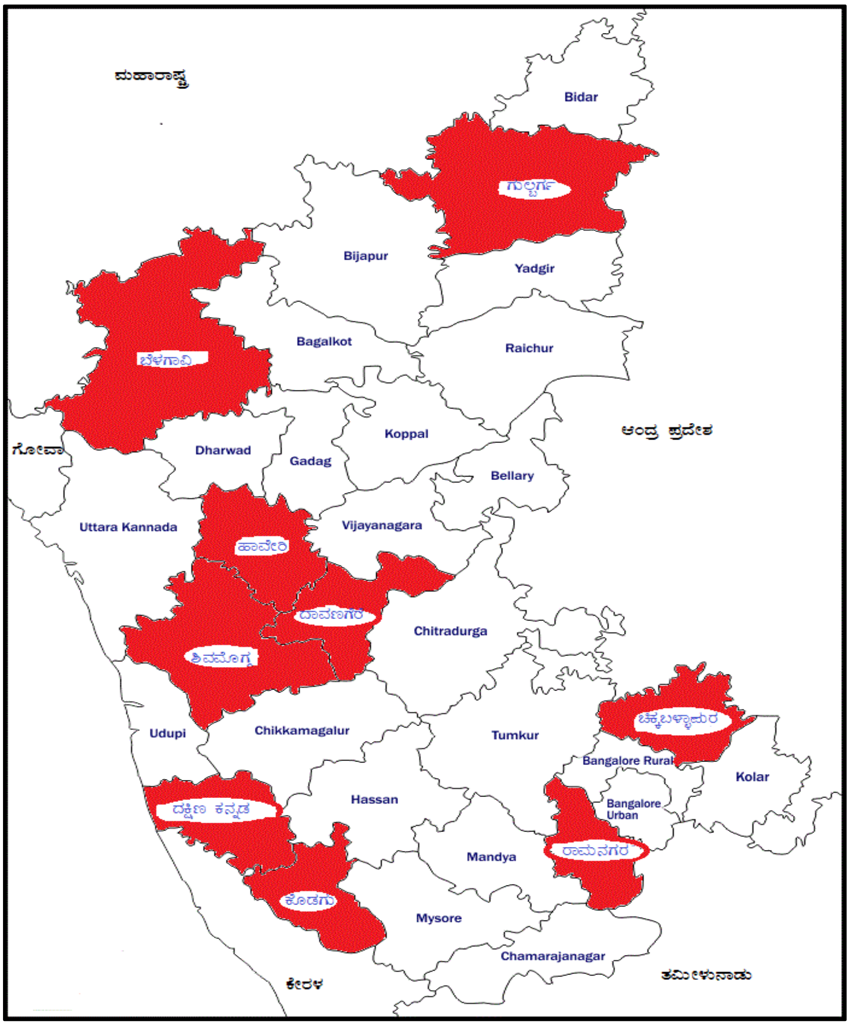

ವಿಪತ್ತು ಪೀಡಿತ ಸ್ಥಳಗಳ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಸಹ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ಪರೀಕ್ಷೆ–ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದವು, ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡವು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಚಂಡಮಾರುತಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲಿನಿಂದಾಗಿ ಮಾನವ ಜೀವ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಷ್ಟವಾದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ.

2023ರ ಜನವರಿ 9ರಂದು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು, ಇದರಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. 2024ರ ಜನವರಿ 22ರಂದು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ನಿರ್ಗಮನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2024ರ ಆಗಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರಡು ವರದಿಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಗಮನ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

1.9 ಕೃತಜ್ಞತೆ

ಈ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪ ಆಯುಕ್ತರ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ನೀಡಿದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ನೆನೆಯುತ್ತದೆ.

1.10 ವರದಿಯ ರಚನೆ

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಯು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಯು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ IIನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು/ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. IIIನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು 2007ರಿಂದ ಪ್ರವಾಹ, ಚಂಡಮಾರುತ, ಭೂಕುಸಿತ, ಬರ, ಮಿಂಚು ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ತಡವಾಗಿ ಬರಗಾಲವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಪತ್ತಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತನ್ನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದೆ. IV, V, VI ಮತ್ತು VII ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರ, ಪ್ರವಾಹ, ಭೂಕುಸಿತ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನಿಗದಿತ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅನುಸರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತವೆ.

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಕ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ರಕ್ಷಣೆ, ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸೇರಿವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಪತ್ತು ನಿರೋಧಕವಾಗಿಸುವ ಬದಲು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಯಾ ವಿಪತ್ತುವಾರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – II

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ

ಅಧ್ಯಾಯ II

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ರಾಜ್ಯವು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದಂತೆ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನವು ವಿಳಂಬಗಳು, ವಿರಳವಾದ ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಸಮರ್ಪಕ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪರಿಹಾರ-ಕೇಂದ್ರಿತದಿಂದ ಅದರ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿರಲು ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು.

ರಾಜ್ಯದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬ, ಇಲಾಖಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸದಿರುವುದು, ಯೋಜನೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಣೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿವಿಧ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ವಿಪತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸುಸಜ್ಜಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ನಿಧಿ ಹೊಂದಿತ್ತು, ಕಡಿಮೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು, ಹೀಗಾಗಿ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ಅಡ್ಡಿಯಾಯಿತು.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ವೆಚ್ಚವು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಐಇಸಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿವೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಇನ್ಸಿಡೆನ್ಸ್ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (ಐಆರ್‌ಎಸ್) ಅನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ.

2.1 ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಡಿಎಂನ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆಯು ಶ್ರೇಣೀಕೃತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಇದು ಬಹು-ಪಾಲುದಾರರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ, ಅಂದರೆ, ಈ ರಚನೆಯು ವಿವಿಧ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2005) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು (ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವಾಲಯ ಅಥವಾ ಇಲಾಖೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (ಎನ್‌ಇಸಿ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು.

ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಸಹ ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ.

2.1.1 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ)

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 14ರ ಪ್ರಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು (ಮೇ 2008) ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಸಚಿವರು[3] ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು (ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ (ಡಿಎಂ) ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

"ಪೂರ್ವಭಾವಿ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಆಡಳಿತದ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವಾಗಿಸುವುದು, ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಜನ ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳತ್ತ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು, ಎಲ್ಲಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ, ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ಮತ್ತು ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು" ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆಃ (ಅ) ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು; (ಆ) ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು[4] (ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ) ಅನುಮೋದಿಸುವುದು; (ಇ) ಇಲಾಖೆಗಳ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (ಡಿಎಂಪಿಗಳು) ಅನುಮೋದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ; (ಈ) ವಿಕೋಪಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು; (ಉ) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು; (ಊ) ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಧಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹೆಚ್ಚು ವಿಳಂಬದ ನಂತರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಅದರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಚೇರಿ ಸ್ಥಳ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಪೀಠೋಪಕರಣ/ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಂತಹ ಯಾವುದೇ ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 15ರ ಪ್ರಕಾರ, ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಬೇಕು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ನವೆಂಬರ್ 2019, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2020 ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೂರು ಬಾರಿ ಸಭೆ ಸೇರಿತು ಮತ್ತು 2017–18, 2018–19, 2021–22 ಮತ್ತು 2022–23 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಲ್ಲ. ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಸಭೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು, ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆಯ ಹೊರತಾಗಿ, ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಡಿಎಂಪಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ. ವಿಪತ್ತು

---

[3] ಕಂದಾಯ, ಗೃಹ, ಕೃಷಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್, ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ಇಂಧನ.

[4] ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ (ಡಿ. ಎಂ. ಪಿ.) ಒಂದು ನೀತಿ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಪತ್ತು ನಿರೋಧಕವಾಗಿಸಲು, ಜೀವಹಾನಿ/ಜೀವನೋಪಾಯ/ಆಸ್ತಿಗಳ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗರಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಮನ್ವಯ/ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ವಿಪತ್ತುಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು.

ಅಲ್ಲದೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯು ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಭೆಗಳ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಉತ್ತರಿಸಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2024ರವರೆಗೂ ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಗೆ ಯಾವುದೇ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ. ಅಗತ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಉತ್ತರವು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

2.1.1.1 ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 18 (1) ರ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಡಿಎಂಗಾಗಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 18 (2) (ಎ) ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು 2020 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು, ಆದರೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ (2009) ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 11 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಈ ಹಿಂದೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು 2020ರವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾದ ಡಿಎಂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನೀತಿ ದಾಖಲೆಯ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆದ್ದವು.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎಸ್‌ಡಿಎಂ ನೀತಿಯ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ವಿಳಂಬದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಎಸ್‌ಡಿಎಂ ನೀತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಉತ್ತರಿಸಿತು. ನೀತಿಯ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ನವೀಕರಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸೇರಿಸಲಾದ ನವೀಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

2.1.2 ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಪುಟ ಉಪಸಮಿತಿ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2013ರ ಜೂನ್ ನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ[5] ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಂಪುಟ ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು (ಸಿಎಸ್‌ಸಿ) ರಚಿಸಿತು, ಇದರಲ್ಲಿ ಆಯ್ದ ಸಚಿವರು ಇದ್ದು, ಕಂದಾಯ ಸಚಿವರು ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬರ, ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಇತರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಂತಹ ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು, ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು/ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಸಿಎಸ್‌ಸಿ ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

---

[5] ಜೂನ್ 2013, ಜೂನ್ 2018 ಮತ್ತು ಜೂನ್ 2023.

2017–18 (1) ಮತ್ತು 2018–19 (2) ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಎಸ್‌ಸಿಯು ಕೇವಲ ಮೂರು[6] ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಸಭೆ ನಡೆಸಿದೆ ಎಂದು ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತರ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಗಳ ವಿವರಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅನೇಕ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಭೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು, ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ಬರ/ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮೇವಿನ ದಂಡೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರದ ಪಾವತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಜಿಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಿಎಸ್‌ಸಿ ಚರ್ಚಿಸಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ. ಪರಿಹಾರದ ಪಾವತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಮೇವು ಪೂರೈಕೆ ಮುಂತಾದ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರೀಕ್ಷಾ–ಪರಿಶೀಲನೆಯು ತೋರಿಸಿದೆ.

2023–24ರಲ್ಲಿ ಸಿಎಸ್‌ಸಿ ಎಂಟು ಬಾರಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದೆ ಮತ್ತು ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಸೂಚಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ರಾಜ್ಯವು ಪದೇ ಪದೇ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು, 2023–24ರವರೆಗೆ ಸಿಎಸ್‌ಸಿಯಂತಹ ನೋಡಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸಭೆ ಸೇರಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

2.1.3 ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ

ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 17 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವಂತೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ತಜ್ಞರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು, ಅದು ರಚನೆಯಾಗಿ 11 ವರ್ಷಗಳ ವಿಳಂಬದ ನಂತರ 2019 ರ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆ ಒದಗಿಸಿದ ವಿವರಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯು ರಚನೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ಕೇವಲ ಎರಡು ಬಾರಿ (21–01–2020 ಮತ್ತು 22–05–2020) ಸಭೆ ಸೇರಿದೆ.
ಈ ಸಭೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾದ ವಿಷಯಗಳು ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ, ಇಲಾಖಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ, ಮುನ್ಸೂಚನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ, ಟೆಲಿಮೆಡಿಸಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿತು, ಆದಾಗ್ಯೂ ರಾಜ್ಯವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಪುನರ್‌ರಚಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಉತ್ತರಿಸಿತು. ತಜ್ಞರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಉದ್ದೇಶವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ನಿಯಮಿತ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಕರೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾದರೆ ಸರ್ಕಾರವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

[6] ಮೇ 2017, ನವೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಡಿಸೆಂಬರ್ 2018.

2.1.4 ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 20 (1) ರ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (ಎಸ್ಇಸಿ) ರಚಿಸಿತು (ಮಾರ್ಚ್ 2008). ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅದರ ಕಾರ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಎಸ್ಇಸಿಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

2.1.4.1 ರಾಜ್ಯ *ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ನಕ್ಷೆ*

ಕರ್ನಾಟಕವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನ, ಸಮುದಾಯ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಡಿಆರ್‌ಆರ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು, ಅದನ್ನು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಕಾಲಮಿತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.
ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಡಿಆರ್‌ಆರ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯುನಿಸೆಫ್, ಹೈದರಾಬಾದ್‌ಗೆ 2021–22 ರಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದರು. ಆದರು ಜನವರಿ 2024 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಪತ್ತು ನಿರೋಧಕ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬದ್ಧ ಸಮಯಾವಧಿಯೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಡಿಆರ್‌ಆರ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಬದ್ಧ ಸಮಯಾವಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ/ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಒಂದು ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತ (1ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿರುವಂತೆ) ಜೀವಗಳು/ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ[7]/ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಗಣನೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

ಇಲಾಖಾವಾರು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಡಿಆರ್‌ಆರ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನಾ ವಿಭಾಗದ ಮುಂದೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಉತ್ತರಿಸಿತು.

2.1.4.2 ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬೇಕು, ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಬೇಕು/ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಎಸ್‌ಸಿಪಿ (ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 23) ಹೊಂದಿತ್ತು. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ದುರ್ಬಲತೆ, ವಿಪತ್ತುಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು, ಪ್ರತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ **ನಕ್ಷೆ 2.1ರಲ್ಲಿ** ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆಃ

[7] ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳೆರಡೂ.

ನಕ್ಷೆ 2.1: ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯ ಘಟಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಹರಿವಿನ ನಕ್ಷೆ

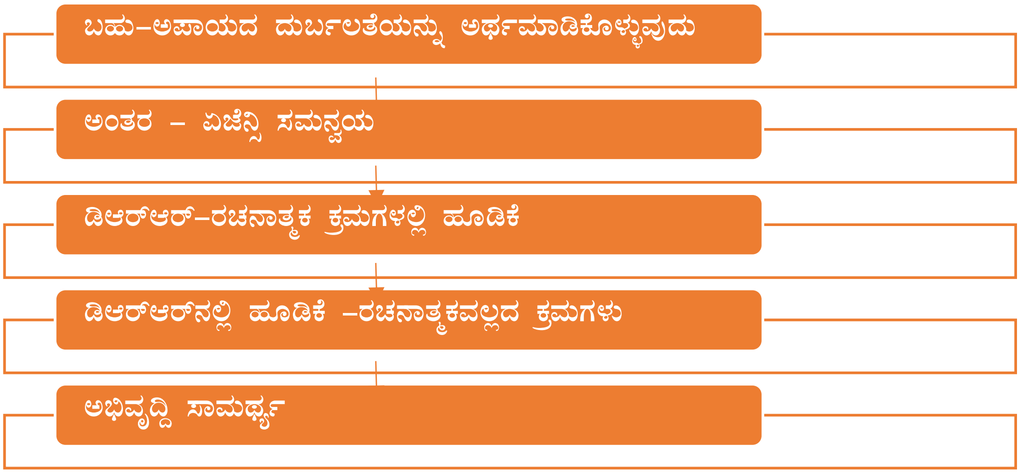

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ 2017–18.

➢ **ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ**

ಎನ್‌ಡಿಎಂಎಯು 2019ರ ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ನವೀಕರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಎನ್‌ಡಿಎಂಪಿ) ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ ತಯಾರಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ (2017–2023), 2017–18 ಮತ್ತು 2018–19 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಲಭ್ಯಮಾಡಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಗಳು ಹೊರಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿದ ನಂತರ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಸ್‌ಇಸಿ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ (ಡಿ. ಎಂ.) ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಮೊದಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಸಮಾಲೋಚನೆಯ ವಿವರಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳ ಸಮರ್ಥ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಸಭೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಉತ್ತರಿಸಿತು.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ವಿಕೋಪವಾರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

➢ **ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಆಪರೇಟಿಂಗ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್‌ಗಳು/ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ**

ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ವಿಪತ್ತುಗಳ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ನಂತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು (ಎಸ್‌ಒಪಿ) ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ಹಿಂದೆ ರಾಜ್ಯವು ಎದುರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಪಘಾತಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕಲಿತ ಪಾಠಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿಲ್ಲ.

➢ **ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಮೋದನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ**

ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಯಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು 23 (7) ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದ ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಯಿಂದ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯ ಅನುಮೋದನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರ್ಷದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ನಂತರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರವು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಇ–ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿತು, ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಮೋದನೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ.

➢ **ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ**

ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕ–ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಇಸಿ ವಿಭಾಗವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿತು. **ಅನುಬಂಧ – 2.1 ರಲ್ಲಿ** ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನ್ಯೂನತೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಕೋಪವಾರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

2.1.4.3 ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡದಿರುವುದು

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ (ಪರಿಚ್ಛೇದ 22 (2) (ಎಫ್)) ಪ್ರಕಾರ, ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಿಪತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿನ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಎಸ್‌ಇಸಿಗೆ ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇಲಾಖೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಾದ ತಡೆಗಟ್ಟುವ/ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸದ ಕಾರಣ, ಇಲಾಖೆಗಳು ಅಂತಹ ಯಾವುದೇ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಎಸ್‌ಇಸಿ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ, ಇದು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಗಳು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ/ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹಾನಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಸಿದ್ಧತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವು (ಮಾರ್ಚ್ 2023) ಉತ್ತರಿಸಿತು. ಈ ಉತ್ತರವು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ಎಸ್‌ಇಸಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇತ್ತು.

ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯು ವಿಪತ್ತು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಮಾತ್ರ ಲೈನ್ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಎಸ್‌ಇಸಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

2.1.5 ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ರಚನೆಯಾದ ನಂತರ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ, ಅಧಿಕೃತ ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ (ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ 25 (1) ನೇ ಪ್ರಕರಣ) ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು (ಡಿಡಿಎಂಎ) ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಯೋಜನೆ, ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಡಿಡಿಎಂಎ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ ಮತ್ತು ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು, ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಯೋಜನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಡಿಡಿಎಂಪಿ) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2009ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಸಹ–ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಪ ಆಯುಕ್ತರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಡಿಡಿಎಂಎಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಡಿಡಿಎಂಎಗಳ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು 2021ರ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ.

2.1.5.1 ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳ ಸಭೆಗಳು

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 27 ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಬೇಕು ಎಂದು ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. 2017–18 ರಿಂದ 2022–23 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಡಿಡಿಎಂಎಗಳು ನಡೆಸಿದ ಸಭೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 2.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 2.1: ಮಾದರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಡಿಡಿಎಂಎಗಳು ನಡೆಸಿದ ಸಭೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಜಿಲ್ಲೆ	ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ					
	2017–18	2018–19	2019–20	2020–21	2021–22	2022–23
ಬೆಳಗಾವಿ	1	0	5	1	1	4
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	0	1	1	1	1	1
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	4	1	3	6	8	6
ದಾವಣಗೆರೆ	0	0	3	0	0	0
ಹಾವೇರಿ	0	0	2	8	2	0
ಕಲಬುರಗಿ	ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ					
ಕೊಡಗು	0	0	0	1	2	2
ರಾಮನಗರ	1	1	2	2	3	3
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	0	0	3	2	1	5

ಮೂಲ: ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಡಿಡಿಎಂಎ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿವೆ. 2018–19ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಡಿಡಿಎಂಎ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಸಭೆ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರೂ 2017–18, 2020–21 ಮತ್ತು 2021–22 ರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಸಭೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಪ್ರವಾಹ / ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಡಿಡಿಎಂಪಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ

ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, 2018–19ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೂ ಡಿಡಿಎಂಎ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಸಭೆ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲ.

ತೈಲ ಸೋರಿಕೆ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಡಿಎಂ ಕಾಯಿದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 28 (1) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೂ ಮಾದರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಡಿಡಿಎಂಎಗಳು ಯಾವುದೇ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಡಿಎಂಎ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿತು.

2.1.5.2 ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು

ಡಿಎಂ ಕಾಯಿದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 31ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಯ್ದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಡಿಡಿಎಂಎಗಳು 2017–18 ರಿಂದ 2022–23 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದಿಸಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 31 (5) ರ ಪ್ರಕಾರ, ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಆಯಾ ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಆದರೆ, ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಯಾವುದೇ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಈ ಷರತ್ತನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಲ್ಲ.

ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಇಲಾಖೆಗಳು ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಮೇ 2023). ಆದರೆ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಪುರಾವೆಗಳಿಲ್ಲ.

2.1.6 ಇತರ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು

2.1.6.1 ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 40 ರ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಸ್‌ಇಸಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

16 ಇಲಾಖೆಗಳು (ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಕಾರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಇಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂತೆ) 2020–21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಡಿಎಂಪಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿವೆ. ತದನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ನವೀಕರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆಗಳು ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಗಳ ಯೋಜಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ

ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಎಸ್ಇಸಿಗೆ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಎಸ್ಇಸಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಡಿಎಂಪಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಲೈನ್ ಇಲಾಖೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಸಂಯೋಜಿಸಿತು. ಇದು ಒಮ್ಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮನ್ವಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು.

ಇಲಾಖೆಗಳು ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 16 ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೋಶವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಎಸ್ಇಸಿ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2022) ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2022) ಮತ್ತು ಡಿಎಂಪಿಗಳ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ನಿಯತಕಾಲಿಕ ನವೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಖಚಿತಪಡಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಶಿಫಾರಸು 1: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ, ಎಸ್ಇಸಿ, ಡಿಡಿಎಂಎ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ನಿಯೋಜಿತ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

2.1.6.2 ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು

ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 3.2.7ರ ಪ್ರಕಾರ, ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು[8] ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ, ಎನ್‌ಡಿಎಂಎಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಡಿಎಂಎಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಡಿಎಂಪಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಮತ್ತು ಡಿಡಿಎಂಎಗಳಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಾದ ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

6,300 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಪೈಕಿ 2,250 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು (ಜಿಪಿ) ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿವೆ ಎಂದು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಎಂ) ಉತ್ತರಿಸಿದರೂ (ಮೇ 2023), ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಹಾಜರುಪಡಿಸಲಾದ ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಗಳು ಭೌತಿಕ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

2.1.6.3 ಆಸ್ಪತ್ರೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

2018–19ನೇ ಸಾಲಿನ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯು ಪ್ರತಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಡಿಎಂಪಿ) ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆ/ಕಾಲೇಜು ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿತ್ತು.

ಆದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಪಡುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದಾಗ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಡಿಎಂಪಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 2023–24 ರಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ

[8] ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಪಿಆರ್‌ಐಗಳು), ಪುರಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು.

ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸೇವೆಗಳ ಆಯುಕ್ತರು (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2023) ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 400 ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ 2019–20ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅವರ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಇವರ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರ/ಇಲಾಖೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

2.1.6.4 ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ (2019–20) ಇತರ ಅನೇಕ ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಗಳು / ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಂದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಅಪಘಾತ ಅಪಾಯ ಪೀಡಿತ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳಿಗಾಗಿ ಆನ್–ಸೈಟ್ ಮತ್ತು ಆಫ್–ಸೈಟ್ ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು – ತುರ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ, ರೈಲ್ವೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ, ರೈಲ್ವೆ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಯೋಜನೆ, ಪಾರಂಪರಿಕ ಪ್ರದೇಶ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ, ದೊಡ್ಡ ಜನಸಂದಣಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂದಣಿಗಾಗಿ ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆ, ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ, ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಆರೈಕೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರವರೆಗೂ ಸಹ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಸಮನ್ವಯದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಅಗತ್ಯವಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಡಿಎಂಪಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಫೆಬ್ರವರಿ 2024). ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸರ್ಕಾರವು ತಮ್ಮ ಡಿಎಂಪಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು/ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಹೊರಡಿಸಿದ ಸೂಚನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರ ಅನುಸರಣೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

2.1.7 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು/ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯು ಒಂದು ನೀತಿ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ಯಾವುದೇ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಘಟನೆಗೆ ಮೊದಲ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆದಾರರಾಗಿರುವ ಕೊನೆಯ ಮೈಲಿ ಸಮುದಾಯದವರೆಗೆ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು[9] ಹೊರತಂದಿದೆ.

ಎಸ್‌ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆ 2019–20 ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಎಂ ನೀತಿ 2020 ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ತಳಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು / ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳು / ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. 2019–20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲು ಎಸ್ಇಸಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹೀಗಾಗಿ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

[9] ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿ, ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ, ಭೂಕುಸಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ, ಗುಡುಗು ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು/ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳು/ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇ–ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

2.1.8 ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ (ಜುಲೈ 2007) ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದಂತೆ, ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ (ಎಸ್‌ಸಿಎಂಸಿ) ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತದೆ. ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಸಿಎಂಸಿಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಎಸ್‌ಇಸಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ/ಗುಂಪನ್ನು (2010 ಮತ್ತು 2017) ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, 2017–18 ರಿಂದ 2022–23ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಎದುರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿ/ಗುಂಪನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ವಿವರಗಳು ಹೊರಬಂದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (19 ಜುಲೈ 2017 ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ) ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಲ್ಲ.

ಅಧಿಸೂಚಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಆಕಸ್ಮಿಕಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಇಸಿ ಮತ್ತು ಡಿಡಿಎಂಎ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ ಮತ್ತು ಡಿಡಿಎಂಪಿ ಮೂಲಕ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

2.1.9 ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು (2013) ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕೇಂದ್ರ (ಎಸ್‌ಇಒಸಿ) ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (ಡಿಇಒಸಿ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿತ್ತು, ಇದು ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಎಸ್‌ಇಒಸಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ/ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2023) ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಎಸ್‌ಇಒಸಿಯ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿತು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಇಒಸಿ ಕಡಿಮೆ ಸಜ್ಜುಗೊಂಡಿದೆ (ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ) ಮತ್ತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಷ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿತು:

- ₹61.84 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ (2020–21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಿಧಿ (ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್) ಅನುದಾನದಿಂದ) ಎಸ್‌ಇಒಸಿಗೆ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಮಾಡಲು ನವೀಕರಿಸಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಇತರ ಅಧಿಕೃತ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಎಸ್‌ಇಒಸಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ.
- ನಿರ್ದೇಶಕ, ಸಲಹೆಗಾರ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕಾಧಿಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

- ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವಂತೆ, ಎಸ್‌ಇಒಸಿ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು, ಇದು ವೀಡಿಯೊ ಗೋಡೆಗಳು / ದೊಡ್ಡ ಡಿಸ್‌ಪ್ಲೇ ಟಿವಿ ಸೆಟ್‌ಗಳು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು, ಲ್ಯಾಪ್‌ಟ್ಯಾಪ್‌ಗೂ, ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ ಯಂತ್ರ, ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ಗಳು, ಉಪಗ್ರಹ ಫೋನ್‌ಗಳು, ವಿಎಸ್‌ಎಟಿ ಸಂಪರ್ಕ, ಐಎಂಡಿ, ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಸ್‌ಸಿ, ಐಎನ್‌ಸಿಒಐಎಸ್, ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಸಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಧ್ಯಮ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳಿಂದ ಫೀಡ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಡೇಟಾ ವಾಲ್ ನಂತಹ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಾಧನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಎಸ್‌ಇಒಸಿ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಡೆಸ್ಕ್ಟಾಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಲ್ಯಾಪ್ಟಾಪ್, ಎರಡು ಲ್ಯಾಂಡ್ಲೈನ್ ಫೋನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಪ್ರಿಂಟರ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.
- ಎಸ್‌ಇಒಸಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಎರಡೂ ದೂರದರ್ಶನ ಸೆಟ್‌ಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಜೆಪಿವಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಯಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಎಸ್‌ಇಒಸಿಗೆ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುದ್ದಿಗಳ ನೇರ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ.
- ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೂರುಗಳಿಗಾಗಿ ಎಸ್‌ಇಒಸಿಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುವ ಕಾಲ್ ಲಾಗ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಊಹಿಸಿದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.
- 2019 ಮತ್ತು 2022 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಪ್ರವಾಹ / ಮಳೆಯಿಂದ ತೀವ್ರ ಬಾಧಿತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯು 2018 ಮತ್ತು 2020 ರಲ್ಲಿ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಎಸ್‌ಇಒಸಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಪುರಾವೆಗಳಿರಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಇಒಸಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅದರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು.

ಅಂತೆಯೇ, ಡಿಇಒಸಿಗಳು ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ಕಮಾಂಡ್, ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನದೊಂದಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಇದರ ಮೂಲಕ ಆಡಳಿತವು ಸಮುದಾಯದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಚೇತರಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿಯು ತಳಮಟ್ಟದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೆ ಸಮಯೋಚಿತ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಡಿಇಒಸಿಗಳು ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಎಸ್‌ಇಒಸಿಯನ್ನು ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಇಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್) ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ (ಸಿಎಪಿ) ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಉತ್ತರಿಸಿತು. ಎಸ್‌ಇಒಸಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸಂವಹನ ಸಾಧನಗಳು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಲು ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಗುವುದು.

ವಿಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ಇಒಸಿಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಿಫಾರಸು 2: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವಲಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಂಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.

2.2 ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ (2) (ಬಿ) ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ: (i) ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಥವಾ ರಚಿಸಬೇಕಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು; (ii) ಗುರುತಿಸಲಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ರಚಿಸುವುದು; ಮತ್ತು (iii) ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ತರಬೇತಿಯ ಸಮನ್ವಯ. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

2.2.1 ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ

ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು (1988) ಬರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೋಶ (ಡಿಎಂಸಿ) ಅನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು, ತರುವಾಯ (2007) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ (ಕೆಎಸ್ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ) ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು, ಪ್ರವಾಹ, ಗುಡುಗು–ಮಿಂಚು, ಭೂಕಂಪಗಳು ಮುಂತಾದ ಇತರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಕೆ.ಎಸ್.ಎನ್.ಡಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಯು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳು, ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಿಧಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಘಟಕದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 2.1: ಟಿಆರ್‌ಜಿ ಮತ್ತು ಟಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಅನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ

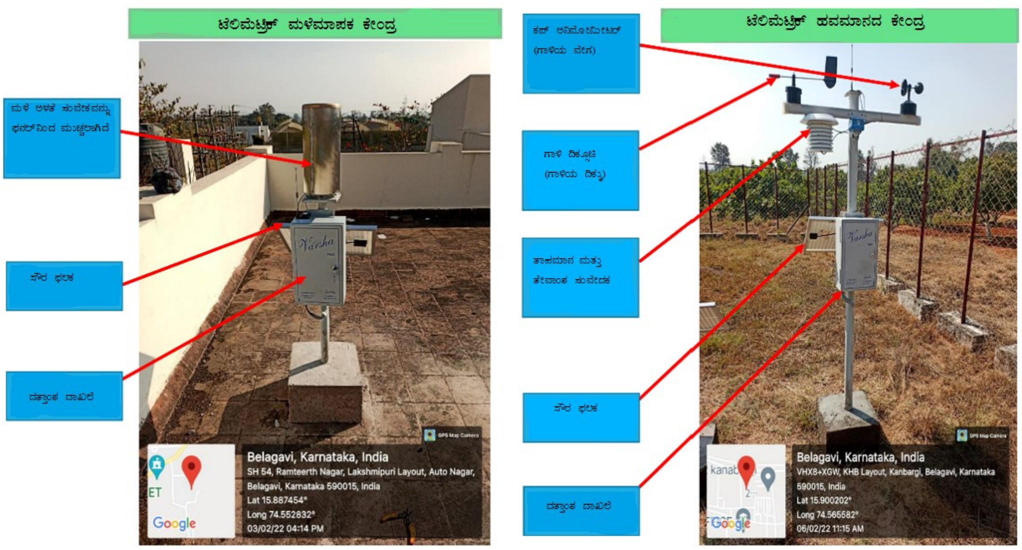

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ

ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಕೆಳಗಿನ **ಕೋಷ್ಟಕ 2.2** ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಜಾಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 2.2: ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಜಾಲತಾಣದ ವಿವರಗಳು

ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಧ	ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಪತ್ತು
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಪಿಆರ್‌ಎಸ್ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಮತ್ತು ಸೌರ ಚಾಲಿತ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪಕಗಳು (ಟಿಆರ್‌ಜಿಗಳು)	6,358	ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಬರ
ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು (ಟಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್)	834	ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಬರ
ಭೂಕಂಪನ ವೀಕ್ಷಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು	15	ಭೂಕಂಪ .
ಮಿಂಚಿನ ಶೋಧಕಗಳು	11	ಮಿಂಚು
ಜಲಾಶಯ ಮಟ್ಟದ ಸಂವೇದಕಗಳು	6	ಪ್ರವಾಹ
ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಡಾರ್ ಸ್ಟ್ರೀಮ್ ಗೇಜ್‌ಗಳು	9	–

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ.

ಈ ಜಾಲಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಐಎಂಡಿ ಮತ್ತು ಅಹಮದಾಬಾದ್‌ನ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ, ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಅದರ ತೀವ್ರತೆ, ತಾಪಮಾನ, ತೇವಾಂಶ, ಗಾಳಿಯ ವೇಗ, ಗಾಳಿಯ ದಿಕ್ಕು, ಭೂಕಂಪನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಮಿಂಚಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು / ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ನೈಜ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ / ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯಲ್ಲಿನ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ/ದೋಷಯುಕ್ತ ಉಪಕರಣಗಳು, ದೋಷಯುಕ್ತ ದತ್ತಾಂಶ, ಅನುಚಿತ ಒಪ್ಪಂದ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವಿಪತ್ತು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸದಿರುವುದು, ಸಂವೇದಕಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ.

2.2.2 ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆ

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 44 ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಪರಿಚ್ಛೇದ 3.4.5 ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ನೀತಿ (2009). ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆಯನ್ನು (ಡಿಆರ್‌ಎಫ್) ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಜೂನ್ 2013 ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜೂನ್ 2022 ರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಘಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಡಿಆರ್‌ಎಫ್‌ಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿ ಘಟಕವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಸೇವಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 127 ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಮಂಜೂರಾದ ಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ದಾಖಲೆಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ:

- ಘಟಕಗಳು ಮಂಜೂರಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶೇಕಡಾ 67 ರಿಂದ 96 ರವರೆಗೆ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು, ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಘಟಕಗಳು ಶಿಫ್ಟ್ ವಾರು ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದವು. ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕಾನ್ಸ್‌ಟೆಬಲ್‌ಗಳ ಕೇಡರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು. ಮಾಜಿ ಸೇನಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಮೂಲಕ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಇಲಾಖೆ ಹೇಳಿದೆ.
- ಎಲ್ಲಾ ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಘಟಕಗಳು ಇತರ ಕಚೇರಿಗಳ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಕಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಬಳಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.
- ಮಂಗಳೂರು ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಯಾವುದೇ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ದಾವಣಗೆರೆ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮಂಜೂರಾದ 30 ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಮಂಜೂರಾದ ಒಂದು ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯ ಹುದ್ದೆ ಎಲ್ಲಾ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಉಳಿದಿದೆ.
- ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿ ಸ್ಥಿರ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಸುಧಾರಿತ ಸಂವಹನ ಜಾಲವಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಡಿಜಿಪಿ (ಡಿಆರ್‌ಎಫ್) ಉತ್ತರಿಸಿದರು (ಜುಲೈ 2023) ಘಟಕಗಳಿಗೆ ವೈರ್‌ಲೆಸ್ ಸೆಟ್‌ಗಳು, ಮುಚ್ಚಿದ ಬಳಕೆದಾರ ಗುಂಪು ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷ ಸಂವಹನ ಸಾಧನಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.
- ರಾಜ್ಯವು ಪದೇ ಪದೇ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಘಟಕಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಡೈವರ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.
- ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಹೀಗಾಗಿ, ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಘಟಕಗಳು ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಜ್ಜುಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಬಜೆಟ್ ಮೂಲಕ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಪಡೆಗಳ 'ಸಾಮಾನ್ಯ' ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಡಿಆರ್ ಫೋರ್ಸ್ ಕಂಪನಿಗಳು/ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಘಟಕಗಳಿಗೆ (ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚಗಳು, ಸಾರಿಗೆ, ದೂರವಾಣಿ ಶುಲ್ಕಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ) ಹಣವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಎಂ) ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನು ತರಬೇತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಧನಗಳ ಖರೀದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಎಂ) ಎಸ್‌ಡಿಆರ್ ಪಡೆಗೆ (2013–14) ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ನಿಧಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 2.3** ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 2.3: ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಎಂ) ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ನಿಧಿಗಳ ವಿವರ

(₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಆರಂಭಿಕ ಶಿಲ್ಕು	ರಸೀದಿಗಳು	ವೆಚ್ಚ	ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ	ಮುಕ್ತಾಯದ ಶಿಲ್ಕು
2013–14	0.00	7.63	2.89	0.00	4.74
2014–15	4.74	0.00	0.00	0.00	4.74
2015–16	4.74	1.00	0.05	0.00	5.69
2016–17	5.69	0.00	0.00	0.00	5.69
2017–18	5.69	0.00	0.00	0.00	5.69
2018–19	5.69	0.00	0.00	0.00	5.69
2019–20	5.69	20.09	18.09	0.00	7.69
2020–21	7.69	0.00	0.00	0.00	7.69
2021–22	7.69	0.00	0.00	0.00	7.69
2022–23	7.69	14.65	2.65	12.00	**7.69**
ಒಟ್ಟು		**43.37**	**23.68**	**12.00**	

ಮೂಲ: ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಎಸ್. ಡಿ. ಆರ್. ಪಡೆ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, 2013–15ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ (ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಅವಧಿಗೆ ಮೊದಲು) ತರಬೇತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ₹1.33 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ₹38.54 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲಾಖೆ ಬಳಸಿದೆ. 2017–23ರ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ, ಎಸ್‌ಡಿಆರ್ ಫೋರ್ಸ್‌ನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ₹7.69 ಕೋಟಿಗಳು ಉಳಿದಿದೆ. 2022–23ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ನಿಧಿಯ ₹12.00 ಕೋಟಿಗಳು ಕಳೆದುಹೋಗಿವೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್‌ನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು.

ಶಿಫಾರಸು 3: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು.

2.2.3 ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೇಂದ್ರ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ (ಸಿಡಿಎಂ–ಎಟಿಐ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು (2000–01). ಸಿಡಿಎಂ–ಎಟಿಐ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿಯ ತರಬೇತಿ, ಸಂಶೋಧನೆ, ದಾಖಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಒದಗಿಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳು / ಮಾಹಿತಿಯ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ:

- ಸಿಡಿಎಂ ಅವರು ರಾಜ್ಯ ಡಿಎಂಪಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಆಯಾ ಡಿಎಂಪಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾ/ಇಲಾಖಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.
- ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಐದು ತರಬೇತುದಾರರೊಂದಿಗೆ ಕೇಂದ್ರವು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
- ವಿವಿಧ ಕೇಡರ್‌ಗಳ ಒಟ್ಟು 10,358 ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಸಿಡಿಎಂನಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.
- ಮೈಸೂರು ನಗರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ 4,900 ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜಗಳ 496 ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದವು.
- ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಟೇಬಲ್–ಟಾಪ್ ವ್ಯಾಯಾಮಗಳು, ಸಿಮ್ಯುಲೇಶನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅಣಕು ಕವಾಯತುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಸಿಮ್ಯುಲೇಶನ್ ತಂತ್ರಗಳು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಿಮ್ಯುಲೇಶನ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸಿಡಿಎಂನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮೈಸೂರಿನ ಸಿಡಿಎಂನಲ್ಲಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2.2.4 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಎನ್‌ಡಿಎಂಐಎಸ್) ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅರ್ಜಿಸಲಿಕೆ ಆಗಿದ್ದು, ವಿಪತ್ತು ಹಾನಿ ಮತ್ತು ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಣ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ. ಇಡೀ ದೇಶದಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ಅಪಾಯಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವುದು ಆನ್‌ಲೈನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು.

ರಾಜ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ವಿಪತ್ತುಗಳ[10] ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ದೈನಂದಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದಿತ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್‌ನಿಂದ (ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್‌ನಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೇಂದ್ರ ನೆರವು ಸೇರಿದಂತೆ) ವೆಚ್ಚದ ಆನ್‌ಲೈನ್ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೈಜ–ಸಮಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಎಸ್‌ಇಸಿ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆ ಎರಡೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಂತರಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಡಿಎಂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಿಧಿಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಿಗದಿತ ಹಣಕಾಸು

[10] ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾವು, ಗಾಯ, ವರ್ಗಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪೀಡಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ವಸತಿ, ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು, ಸೇತುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳಂತಹ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟಗಳು.

ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದಿರುವುದು ಮತ್ತು ತಪ್ಪು ವರದಿ ಮಾಡುವುದು ಗಂಭೀರ ಕಳವಳಕಾರಿ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ನಿಧಿಯ ದುರುಪಯೋಗ/ದುರುಪಯೋಗದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಎನ್‌ಡಿಎಂಐಎಸ್ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಅಗತ್ಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

2.2.5 ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಯೋಜನೆ

ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ (2016–17) "ಆಪ್ತಮಿತ್ರ " ಎಂಬ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಿತು (ಎ) ವಿಪತ್ತಿನ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ತಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮುದಾಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು, ಆ ಮೂಲಕ ತುರ್ತು ಸೇವೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಪ್ರವಾಹ, ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರವಾಹದಂತಹ ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು (ಬಿ) ಸಮುದಾಯ ತುರ್ತು ದಾಸ್ತಾನು / ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಶೋಧ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಉಪಕರಣಗಳು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ/ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚಿಸುವುದು.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ 2022ರ ಜೂನ್‌ನಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 11 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 3,400 ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೆ ₹4.14 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ತೋರಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಕ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಈ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅಪಾಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದಾಖಲೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಕಿಟ್‌ಗಳಿಲ್ಲದೆ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ನಿಷ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು ಈ ಕಿಟ್‌ಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅಪಾಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕಾರಣ ರಾಜ್ಯವು ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೆ ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಕ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಇಲಾಖೆಗೆ (ಮಾರ್ಚ್ 2024) ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

2.2.6 ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 30 (2) ರ ಪ್ರಕಾರ, ಡಿಡಿಎಂಎಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಪರಿಹಾರ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ನೌಕರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 2020–21ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಡಿಡಿಎಂಎಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಹಣವನ್ನು

ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹದಿನೈದನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ನಂತರವೇ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲ್ಲೂಕು/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 9,844 ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಿಡಿಎಂ–ಎಟಿಐ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2023). ಉತ್ತರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಕರು[11] ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಎರಡು ತರಬೇತಿ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿಯ ವಿವರಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಅಣಕು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಲ್ಲ, ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಅಪಘಾತ ಅಪಾಯದ ಕೈಗಾರಿಕಾ/ರಾಸಾಯನಿಕ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಣಕು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸದ ಕಾರಣ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ತರಬೇತಿಯು ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿತ್ತು. ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಪಡೆ ಸಮಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ದುರ್ಬಲ ವಿಪತ್ತುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

2.2.7 ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕೊರತೆ

ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಘಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದು. ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ (ಐಇಸಿ) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಚೇತರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ:

- ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ, ಎಸ್‌ಇಸಿ ಅಥವಾ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ನಂತಹ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ವಿವಿಧ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಮಾಡಬಾರದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೇಡಿಯೋ / ದೂರದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಂವಹನ, ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸ್ಥೂಲ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ.
- ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಐಇಸಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ₹7.44 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಎಸ್‌ಇಸಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2022) ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಎನ್‌ಐಡಿಎಂ), ಎಟಿಐ ಮತ್ತು ಯುಎನ್‌ಐಸಿಇಎಫ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ

[11] ಸ್ಥಳೀಯ ನಿವಾಸಿಗಳು, ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಎಸ್‌ಇಸಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ (ಫೆಬ್ರವರಿ 2023). ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ವಸ್ತುಗಳ ಗ್ರಾಹಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಸ್‌ಇಸಿ/ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2023 ರವರೆಗೆ ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

- ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಎನ್‌ಐಡಿಎಂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ-ಅಧ್ಯಯನ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಿಂದ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಆತನ/ಆಕೆಯ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ಅಂತಹ ಅವಕಾಶದ ಲಭ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು / ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು / ಸಿಎಸ್‌ಒಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಉಚಿತ ತರಬೇತಿಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾಗಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗಾಗಿ, ಸಮುದಾಯ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶದ ಮೂಲಕ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಜನರನ್ನು ತಲುಪಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಅಂತರವು ವಿಳಂಬ ಅಥವಾ ಅಸಮರ್ಪಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು, ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ದುರ್ಬಲತೆ ಮತ್ತು ಅಡಚಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು, ಇದು ಚೇತರಿಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಹುದು.

2023–24 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಐಇಸಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಸೃಜನಶೀಲ ಐಇಸಿ ದೃಶ್ಯಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಐಇಸಿ ಸಲಹೆಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈಗಾಗಲೇ ಎನ್‌ಐಡಿಎಂ ಮತ್ತು ಯುಎನ್‌ಐಸಿಇಎಫ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಉಚಿತವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಐಇಸಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಐಇಸಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಲಹೆಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದು ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅನುದಾನದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಹೊರೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಐಇಸಿ ವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಲಿಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಶಿಫಾರಸು 4: ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.

2.2.8 ರಾಜ್ಯ/ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 16 ಮತ್ತು 29 ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸಲಹೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಇತರ ನೌಕರರನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಕೊರತೆಯಿದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಡಿಎಂಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆ 'ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ

ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು[12] ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ' ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಟ್ಟು 32 ಡಿಎಂ ವೃತ್ತಿಪರರನ್ನು (ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 31 ವೃತ್ತಿಪರರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು) ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು[13] ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಜಿಲ್ಲಾ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಜ್ಞಾನ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಆನ್‌ಸೈಟ್ ಮತ್ತು ಆಫ್–ಸೈಟ್ ನಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಇದು ಡಿಡಿಎಂಪಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭೂಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ನೆಲದ ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ವೃತ್ತಿಪರರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಚಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಡಿಎಂ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು / ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಕೋಷ್ಟಕ 2.4** ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 2.4: ಜಿಲ್ಲಾ ಡಿಎಂ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು / ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು

ಸೌಲಭ್ಯ / ಅವಶ್ಯಕತೆ	ವಾಸ್ತವಿಕ ಸ್ಥಿತಿ
ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎನ್.ಐ.ಡಿ.ಎಂ ಮತ್ತು ಇತರ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ತರಬೇತಿ	ಕ್ರಮವಾಗಿ 3 ಮತ್ತು 5 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಎರಡು ಬಾರಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ
ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಸಂವಹನ ಜಾಲ (ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಫೋನ್ / ಹಾಟ್ ಲೈನ್ / ವೈರ್ ಲೆಸ್ ಸೆಟ್ / ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಇತ್ಯಾದಿ) ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ಡಿಡಿಎಂಎಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರಬೇಕು	ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವೈರ್ ಲೆಸ್ ವಾಕಿ ಟಾಕಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ
ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿಮ್ಯುಲೇಶನ್ ತರಬೇತಿ	ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ
ವಿಶೇಷ ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ	
ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಣಕು ಕವಾಯತುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ತರಬೇತಿ (ವಿಪತ್ತು ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು)	
ವಿಪತ್ತಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಮೈಲಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಜಾಗೃತಿ / ಐಇಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯಾಣಿಸಲು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ವಾಹನ	
ಸೂಕ್ತವಾದ ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ಉಪಕರಣಗಳು (ಭೂಪ್ರದೇಶ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬೂಟುಗಳು, ರೈನ್ ಕೋಟ್, ಹೆಲ್ಮೆಟ್, ಲೈಫ್ ಗಾರ್ಡ್, ಮಾಸ್ಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ)	
ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳು (ಜೀವ ವಿಮೆ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಭತ್ಯೆ/ಸೌಲಭ್ಯಗಳು)	
ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ / ದೈನಂದಿನ ಭತ್ಯೆ	

ಮೂಲ: ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರರು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾದ ಗೂಗಲ್ ಸ್ಪ್ರೆಡ್ ಶೀಟ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ದತ್ತಾಂಶ.

[12] ಎನ್.ಡಿ.ಎಂ.ಎ. 2015ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಎಸ್.ಡಿ.ಎಂ.ಎ.ಗಳು ಮತ್ತು ಡಿ.ಡಿ.ಎಂ.ಎ.ಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ವಿಪತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮೀಸಲಾದ ಡಿ.ಎಂ. ವೃತ್ತಿಪರರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

[13] ಇದರಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲತೆಯ, ಅಪಾಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು, ಡಿಡಿಎಂಪಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವುದು, ಡಿಆರ್‌ಆರ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು, ಸಮುದಾಯ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದು, ಜಿಲ್ಲಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಅಣಕು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ (ಐಇಸಿ) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಹೀಗಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಡಿಎಂಪಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಸಿಮ್ಯುಲೇಟಿವ್ ತರಬೇತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ತರಬೇತಿಯಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಸಂಭವನೀಯ ಅಪಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಮುದಾಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ವಿವೇಕಯುತವಲ್ಲ.

ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವೃತ್ತಿಪರರನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವೃತ್ತಿಪರರ ಉತ್ಪಾದಕತೆ / ಫಲಿತಾಂಶವು ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಆದಾಗ್ಯೂ, ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಡಿಎಂ ವೃತ್ತಿಪರರಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು / ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮೌನವಾಗಿತ್ತು.

2.3 ಘಟನೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಬಹು–ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆ (ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ)) ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು / ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಘಟನೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಐಆರ್‌ಎಸ್) ಅನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ ಅಥವಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಘಟನೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತಂಡಗಳನ್ನು (ಐಆರ್‌ಟಿ) ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಇಒಸಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದ ಐಆರ್‌ಟಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಒಳಹರಿವುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಐಆರ್‌ಎಸ್ ಅನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ಮೇ 2023) ಉತ್ತರಿಸಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸರ್ಕಾರವು ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಅಧ್ಯಾಯ – III

ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಕೆ

ಅಧ್ಯಾಯ III

ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಕೆ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಕನಿಷ್ಠ ನಿಧಿ ಹಂಚಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ವರ್ಧನೆ, ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ–ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನದಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ/ ಅಪೂರ್ಣ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಮರು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕೊರತೆಯಿತ್ತು. ಅನುದಾನಗಳು ರದ್ದಾಗಿರುವುದು, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ / ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವುದು, ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸದಿರುವುದು, ಅನರ್ಹ ವೆಚ್ಚಗಳು, ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಮಾನದಂಡಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರು / ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ದೇಣಿಗೆಗಳಿಂದ ವಿವರಿಸದ ವೆಚ್ಚಗಳು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ.

ಕೇಂದ್ರವು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಹಣವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ಅನಿಯಮಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ನಿಧಿಯ ಜಾಡನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವ್ಯ ದುರುಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ವಿಪತ್ತುವಾರು ವೆಚ್ಚದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ನಗದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವಿನ ಹಣಕಾಸು ದಾಖಲೆಗಳ ನಡುವಿನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ನಿಧಿ ಬಳಕೆಯ ನಿಖರವಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 48 (1) (ಎ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಿಧಿ (ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್) ಮೂಲಕ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ (ಜಿಓಐ) ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಹಂಚಿಕೆಯ ಶೇಕಡಾ 75 ರಷ್ಟನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಶೇಕಡಾ 25 ರಷ್ಟನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 46 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಿಧಿ (ಎನ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್) ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್‌ಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಹದಿನೈದನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಕೇಂದ್ರದ ಹಣಕಾಸು ಅನುದಾನವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಧಿ (ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಂಎಫ್) ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಎರಡು ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ *ಅಂದರೆ* ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಿಧಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಶಮನ ನಿಧಿ (ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಫ್). ಇವೆರಡರ ನಡುವಿನ ಹಂಚಿಕೆಯು ಕ್ರಮವಾಗಿ 80:20 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಎಂ) ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸ್ವೀಕೃತಿ / ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲಿನ ಖಾತೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಹಣಕಾಸನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಖಜಾನೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ[14]. ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಹಣವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಿಗದಿತ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ

[14] 2022–23 ರಿಂದ ಖಜಾನೆಯ ಮೂಲಕ ಹಣವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದೆ

ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಿಲ್ಲ/ಬಳಸುವಂತಿಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

3.1 ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ

3.1.1 ಆರ್ಥಿಕ ದಾಖಲೆಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಹಿತೆ, 1958 (ಅನುಚ್ಛೇದ 327 ರಿಂದ 345) ನಗದು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಖಾತೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನಗದು ಪುಸ್ತಕದ ಅನುಚಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ರಶೀದಿ / ಬಿಡುಗಡೆ ಆದೇಶಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಂಗ್ರಹ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಹೇಳಿಕೆಗಳು, ವಾರ್ಷಿಕ ಆಸ್ತಿಹೊಣೆ ದೃಢೀಕರಣ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಮಕಾಲೀನ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲ್ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಹಣಕಾಸಿನ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯದೊಂದಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಹಣಕಾಸು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದಿರುವುದು ಸಂಕೇತ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಔಚಿತ್ಯದ ನಿಯಮಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ.

ನಿಗದಿತ ಆರ್ಥಿಕ ದಾಖಲೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಖರ್ಚುಗಳ ನಿಖರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ನಡೆಸಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

3.1.2 ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಹಣಕಾಸು ದಾಖಲೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, 2017–18 ರಿಂದ 2022–23 ರ ಅವಧಿಗೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು (ನೋಡಲ್ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ಒದಗಿಸಿದಂತೆ) ಕೆಳಗಿನ **ಕೋಷ್ಟಕ 3.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.1: ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು

(₹ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಆರಂಭಿಕ ಶಿಲ್ಕು	ಎನ್ ಡಿಆರ್ ಎಫ್	ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್		ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಫ್		ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅನುದಾನ	ಒಟ್ಟು ಬಿಡುಗಡೆಗಳು	ವೆಚ್ಚ
			ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ	ರಾಜ್ಯ	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ	ರಾಜ್ಯ			
2017–18	1235.52	913.04	228.75	76.25	–	–	37.19	2490.75	2,411.61 (97)
2018–19	–	959.84	288.00	32.00	–	–	400.00	1679.84	1,207.22 (72)
2019–20	434.62	2744.26	204.00	132.00	–	–	1500.00	5014.88	4,899.52 (98)
2020–21	–	577.84	632.40	210.80	158.20	52.60	608.13	2239.97	2,238.37 (100)
2021–22	–	1734.3	632.40	210.80	158.20	52.60	2426.27	5214.57	5,003.75 (96)
2022–23	–	939.83	664.00	221.33	–	–	1179.61	3004.77	2,939.41 (95)
ಒಟ್ಟು		**7869.11**	**2649.55**	**883.18**	**316.40**	**105.20**	**6151.20**	**19644.78**	**18,699.88 (95)**

ಮೂಲ: ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಆವರಣಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಬಿಡುಗಡೆಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ವರದಿಯಾದ ವೆಚ್ಚಗಳು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಶೇಕಡಾ 72 ರಿಂದ 100 ರ ನಡುವೆ ವರದಿಯಾಗಿದ್ದವು.

ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಫ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು (2020–21) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರೆಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಳಸದಂತೆ ಸೂಚನೆಯೊಂದಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ₹184.50 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು (ಲಭ್ಯವಿರುವ ₹210.80 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ) ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರೆ, 2021–22 ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ₹210.80 ಕೋಟಿಗಳ ನಿಧಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡದೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, 2022–23ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಹದಿನೈದನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಒಟ್ಟು ₹221.40 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು (ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ₹166.05 ಕೋಟಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ₹55.35 ಕೋಟಿ) ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಫ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದ ಕಾರಣ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವೂ ತನ್ನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಪಾಲನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಟ್ಟು ₹421.60 ಕೋಟಿಗಳ ನಿಧಿಯ ಲಭ್ಯತೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಅಪಾಯಗಳು/ವಿವಿಧ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸದಿರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.
2024 ರ ಸಿಎಜಿಯ ವರದಿ ಸಂಖ್ಯೆ 1 – ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಇದರಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

3.1.3 ವರದಿಗಳಲ್ಲಿನ ಖಾತೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು

ವಹಿವಾಟುಗಳು ಖಜಾನೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಜನರಲ್ (ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅರ್ಹತೆಗಳು), ಕರ್ನಾಟಕ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕಚೇರಿಯ ದಾಖಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿತು ಮತ್ತು **ಅನುಬಂಧ 3.1** ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಆರಂಭಿಕ ಶಿಲ್ಕುಗಳು, ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ರಶೀದಿಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿತು.

2019–20ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಎಂ–ಎಟಿಐಗೆ ₹4.19 ಕೋಟಿಗಳ ನಿಜವಾದ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಇಲಾಖೆಯು ₹0.13 ಕೋಟಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಕೇವಲ ₹4.06 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ. ಇದರಂತೆಯೇ, 2021–22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಸಿಡಿಎಂ–ಎಟಿಐಗೆ ₹3 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಹಣವನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಇಲಾಖೆಯು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಬಿಡುಗಡೆಯ ಆದೇಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಖಜಾನೆ ನೀಡಿದ 62–ಬಿ[15] ಮೂಲಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅಥವಾ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಕೈತಪ್ಪಿಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಜಿ (ಎ ಮತ್ತು ಇ) ಅಂಕಿಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ನಗದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ನವೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

3.1.4 ಘಟಕವಾರು ವೆಚ್ಚ

ನೋಡಲ್ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಒದಗಿಸಿದಂತೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವೆಚ್ಚದ ಘಟಕವಾರು ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 3.2** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

[15] ಖಾತೆವಾರು ವೆಚ್ಚದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ತೋರಿಸುವ ಖಜಾನೆ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.2: ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಘಟಕವಾರು ಬಿಡುಗಡೆಗಳು

(₹ *ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ*)

ವರ್ಷ	ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ	ರಕ್ಷಣಾ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ	ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ	ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ	ಕೋವಿಡ್–19	ಒಟ್ಟು
2017–18	0.52	483.68	1,927.41	0	0	2,411.61
2018–19	0	482.00	725.22	0	0	1,207.22
2019–20	4.86	1,061.42	3,792.88	0	40.36	4,899.52
2020–21	31.60	760.08	577.84	184.50	684.35	2,238.37
2021–22	34.57	663.73	3,143.07	0	1,162.38	5,003.75
2022–23	36.29	631.25	2,177.87	0	94.00	2,939.41
ಒಟ್ಟು	**107.84**	**4,082.16**	**12,344.29**	**184.50**	**1,981.09**	**18,699.88**

ಮೂಲ: ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ರಾಜ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಂತರ ರಕ್ಷಣಾ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ (< ಒಂದು ಶೇಕಡಾ). ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗದೆ ಉಳಿದಿದೆ.

ಹದಿನೈದನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ 2021–22 ರಿಂದ ಮಾತ್ರ ವೆಚ್ಚದ ಘಟಕವಾರು ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೊಡುವಳಿ ಸಹಾಯಧನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023) ಹೇಳಿದೆ.

3.1.4.1 ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚ

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿಧಿಯ ಹರಿವಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ನಕ್ಷೆ 3.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಕ್ಷೆ 3.1: ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ನಿಧಿಯ ಹರಿವಿನ ನಕ್ಷೆ

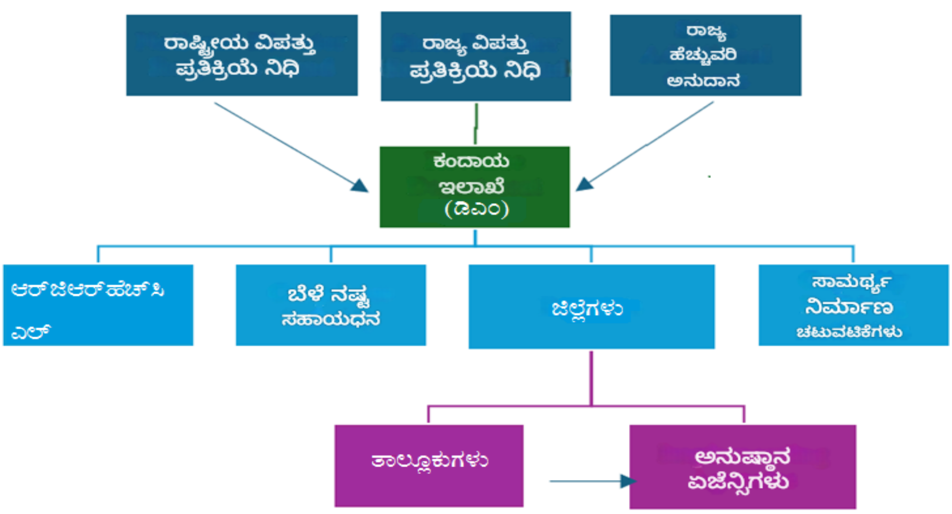

ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿದ್ದು, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಹಣವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳು / ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಳಿ ಸಹಾಯಧನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಖಜಾನೆಯ ಮೂಲಕ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಅನುದಾನವನ್ನು ರಾಜ್ಯ[16] ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಖಾತೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸದೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಪತ್ತನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸದೆ ಸಹ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾದ ಹಣವನ್ನು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಖಜಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುವ ಉಪ ಆಯುಕ್ತರು (ಡಿಸಿ) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಠೇವಣಿ (ಪಿಡಿ) ಖಾತೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

❖ **ನಿಧಿಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ**

ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಿಂದ ನಿಧಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಆದೇಶಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ನಂತರ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಬಿಡುಗಡೆಗಳು 'ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ/ಘಟಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಲ್ಲ' ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅನೇಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಖಾತೆಯ ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿತು. (ಪ್ರವಾಹ–ಬರ, ಮಳೆ–ಪ್ರವಾಹ–ಭೂಕುಸಿತ, ಇತ್ಯಾದಿ) ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಪಿಡಿ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಕೊರತೆಯುಳ್ಳ ಶಿಲ್ಕು–₹5.00 ಕೋಟಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ' ಇದೆ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಮಂತ್ರಕರುಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಆದ ಬಿಡುಗಡೆಗಳು ವಿಪತ್ತುಗಳು/ಘಟಕಗಳು ಅಥವಾ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ವಿಪತ್ತು–ವಾರು ಸ್ವೀಕೃತಿ / ವೆಚ್ಚದ (ಕೋವಿಡ್ –19 ರ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿದಂತೆ) ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಗದುಪುಸ್ತಕವನ್ನು ವಾಡಿಕೆಯ ವಿಷಯದಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ (ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಿ, ಪಿಆರ್‌ಇಡಿ, ಆರ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಭಾಗಗಳು) ಸ್ಥಳೀಯ ಅಗತ್ಯ / ಬೇಡಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಖಜಾನೆ ಚೆಕ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಎಂ ನಿಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿ, ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ ಮುಂತಾದ ಡಿಎಂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ವಹಿಸಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಗಳಂತೆಯೇ, ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷಾ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುವಾರು/ಘಟಕವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

❖ **ನಗದು ಪುಸ್ತಕದ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮಗಳು**

ಅನೇಕ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದಿದ್ದರೂ / ನವೀಕರಿಸಿಲ್ಲವಾದರೂ, ನಿರ್ವಹಿಸಲಾದ ನಗದು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿನ ನಮೂದುಗಳು ಅನುಚಿತವಾಗಿವೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಪಾವತಿಗಳ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸದಿರುವುದು, ಒಂದೇ ನಮೂದನೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಗುಂಪಿಗೆ ಪಾವತಿ, ದೃಢೀಕರಿಸದ ಪಾವತಿಗಳು, ಪಾವತಿಸದೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಚೆಕ್‌ಗಳ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ. ನಗದು ಪುಸ್ತಕದ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ** 3.1 ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

[16] ಖಾತೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2245–80–102–0–01–139 (ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು), 2245–80–102–0–01–059 (ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು) ಮತ್ತು 2245–80–102–0–01–051 (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ)

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 3.1: ಅನುಚಿತ ನಗದು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

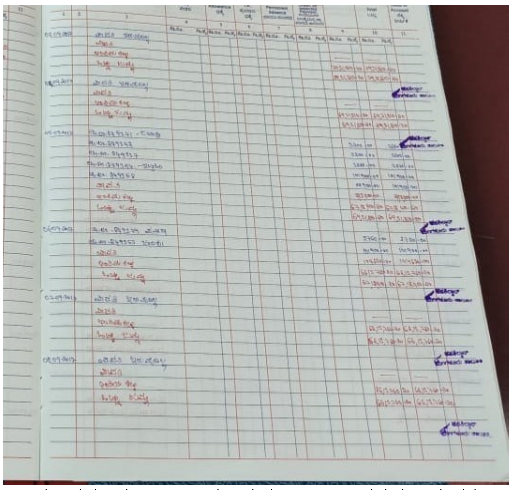

ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ನಗದು ಪುಸ್ತಕ

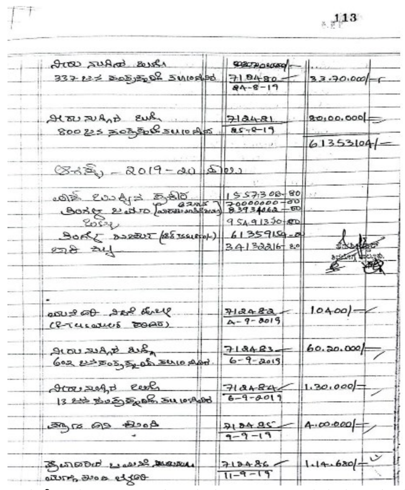

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ನಗದು ಪುಸ್ತಕ

ಮೂಲ: ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ

ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯ ಪಾಸ್ ಶೀಟ್ ನಲ್ಲಿನ ನಮೂದುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಗದು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮೇಲಿನ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಪಾವತಿಗಾಗಿ ಚೆಕ್‌ಗಳನ್ನು ಡ್ರಾ ಮಾಡಿದಾಗೆಲ್ಲ ಈ ಲೋಪಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ನಕಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಮೋಸದ ಪಾವತಿಗಳು, ಯಾವುದಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರು, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತನಿಖೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಕಚೇರಿಗಳಿಂದ ನಗದುಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಹಣಕಾಸು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸದ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು **ಅನುಬಂಧ 3.2** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

❖ **ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮಗಳು**

ಮುಂದುವರಿಸಿ, ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅನೇಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು (ಎರಡರಿಂದ ಆರು) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾದ ಹೆಚ್‌ಡಿಎಫ್‌ಸಿ, ಆಕ್ಸಿಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಯೆಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಐಸಿಐಸಿಐ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಬಹು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು **ಅನುಬಂಧ 3.3** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರ / ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಜನವರಿ 2017 ರ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರಡಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 23 ಮೇ 2022 ರ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್‌ಗಳು ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಠೇವಣಿ ಖಾತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಯಾವುದೇ ತಾಲೂಕುಗಳು ಪಿಡಿ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ ಉಳಿತಾಯ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಪಿಡಿ ಖಾತೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಇನ್ನೂ ಪಿಡಿ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ಮೂಲಕ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಮಾತ್ರ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅನುದಾನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

❖ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಖಾತೆಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು

ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಗದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ನಂತರ, ಜಿಲ್ಲಾ ಕಚೇರಿ ದಾಖಲೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಗಳು ತೋರಿಸುವ ರಸೀದಿಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ:

1. ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ 2017–18ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗರ ತಾಲೂಕಿಗೆ ₹1.37 ಕೋಟಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ನಗದು ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ವಿಚಾರಿಸಿದ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರು ಹೊಸ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯ ವಿವರವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಬಿಡುಗಡೆ ಆದೇಶಗಳು / ಜ್ಞಾಪನ ಪತ್ರಗಳು ಹೀಗೆ ಇತರೆ ವಿವರಗಳು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.
2. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಅವರು ದಿನಾಂಕ 28.1.2020ರ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ₹50.00 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಗದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ವಾಸ್ತವಿಕ ರಸೀತಿ ಹಾಗೂ ತಹಸೀಲ್ದಾರರ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಅಂತಿಮ ಶಿಲ್ಕು ಕಡಿಮೆ ತೋರಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ.
3. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಂತಾಮಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಹಣದ ದುರುಪಯೋಗದ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಿಧಿಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಕಛೇರಿ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರಗಳು/ವೋಚರ್‌ಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ನಿಧಿಯ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಭರವಸೆ ನೀಡುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಚಿಂತಾಮಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆ ವೆಚ್ಚದ ಬಗ್ಗೆ ಭರವಸೆ ಪಡೆಯಲು ವಿಶೇಷ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಬೇಕು.
4. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ₹1.03 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ನಗದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು 20.12.2021 ರಂದು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕಡಿತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದರು (21.08.2024), ಅದರಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಚೆಕ್ ಡ್ರಾ ಮಾಡಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಂದೇಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು.
5. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು **ಅನುಬಂಧ 3.4** ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನೇಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಖಾತೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಖಾತೆಗೆ ಹಣದ ಅಂತರ ವರ್ಗಾವಣೆ, ನಗದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ, ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವುದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು.

ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದಿರುವುದು ಮತ್ತು ನಿಧಿಗಳ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡದಿರುವುದು ದುರುಪಯೋಗವಾಗುವ ಅಪಾಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಅಗತ್ಯ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಂಎಫ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಣಕಾಸಿನ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಅನುಸರಣೆಗಾಗಿ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಇಲಾಖೆ

ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಡೆಯಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಶಿಫಾರಸು 5: ಹಣಕಾಸು ವಹಿವಾಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಣಕಾಸು ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

❖ **ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಗಣನೀಯ ಬಾಕಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ**

ಕೋಷ್ಟಕ 3.3 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ / ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.3: ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಬಾಕಿ ಮೊತ್ತ

(₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ಜಿಲ್ಲೆ	ಡಿಸಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಠೇವಣಿ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಬಾಕಿ ಮೊತ್ತ	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ[17] ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಬಾಕಿ ಮೊತ್ತ	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	
			ಒಟ್ಟು	ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ
ಬೆಳಗಾವಿ	51.08	22.18	14	14
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	19.87	2.50	06	06
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	13.21	2.85	09	09
ದಾವಣಗೆರೆ	9.04	3.12	06	06
ಹಾವೇರಿ	27.58	--	08	00
ಕಲಬುರಗಿ	44.35	2.60	11	03
ಕೊಡಗು	57.04	--	05	00
ರಾಮನಗರ	19.26	0.87	04	01
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	21.07	6.36	07	07
ಒಟ್ಟು	**262.50**	**40.53**	**70**	**46**

ಮೂಲ: ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು / ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಡಿಎಂ ಮೇಲಿನ ನಿಜವಾದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಬೃಹತ್ ಬಾಕಿ ಅಂಶಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ / ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಇಲಾಖೆಯು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ನಿಧಿಗೆ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ, ವೆಚ್ಚದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸದೆ ವಾಡಿಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಂತರದ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಹೀಗಾಗಿ, ವಿಪತ್ತುವಾರು ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು / ವೆಚ್ಚಗಳ ವಿವರಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ, ಸೂಕ್ತ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಗದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬಹು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ಅನಿಯಮಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು

[17] ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಹಣಕಾಸು ದಾಖಲೆಗಳ ನಡುವಿನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ನಿಖರತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯಿತು.

3.1.4.2 ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ ವೆಚ್ಚ

ಇಲಾಖೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಹಣಕಾಸು ಹೇಳಿಕೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ₹107.84 ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ₹47.26 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು (44 ಶೇಕಡಾ) ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಮತ್ತು ₹35.73 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು (33 ಶೇಕಡಾ) ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಉಪಕರಣಗಳ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಿಡಿಎಂ–ಎಟಿಐಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ನಿಧಿಯು ಒಟ್ಟು ಬಿಡುಗಡೆಯ ಶೇಕಡಾ 12 ಮತ್ತು 11 ರಷ್ಟಿತ್ತು.

❖ **ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ನಿಧಿಯ ಬಳಕೆ**

2017–18 ರಿಂದ 2022–23 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಗೆ ₹46.99 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆ ಹೇಳಿದ್ದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ₹47.89 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ, ಇದು ಸಾಮರಸ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ತನಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು (ಯುಸಿ) ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯು ಅದನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ. ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಏಜೆನ್ಸಿಯ ನಡುವಿನ ಸಾಮರಸ್ಯವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

2017–23ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ₹21.77 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ತನ್ನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ (ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಠೇವಣಿಗಳು) ₹27.04 ಕೋಟಿಗಳ[18] ಬಾಕಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಇದು ಬಿಡುಗಡೆಯ ಶೇಕಡಾ 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿದೆ. ಆದರೂ, **ಕೋಷ್ಟಕ 3.4** ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚವು ರಾಜ್ಯದ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅನುದಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.4: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಮಾಡಿದ ಅನರ್ಹ ವೆಚ್ಚ

ಕೆಲಸದ ಹೆಸರು	ವೆಚ್ಚ (₹ ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು
ಮಂಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ–ಧಾರವಾಡ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪಕ, ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಸಂವೇದಕಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಸ್ಥಾಪನೆ, ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ	281.53	ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಪುರಸಭೆಗಳು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ ಮಿಷನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಭರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.
ಅಂತರ ಸಚಿವಾಲಯ ಕೇಂದ್ರ ತಂಡದ ಭೇಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಚಾರ್ಟರ್ಡ್ ವಿಮಾನದ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಶುಲ್ಕ	11.22	ಈ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಲ್ಲ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.
ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಸಂಬಳ	12.91	
ಒಟ್ಟು	**305.66**	

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

[18] ₹91 ಲಕ್ಷ ಬಡ್ಡಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅನುದಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು 2021–22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂವಹನ ಸಾಧನಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿಯಾಗಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಇಒಸಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ' ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ₹1.03 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ವಿಡಿಯೋ ವಾಲ್, ಸಂವಹನ / ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸಿಂಗ್ ಉಪಕರಣಗಳು, ಉತ್ತಮವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಕೊಠಡಿ ಮುಂತಾದ ಘಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಂಎಸ್ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕಚೇರಿಯ ನವೀಕರಣ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಇಒಸಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಉಪಕರಣಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ನವೀಕರಣದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ₹61.84 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನವೀಕರಿಸಿದ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿತ ಎಸ್‌ಇಒಸಿಯ ಬದಲಿಗೆ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯು ಇತರ ಅಧಿಕೃತ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿತು.

ಈ ಹಿಂದೆ **ಕಂಡಿಕೆ 2.1.9 ರಲ್ಲಿ** ಹೇಳಿದಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಯಾವುದೇ ಭೌತಿಕ ಸ್ಥಾಪನೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಎಸ್‌ಇಒಸಿ ಎಂಎಸ್ ಕಟ್ಟಡದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅನುದಾನದಿಂದ ಒಳಾಂಗಣ ಅಲಂಕಾರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದ) ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ ₹61.84 ಲಕ್ಷಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅನರ್ಹವಾಗಿವೆ.

❖ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಿಧಿಯ ಬಳಕೆ

ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯು 2013–2022 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಇಲಾಖೆಗೆ ತರಬೇತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಉಪಕರಣಗಳ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ₹43.37 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಇಲಾಖೆಯು ₹23.68 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದೆ ಮತ್ತು ₹7.69 ಕೋಟಿಗಳು (ಹುಡುಕಾಟ ಮತ್ತು ಪಾರುಗಾಣಿಕಾ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ) ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಇಲಾಖೆಯು ಬಳಕೆಯಾಗದಿರಲು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಬಳಕೆಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಇಲಾಖೆಯು ಹಣವನ್ನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕಾರಣ 2022–23ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ₹12 ಕೋಟಿಗಳು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದುಹೋಗಿತ್ತು. ಮೊತ್ತವು ಕೈತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅನುದಾನವು ಸರ್ಕಾರದ ಖಾತೆಯ ಹೊರಗೇ ಇದೆ. ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಇಲಾಖೆಯು ಉಪಕರಣಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

❖ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ನಿಧಿಯ ಬಳಕೆ

2017–2023 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಡಿಎಂ–ಎಟಿಐಗೆ ಡಿಎಂ ತರಬೇತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ₹9.29 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು, ಸಂಸ್ಥೆಯು ₹4.18 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ₹5.11 ಕೋಟಿಗಳು ಸಿಡಿಎಂನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಖಾತೆಯ ಹೊರಗೆ ಉಳಿದಿವೆ. 2017–18 ರಿಂದ 2022–23ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಎಂನ ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚವು ಕೇವಲ ₹70 ಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟಿತ್ತು ಮತ್ತು ಈ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡಾ 29 ರಿಂದ 89 ರ ನಡುವೆ ಇತ್ತು ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನೈಜ ಬಳಕೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು ಅನಗತ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಸಿಡಿಎಂ–ಎಟಿಐನಿಂದ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಈ ಸಂಬಂಧ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತಿಳಿಸಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

3.1.5 ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗಿಲ್ಲದ ಹಣದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿಲ್ಲ

ಕೋಷ್ಟಕ 3.5 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅನುದಾನದಿಂದ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು / ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರ ಬಳಕೆಯ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲಿನ ಖಾತೆಗಳ ವಿವರವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.5: ಇಲಾಖೆಗಳು/ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ನಿಧಿ ಬಿಡುಗಡೆಯ ನಿದರ್ಶನಗಳು

ವರ್ಷ	ಇಲಾಖೆ/ಏಜೆನ್ಸಿ	ದಾಖಲಿಸಿದ ಕಾರಣ	ಮೊತ್ತ *(₹ ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)*
2017–18	ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ	ಮೇವು	500.00
	ಏರೋ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರದರ್ಶನ	ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ	27.20
2018–19	ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆ	ಪ್ರವಾಹ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಹಾನಿ	521.00

ಮೂಲ: ಇಲಾಖೆ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ:

- ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳು, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ವಿದ್ಯುತ್ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ತಕ್ಷಣದ ದುರಸ್ತಿಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

  ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯು ತಮ್ಮ ಆಯವ್ಯಯ ಅನುದಾನದಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆ ಒಂದೇ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ / ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಕಲಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

- ಬರಗಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೇವು ಖರೀದಿಸಲು ₹92.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಆಯುಕ್ತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ₹5.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣಗಳು ದಾಖಲಾಗಿಲ್ಲ.

  ಹಾಗೂ ಮೇವು ಖರೀದಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಮೇಲಿದ್ದು, ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಆಯುಕ್ತರಿಗೆ ಏಕೆ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ.

- ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಏರೋ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅನುದಾನದಿಂದ ₹27.20 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಸಮರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಕಾರಣಗಳು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಸರ್ಕಾರವು ಯಾವುದೇ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಅಗತ್ಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಶಿಫಾರಸು 6: ಅನುದಾನದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

3.1.6 ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ *ಅನುದಾನದ ದುರುಪಯೋಗ*

ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಚಿಂತಾಮಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದಾಗ 2017–18ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಚೇರಿ ಸಹಾಯಕನೊಬ್ಬ 59 ಚೆಕ್‌ಗಳಿಗೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರ ಸಹಿಯನ್ನು ನಕಲಿ ಮಾಡಿ ₹18.59 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, 2017ರ ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದೂರು ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

3.1.7 ಅನರ್ಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆ / ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮನೆ ಕುಸಿತ, ಮನೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಪ್ರವಾಹ, ಗಂಭೀರ ಗಾಯಗಳು ಮುಂತಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾದವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಸಲು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲು, ಮುಳುಗಿ ಸಾಯುವ (ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಸೇರಿದಂತೆ) ಮಾನವ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಸಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ, ಮಾನವ / ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ / ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲೂಕುಗಳು ₹1.81 ಕೋಟಿ ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜೇವರ್ಗಿ ತಾಲೂಕು ₹2 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಾವು ಕಡಿತದಿಂದುಂಟಾದ ಸಾವುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ನಿಧಿಯಿಂದ ಪಾವತಿಸಿವೆ. ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿ ಇಲಾಖೆಯು ಡಿಸಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಛತ್ತೀಸ್ ಗಢದಲ್ಲಿ ನಕ್ಸಲರ ದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೃತಪಟ್ಟ ಸೇನಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಎಸ್ ಡಿಆರ್ ಎಫ್ ಅನುದಾನದಿಂದ ₹25 ಲಕ್ಷಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೈನಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ಇಲಾಖೆ ಭರಿಸಬೇಕಿತ್ತು.

ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಮಲಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗೌರವಧನಕ್ಕಾಗಿ (₹0.51 ಲಕ್ಷ) ಅನರ್ಹವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

3.1.8 ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ *ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿಸಲಾಗದ ವೆಚ್ಚ*

ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ನಿಗದಿತ ಮಾನದಂಡಗಳ ಒಳಗೆ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ತಕ್ಷಣದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಯಾವುದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ವೆಚ್ಚ ₹2.00 ಲಕ್ಷ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಶಾಶ್ವತ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಿಯಮಿತ ಆಯವ್ಯಯ ಅನುದಾನದ ಮೂಲಕ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ದಾಖಲೆಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ದುರಸ್ತಿ / ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿಗದಿತ ವಿತ್ತೀಯ ಮಿತಿ ₹2.00 ಲಕ್ಷಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ. ಇದು ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿಸಲಾಗದು. ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವಿತ್ತೀಯ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು **ಅನುಬಂಧ 3.5** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವರದಿಯಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಅಗತ್ಯ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಹಾನಿಗಳ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಶಿಫಾರಸು 7: ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಅನಿಯಮಿತ ಹಣಕಾಸು ವಹಿವಾಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರ ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಬೇಕು.

ಬರಗಾಲ ಕೈಪಿಡಿಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬರಗಾಲದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಸಿಕ ಖರ್ಚು ಹೇಳಿಕೆಗಳು (ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ) ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳು, ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ನೀಡಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, 2017–18 ರಿಂದ 2019–20 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ₹5,791.47 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ / ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ಖಾತೆಗಳು ಅಥವಾ ವೆಚ್ಚದ ಘಟನೆವಾರು ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಯಾವುದೇ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಅಗತ್ಯವಾದ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಘಟನೆವಾರು ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ / ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ / ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲ. ಬರ ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಆಂತರಿಕ ಅಥವಾ ಬಾಹ್ಯ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಬರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಹೀಗಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

2023 ರ ಮುಂಗಾರು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾದ ನಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೂಡುವಿಕೆಯ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಪಾವತಿಸುವ ಬದಲು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಡಿ / ಎನ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೆ2 ಖಜಾನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

3.1.9 ದೇಣಿಗೆಗಳ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾದ ಖರ್ಚುವೆಚ್ಚಗಳು

ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ದೇಣಿಗೆಗಳು, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು / ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೋರಿದ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಇಲಾಖೆಯು *(*ಆಗಸ್ಟ್ 2022) ₹88.82 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ದೇಣಿಗೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ₹1.52 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಎಂ) ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ದಾಖಲೆಗಳಾದ[19] ರಶೀದಿ ಪುಸ್ತಕ, ರವಾನೆ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮತ್ತು ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪಾಸ್ ರಸೀದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯು ₹135.21 ಕೋಟಿ ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆಗಸ್ಟ್ 2019 ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2023 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ₹35.63 ಕೋಟಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾರವು ಚೆಕ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ದಾನಿಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ದೇಣಿಗೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ₹10 ರಿಂದ ₹10.47 ಕೋಟಿಯವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ₹35.63 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ₹2.34 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ₹1 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಖಾತೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಕಾರಣಗಳು ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಹೀಗಾಗಿ, ಸಂಪೂರ್ಣ ದಾಖಲೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮತ್ತು ರವಾನಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ವಿವರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸದೆ ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಈ ಖಾತೆಯಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಪಾಯ ತುಂಬಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ದೇಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರಿಯಾದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಲು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

---

[19] ಸರ್ಕಾರಿ ಖಾತೆ (ರಶೀದಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಾವತಿಗಳು) ನಿಯಮಗಳು, 1983 ರ ನಿಯಮ 21 ರ ಪ್ರಕಾರ, ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಕಚೇರಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ರಶೀದಿಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕುವ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಕೌಂಟರ್ ಫಾಯಿಲ್ ಅನ್ನು ಇನಿಷಿಯಲ್ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು, ಮೊತ್ತವನ್ನು ನಗದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ವತಃ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ ನಂತರ ಪಾವತಿದಾರನಿಗೆ ಅವರು ಸಹಿ ಮಾಡಿದ ರಶೀದಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ – IV

ಬರಗಾಲ

ಅಧ್ಯಾಯ IV

ಬರಗಾಲ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಬರದ ಪರಿಣಾಮ, ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕ ಬರಗಾಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರದೇಶ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿಲ್ಲ. 1988 ರಲ್ಲಿ ಬರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೋಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಹವಾಮಾನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಸಂವೇದಕಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯಂತಹ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿಂದ ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಸಿತ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮಗಳಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ, ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮಳೆನೀರು ಕೊಯ್ಲು, ಅಂತರ್ಜಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಬರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಮಗ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. (ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ) ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಯು ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಜೋಡಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿಳಂಬವಾಯಿತು. ಪರಿಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ 2.39 ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂ.ಜಿ.ಎನ್.ಆರ್.ಇ.ಜಿ.ಎಸ್. ಮೂಲಕ ಪರಿಹಾರ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದು ತುಂಬಾ ವಿರಳವಾಗಿತ್ತು ಹೀಗಾಗಿ, ಬರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ.

4.1 ಪರಿಚಯ

ಬರಗಾಲವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಅಂದರೆ, ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿ, ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಅಡಚಣೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಮೇಲೆ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಆಯೋಗವು (1976) ಬರವನ್ನು ಹವಾಮಾನ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಲವಿಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿತ್ತು. ಹವಾಮಾನ ಬರಗಾಲವನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಳೆಯಿಂದ ಗಮನಾರ್ಹ ಇಳಿಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ (ಅಂದರೆ, ಶೇಕಡಾ 10 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು). ಜಲವಿಜ್ಞಾನದ ಬರಗಾಲವು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಹವಾಮಾನ ಬರಗಾಲದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೇಲ್ಮೈ ಮತ್ತು ಉಪ–ಮೇಲ್ಮೈ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿ ಬರಗಾಲವು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಮತ್ತು ಮಳೆ ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ.

4.2 ರಾಜ್ಯದ ಬರಗಾಲದ ಚಿತ್ರಣ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಶೇಕಡಾ 70 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಬರಗಾಲದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಋತುಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದಾಗಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲದಂತಹ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. 2001 ರಿಂದ 2022 ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯವು ಸುಮಾರು 15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬರಗಾಲದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿತ್ತು.

2019 ರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು / ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ, ರಾಜ್ಯವು 2019–23ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿಲ್ಲ. 2001 ರಿಂದ 2021 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರ ಸಂಭವಿಸುವಿಕೆಯ ಆವರ್ತನವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ **ನಕ್ಷೆ 4.1** ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಕ್ಷೆ.4.1 ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ನಕ್ಷೆ ಆವರ್ತನ 2001 ರಿಂದ 2021 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರ ಸಂಭವಿಸುವಿಕೆ

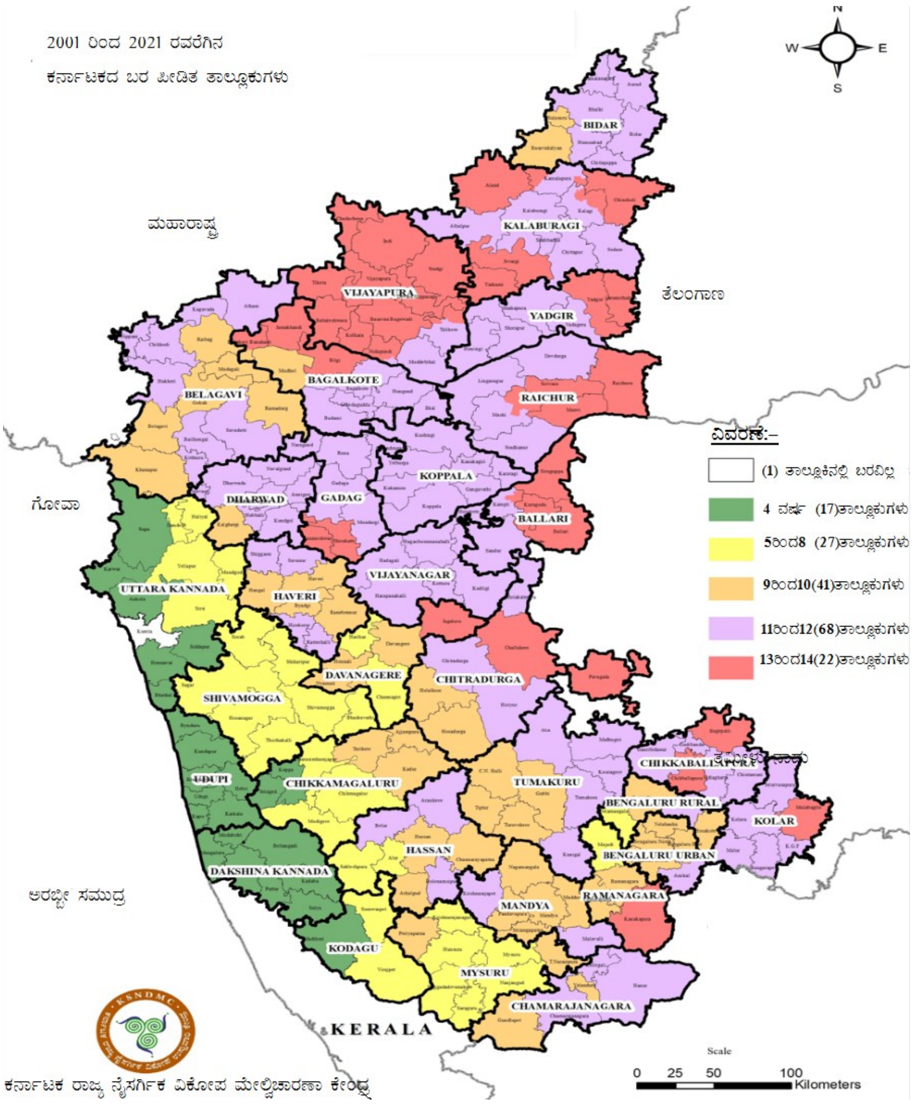

2017–2023ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ, ರಾಜ್ಯವು 2018 ರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಬರದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿದ್ದರೆ, 2019 ರಲ್ಲಿ ಬರದ ತೀವ್ರತೆಯು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 4.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.1: ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಾಧಿತ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	
		2018	2019
ಬೆಳಗಾವಿ	14	10	1
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	6	6	3
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	7	5	0
ದಾವಣಗೆರೆ	7	6	1
ಹಾವೇರಿ	8	7	0
ಕಲಬುರಗಿ	11	7	3
ಕೊಡಗು	3	3	0
ರಾಮನಗರ	4	4	2
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	7	4	0

ಮೂಲ: ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ನೀಡಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಅದೇ ರೀತಿ, 2001–2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಷವಾರು ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು **ಅನುಬಂಧ 4.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರಾಸರಿ 3000 ಮಿ.ಮೀ.ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಸಹ ಬರದಿಂದ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದು, ನಿಷ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶಮನ ಕ್ರಮಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

4.2.1 ಬರ ಘೋಷಣೆ

ಬರ ಘೋಷಣೆಯು ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಆರಂಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರತಂದ ಬರ ಕೈಪಿಡಿಯು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ನಿಯತಾಂಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬರಗಾಲದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ತೀವ್ರತೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ವಿವರವಾದ ವಿಧಾನವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ, ಇದನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಮೂಲಕ ನೆಲದ ಸತ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಬರದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ, ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತ ಘೋಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಪಿಡಿಯ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು.

ಆರು ವರ್ಷಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯವು 2018 ಮತ್ತು 2019 ರಲ್ಲಿ ಬರವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ. 2018ರಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ 100 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದ್ದರೆ, ಹಿಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಬರಪೀಡಿತ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 156ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬರಗಾಲದ ಪರಿಣಾಮವು 2019 ರ ಮುಂಗಾರು ಋತುವಿನವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು, ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 49 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿತು.

4.2.2 ಬರಗಾಲದ ಪರಿಣಾಮ

ಬರಗಾಲವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸ್ಥೂಲ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಬರಗಾಲದ ಪರಿಣಾಮವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೃಷಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ವಿಸ್ತೃತ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಮಳೆಯ ಕೊರತೆಯು ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶದ ಕ್ಷೀಣತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. 2013 ರಿಂದ 2018 [20] ರವರೆಗಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಂದಾಜಿಸಿದಂತೆ ವರ್ಷವಾರು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 4.2** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.2: ಬರದಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ

ವರ್ಷ	ಅಂದಾಜು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ (₹ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)		
	ಕೃಷಿ	ತೋಟಗಾರಿಕೆ	ಒಟ್ಟು
2013	1,016.99	702.30	1,719.29
2014	2,706.17	882.90	3,589.07
2015	21,204.51	1,164.70	22,369.21
2016	22,533.58	1,757.28	24,290.86
2018	26,514.32	1,532.63	28,046.95
ಒಟ್ಟು			**80,015.38**

ಮೂಲ: ಇಲಾಖೆ ಒದಗಿಸಿದ ಜ್ಞಾಪಕ ಪತ್ರ

ಮೇಲಿನ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಂದ ತಿಳಿದಂತೆ, ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಷ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ, ಇದು ಹವಾಮಾನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ದುರ್ಬಲತೆಯ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಬರಗಾಲವು ಮನೆಯ ಆಹಾರ ಅಭದ್ರತೆ, ನೀರಿನಿಂದ ಸಂಭವಿಸುವ ಆರೋಗ್ಯ ಅಪಾಯಗಳು, ಜೀವನೋಪಾಯದ ನಷ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು, ಇದು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಬರದಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಎನ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ / ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಮಾನದಂಡಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಬೆಳೆಗಳ ನಷ್ಟವನ್ನು ನಿಗದಿತ ದರದಲ್ಲಿ ಸರಿದೂಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಧನಸಹಾಯದ ಮೂಲಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ನೀಡಿತು.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು (2016) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ 'ಪರಿಹಾರ' ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, 2018–19ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರಪೀಡಿತ ಭೂಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಒಟ್ಟು ₹1,625.39 ಕೋಟಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ.

4.3 ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆ

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಕ್ರದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲದೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ , ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಬರದ ತೀವ್ರತೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಬರ ಘೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆದ್ಯತೆ, ಮತ್ತು ಬರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ. ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ

[20] 2020–2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಬರಗಾಲವನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು (ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು / ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಇತ್ಯಾದಿ) ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಬರಪೀಡಿತ ಜನರಿಗೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಹಾರ/ನೆರವು ಒದಗಿಸಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬರ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

4.3.1 ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಚೌಕಟ್ಟು

ಎನ್‌ಡಿಎಂ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2010) 'ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆ' ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿತು, ಅದನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 2020 ರಲ್ಲಿ ನವೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೈಪಿಡಿ 2009 ಅನ್ನು ಸಹ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು, ಇದನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 2016 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕೈಪಿಡಿಯು ಬರದ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ಶಮನ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ / ಮಳೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರದೇಶ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಭೂಸ್ವರೂಪವು ವಿವಿಧ ಹವಾಮಾನ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ತೇವಭರಿತ, ಉಪ–ತೇವಭರಿತ, ಅರೆ–ಶುಷ್ಕ ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ ಮತ್ತು ಭಾರಿ ಮಳೆ / ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬರದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು / ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳು, ಬೆಳೆ ಮಾದರಿ, ಬಾಹ್ಯರೇಖೆ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳು, ಉಪ–ಮೇಲ್ಮೈ ತಡೆಗೋಡೆಗಳು, ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಪ್ರದೇಶ ಆಧಾರಿತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರದೇಶ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸದಿರಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ.

4.3.2 ಕೊರತೆಯ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ

ಬರ ಕೈಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವಂತೆ, ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ವೀಕ್ಷಣಾ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಆಡಳಿತ ಘಟಕ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ (ಉದಾ. ಉಪ–ವಿಭಾಗ/ಹೋಬಳಿ/ತಾಲ್ಲೂಕು/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದು ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ವೀಕ್ಷಣಾ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯದ ಹವಾಮಾನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೆಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

4.3.2.1 ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ/ಅಸಮರ್ಪಕ ಹವಾಮಾನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಉಪಕರಣ

ಬರ ಘೋಷಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯು ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಗೆ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1988 ರಲ್ಲಿ ಬರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೋಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರೂ, ಕೆಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಥಾಪಿತ ಉಪಕರಣಗಳ ಕಡಿಮೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ (2009–2015) ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪಕಗಳು (ಟಿಆರ್‌ಜಿ) ಮತ್ತು ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (ಟಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್) ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ

ಒಪ್ಪಂದದೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ಮಧ್ಯಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಿತು. ಈ ಟಿಆರ್‌ಜಿಗಳು ಮತ್ತು ಟಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ನಂತರ, **ಕೋಷ್ಟಕ 4.3** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ ಈ ಉಪಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.3: ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಟಿಆರ್‌ಜಿಗಳು ಮತ್ತು ಟಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿ

(8 ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023 ರಂತೆ ಸ್ಥಿತಿ)

ವರ್ಷ	ಟಿಆರ್‌ಜಿಗಳು		ಟಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಗಳು	
	ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದದ್ದು	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ್ದು	ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದದ್ದು	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ್ದು
2018 ರವರೆಗೆ	5,891	12	834	4
2019	6,240	31	834	5
2020	6,343	159	834	27
2021	6,358	246	834	51
2022	6,358	968	834	102
2023	6,358	2,770	834	463

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಇಮೇಲ್ ಮೂಲಕ ನೀಡಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ದೋಷಯುಕ್ತ ಸಾಧನಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಕ್ರಮವಾಗಿ 43 ಮತ್ತು 52 ಆಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹವಾಮಾನ ನಿಯತಾಂಕಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ದೋಷಯುಕ್ತ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಕೆಎಸ್ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಮಾರ್ಚ್ 2022 ರಿಂದ 1,289 ಟಿಆರ್‌ಜಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರಿಂದ 670 ಟಿಆರ್‌ಜಿಗಳಿಗೆ ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎನ್‌ಎಂಸಿ ವಾರ್ಷಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಒಟ್ಟು 153 ಟಿಆರ್‌ಜಿಗಳನ್ನು (ಸುಮಾರು ₹68 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ – ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಸರಾಸರಿ ವೆಚ್ಚ ₹45,000) "ಕಳ್ಳತನ"ವಾಗಿದೆ ಎಂದು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 138 ಟಿಆರ್‌ಜಿಗಳನ್ನು 'ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗಿದೆ' ಎಂದು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಡೇಟಾವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳತನ / ಹಾನಿಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಕೆಎಸ್ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಅಥವಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ದೂರುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಲ್ಲ. ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಉಪಕರಣಗಳ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 4.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 4.1: ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ

ನಿರ್ಗಮನ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ (ಜನವರಿ 2024) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ಥಾಪಿತ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯೇ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಭರವಸೆ ನೀಡಿತು.

ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊರತೆಯುಳ್ಳ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಿರ್ವಹಣಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು (ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವಧಿ ಮುಗಿದಿದೆ) ಅಥವಾ ಹವಾಮಾನ ನಿಯತಾಂಕಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ಹೊಸ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಮಯೋಚಿತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಉತ್ತರವು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

4.3.2.2 ಮಣ್ಣಿನ **ತೇವಾಂಶ ಸಂವೇದಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸದಿರುವುದು**

ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶದ ಸಮರ್ಪಕತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರವನ್ನು ಘೋಷಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದ ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶವು ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಸಂವೇದಕಗಳು ಅಥವಾ ಉಪಗ್ರಹ ದೂರ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪದೇ ಪದೇ ಬರದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ನಂತರ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಸಂವೇದಕಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ, ಇದು ಪ್ರದೇಶವಾರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬರ ಶಮನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

4.4 ಬರಗಾಲದ ವಿರುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧತೆ

4.4.1 ಬರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆ

ಬರಗಾಲದ ಸಿದ್ಧತೆಯು ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಶಮನವಾಗಿಸಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಕ್ರಮಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಮುಂಬರುವ ಕಂಡಿಕೆಗಳು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

4.4.1.1 ರಾಜ್ಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ 2016ರ ಬರ ಕೈಪಿಡಿಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 2.1.1 ರ ಪ್ರಕಾರ, ಬರ ನಿಗಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪ್ರದೇಶ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು[21] ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದಾಗ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ತೊಂದರೆ ಮತ್ತು ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಬಹುದು.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವಂತೆ, ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ನಿಯತಾಂಕಗಳೆಂದರೆ (i) ಮಳೆ (ii) ಬಿತ್ತನೆಯ ಪ್ರಗತಿ (iii) ದೂರ ಸಂವೇದಿ ಆಧಾರಿತ ಸಸ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು, (iv) ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು ಮತ್ತು (v) ಜಲವಿಜ್ಞಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು (ಅಂತರ್ಜಲ ಬರ ಸೂಚ್ಯಂಕ), ಇವುಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯು ಬರವನ್ನು ಊಹಿಸಲು, ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಹಿಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸದಿರಲು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ/ಎಸ್‌ಇಸಿ ಬರಪೀಡಿತ ಯಾವುದೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕೃಷಿ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಇಲಾಖೆಗಳು 2023–24ರಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿವೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). 2023–24 ರ ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಅವಲೋಕನದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿದಂತಾಗಿದೆ.

[21] ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ವರ್ಣಪಟಲದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.

4.4.1.2 ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಲ್ಲದ ಬೆಳೆ ಹವಾಮಾನ ನಿಗಾ ಗುಂಪು

ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಹವಾಮಾನ ನಿಗಾ ಗುಂಪು (ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿ) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತ್ತು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಬರ ಕೈಪಿಡಿ, 2020 ರ ಪ್ರಕಾರ, ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿಯು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ (ಜೂನ್ ನಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್) ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸಭೆ ಸೇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಬರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಬರಗಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಭೆಗಳ ಆವರ್ತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. 2017 ರಿಂದ 2022 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಿದಂತೆ ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿ ಸಭೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮುಂಗಾರು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ 16 ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿಯ ಸಭೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೂನ್ಯದಿಂದ ಆರರ ನಡುವೆ ಇತ್ತು.

2018–19ರ ಬರಗಾಲ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಗಳ ನಡುವಳಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ನಂತರ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರತಿ ವಾರ ಸಭೆ ಸೇರಲು ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿ (28 ಜುಲೈ 2018) ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 2018 ರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಭೆಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ತೀವ್ರ ಮಳೆ / ಪ್ರವಾಹ / ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು / ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು.

ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು 2023–24 ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬರಪೀಡಿತ ಕಾರಣ, ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು 14 ಬಾರಿ ಸಭೆ ಪೂರೈಸಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಬರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇತರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿ ಸಭೆ ಸೇರಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತರ ಸಮರ್ಥನೀಯವಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, 2018 ರ ಬರ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿಯ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರವು ಮೌನವಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವು ₹28,046 ಕೋಟಿ ಆಗಿತ್ತು.

4.4.1.3 ಬರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (ಡಿಎಂಐಎಸ್) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಬರ ಕೈಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಬೇಕು, ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಡಿಎಂಐಎಸ್ ಅನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಬರಗಾಲದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಡಿಎಂಐಎಸ್ ಅನ್ನು ಪ್ರತಿ ವಾರ ನವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ನಿಗದಿತ ಡಿಎಂಐಎಸ್ ಅನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಬರಗಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಗಳು ಮತ್ತು ಬರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ, ರೈತರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ, ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಮೇವು ಮತ್ತು ಮೇವಿನ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯದಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಡಿಎಂಐಎಸ್ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಭವಿಷ್ಯದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಮಯ ಸರಣಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು.

2023 ರ ಮುಂಗಾರು ಬರಗಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಜಿಐಎಸ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

4.4.1.4 ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ವಿಧಾನದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ಬರ ಅಸ್ಥಿರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ನವೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು (ಎಸ್ಒಪಿ) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು / ನೀಡುವುದು ಬರ ಕೈಪಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ ತನ್ನ ಯೋಜನೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಎಸ್ಒಪಿಗಳು, ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ, ನಿಯಮಿತ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಸಹ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತು.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿಯ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಭೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಡಿಎಂಐಎಸ್ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಬರ ಘೋಷಣೆಗೆ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ನಂತರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಸ್ಒಪಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ / ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಬರ ಘೋಷಣೆ ಆದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭೂರಹಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಎಂಜಿಎನ್ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಜಾನುವಾರುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಮೇವು ಪೂರೈಕೆ ಮುಂತಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅನುದಾನದಡಿ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

4.4.2 ಬರ ಶಮನ ಕ್ರಮಗಳು

ಬರ ತಗ್ಗಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳೆಂದರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಮಳೆನೀರಿನ ಮೇಲ್ಮೈ ಹರಿವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು. ಇದು ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 2018ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯದ ಹಲವೆಡೆ ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ ಇದ್ದರೂ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಮುಂತಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಆಗಸ್ಟ್ ನಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಮಳೆ ಮತ್ತು ವಿನಾಶಕಾರಿ ಪ್ರವಾಹ / ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಅದೇ ವರ್ಷದ ಹಿಂಗಾರು ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2018).

ಮುಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ / ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ನೀರು ಕೊಯ್ಲು, ಕೃತಕ ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕ ಉಪಶಮನಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

4.4.2.1 ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ಬರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರಂತರ ಮಾಹಿತಿಯ ಹರಿವು ಮತ್ತು ಸ್ಪಂದನಶೀಲ ಆಡಳಿತ ರಚನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ನೈಋತ್ಯ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್‌ಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ, ಜಲಾಶಯ/ ಕೆರೆಗಳ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ, ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು / ಅಂತರ್ಜಲ, ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ, ಬಿತ್ತನೆ / ಬೆಳೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಟ್ಟದ ವಿವರಗಳ ದೃಢವಾದ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಅನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಲು ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಗಳು ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳು / ಕೈಗೊಂಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು / ಕ್ರಮಗಳ

ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ[22] ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ, ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು / ಕೈಪಿಡಿಯ ಅನುಸರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು / ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ಬರಗಾಲದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು.

ಹೀಗಾಗಿ, ಅಗತ್ಯ ಬರ ನಿವಾರಣೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮನ್ವಯದ ಕೊರತೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

4.4.2.2 ಮಿಷನ್ / ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಬರ ಕೈಪಿಡಿ 2016 ಬರ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ಪರಿಹಾರ ಆಡಳಿತಗಳು ಒಂದು ಅಭಿಯಾನ/ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತ್ತು, ಇದು ದೈನಂದಿನ ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಿಷನ್ / ಕಾರ್ಯಪಡೆಯು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಷಯಗಳ ತಜ್ಞರು, ಈ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಹಿರಿಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಎನ್‌ಜಿಒಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

2022–23 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಬರ ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಮಿಷನ್ / ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಬರಗಾಲದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು, ರಾಜ್ಯದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿತರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಬರಗಾಲದ ವಿವಿಧ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬರ ನಿವಾರಣೆಗೆ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕಡ್ಡಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲ.

ನಿರ್ಗಮನ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರವು (ಜನವರಿ 2024) ಕಾರ್ಯಪಡೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ (ನವೆಂಬರ್ 2023) ಮತ್ತು ಬರ ಮಾದರಿಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು, ನೀರು ಕೊಯ್ಲು / ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಂತಾದ ಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಲಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಬರ ಕೈಪಿಡಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ತಪ್ಪುದಾರಿಗೆಳೆಯುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ, ಇದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಅವಲೋಕನವಾಗಿದೆ.

4.4.2.3 ಅಸಮರ್ಪಕ ಬರ ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲತೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಬರ ಶಮನ ಕುರಿತ ಮಿಷನ್/ಕಾರ್ಯಪಡೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರ ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲತೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಸುವ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು, ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಬರದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ತೀವ್ರತೆ, ದುರ್ಬಲ

[22] *ಕೃಷಿ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಇತ್ಯಾದಿ.*

ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯಗಳು, ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಸಿತ, ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಷ್ಟ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಬರಗಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಪರಿಮಾಣ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವಾಗಿತ್ತು. ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಶಮನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅಂತಹ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಅಂದಾಜು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಷ್ಟದ ದತ್ತಾಂಶಗಳು ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಸಿತ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮಗಳಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

ನಿರ್ಗಮನ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ, ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ ಆಯುಕ್ತರು (ಜನವರಿ 2024) ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳ ಡೇಟಾವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಆದರೆ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

4.4.2.4 ಬರ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಮುದಾಯಗಳು/ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳದಿರುವುದು

ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ವ್ಯಾಪಕವಾದಷ್ಟೂ, ಬರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಬರ ಶಮನದ ನೀತಿಗಳು/ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಬರ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಬರ ಕೈಪಿಡಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಬರ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಜಿಒಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು) ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಸಿಎಸ್‌ಒಗಳು) ಸ್ಥಳೀಯ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಸಂಪರ್ಕದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, ಇದನ್ನು ಪರಿಹಾರ ನೆರವಿನ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಶಮನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಎಸ್‌ಒಗಳಿಗಾಗಿ ಸಮನ್ವಯ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಬರ–ನಿರೋಧಕ / ಶಮನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯಗಳು, ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಎಸ್‌ಒಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು / ಸಿಎಸ್‌ಒಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ / ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯ ಬೆಳೆ, ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಗಳು ಮುಂತಾದ ಬರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಶಮನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರ ಶಮನ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಶಿಫಾರಸು 8: ಭೌಗೋಳಿಕ–ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹವಾಮಾನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಬರವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಬರ ನಿವಾರಣೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರ ನಡುವೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

4.4.2.5 ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ

ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ದೊಡ್ಡ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಹರಿವಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ದಾರಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಕೃತಕವಾಗಿ ಮರುಪೂರಣ ಮಾಡುವುದು[23], ಮಳೆನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು, ಇದು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ, ಸಮುದಾಯ–ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂತಹ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲ, 2018 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು 3–4 ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶದಿಂದ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದರೂ,[24] ಕಾಯ್ದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಜಲ ಕೊಯ್ಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸರ್ಕಾರವು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆರ್‌ಡಿಪಿಆರ್ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿನಂತಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿತು.

4.4.2.6 ಅಂತರ್ಜಲದ ಕೃತಕ ಮರುಪೂರಣ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಜಲಯುಕ್ತ ಶಿವಾರ್ ಯೋಜನೆ, ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಜಲಾಂ ಸುಫಲಾಂ ಜಲಸಂಚಾಯ್ ಅಭಿಯಾನ, ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಜಲ ಸ್ವಾವಲಂಬನ್ ಅಭಿಯಾನ, ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ ಮಿಷನ್ ಕಾಕತಿಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಂತಾದ ಸುಸ್ಥಿರ ಜಲ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂತರ್ಜಲ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕೃತಕ ಮರುಪೂರಣ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿವೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಅಂತರ್ಜಲ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕೃತಕ ಮರುಪೂರಣ ಕುರಿತು ಅಂತಹ ಯಾವುದೇ ನವೀನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಲ್ಲ.

ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ರೀಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ರೀಚಾರ್ಜ್ ರಚನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ವಿಧದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ "ಕೃತಕ ಮರುಪೂರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್" ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಂಡಳಿಯು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃತಕ ಮರುಪೂರಣ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಯಾವುದೇ ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಮರುಪೂರಣ ರಚನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮೊದಲು, ತಾಂತ್ರಿಕ ತಜ್ಞರು ಸ್ಥಳ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ/ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

[23] ಮಣ್ಣಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಮರುಪೂರಣ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯರೇಖೆ ಬಂಡಿಂಗ್, ಬಾಹ್ಯರೇಖೆ ಕಂದಕ, ಬಾಹ್ಯರೇಖೆ ಕೃಷಿ, ಬೆಂಚ್ ಟೆರೇಸಿಂಗ್, ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಬಂಡಿಂಗ್, ಗಲ್ಲಿ ಪ್ಲಗ್ಗಿಂಗ್, ಚೆಕ್ ಡ್ಯಾಮ್‌ಗಳು, ನಲ್ಲಾ ಬಂಡಿಂಗ್, ಪರ್ಕೊಲೇಷನ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು, ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಬಾವಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸೇರಿವೆ.

[24] ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿ ಕಾಯ್ದೆ, 1964 (ಆಗಸ್ಟ್ 2009)

4.4.2.7 ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಅಂತರ್ಜಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆ

ಸಾಕಷ್ಟು ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ ಅಥವಾ ಕಳಪೆ ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದಾಗಿ ಅತಿಯಾದ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆ, ಕಳಪೆ ಮರುಪೂರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳು ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಸಂಭವನೀಯ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2011) ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂತರ್ಜಲ (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಹಿಡಿತ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯ್ದೆ, 2011 ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು ಮತ್ತು (ಮಾರ್ಚ್ 2012) ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂತರ್ಜಲ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು (ಕೆಜಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಧಿಸೂಚಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು/ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲದ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತರ್ಜಲ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣದ ಕುರಿತು ಸಿಎಜಿಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿ (2021 ರ ಕೇಂದ್ರ ವರದಿ ಸಂಖ್ಯೆ 9) ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಸಿಜಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎರಡರ ಏಕರೂಪತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿಜಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಮರುಹೊಂದಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ರಾಜ್ಯವು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಬರಗಾಲದ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೂ ಕೆಜಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಗೆ ಅಂತರ್ಜಲದ ಅತಿಯಾದ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ:

- ❖ ಖಾಸಗಿ ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಮತ್ತು ಅತಿಯಾಗಿ ಹೊರತೆಗೆಯುವುದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ;
- ❖ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಯ–ಸರಣಿಯ ದತ್ತಾಂಶವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನೀರಿನ ಸಂಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಅಧಿಸೂಚಿತ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ಒಟ್ಟು ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದತ್ತಾಂಶವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ.
- ❖ ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಅಂತರ್ಜಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ.
- ❖ ಎರಡು ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳ ನಡುವೆ ಕನಿಷ್ಠ 500 ಮೀಟರ್ ಅಂತರವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ನಿಯಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ/ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ.

ಅಂತರ್ಜಲ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿನ ಸಡಿಲತೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಧಿಸೂಚಿತ ಅಂತರ್ಜಲ ಸಂಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು 2012 ರಲ್ಲಿ 35 ರಿಂದ 2020 ರಲ್ಲಿ 45 ಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಇದು ಅಂತರ್ಜಲದ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ನೀರು ಅಳಿವಿನ ಅಪಾಯದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತರ್ಜಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 4.2** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 4.2: ಅಂತರ್ಜಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸ್ಥಿತಿ

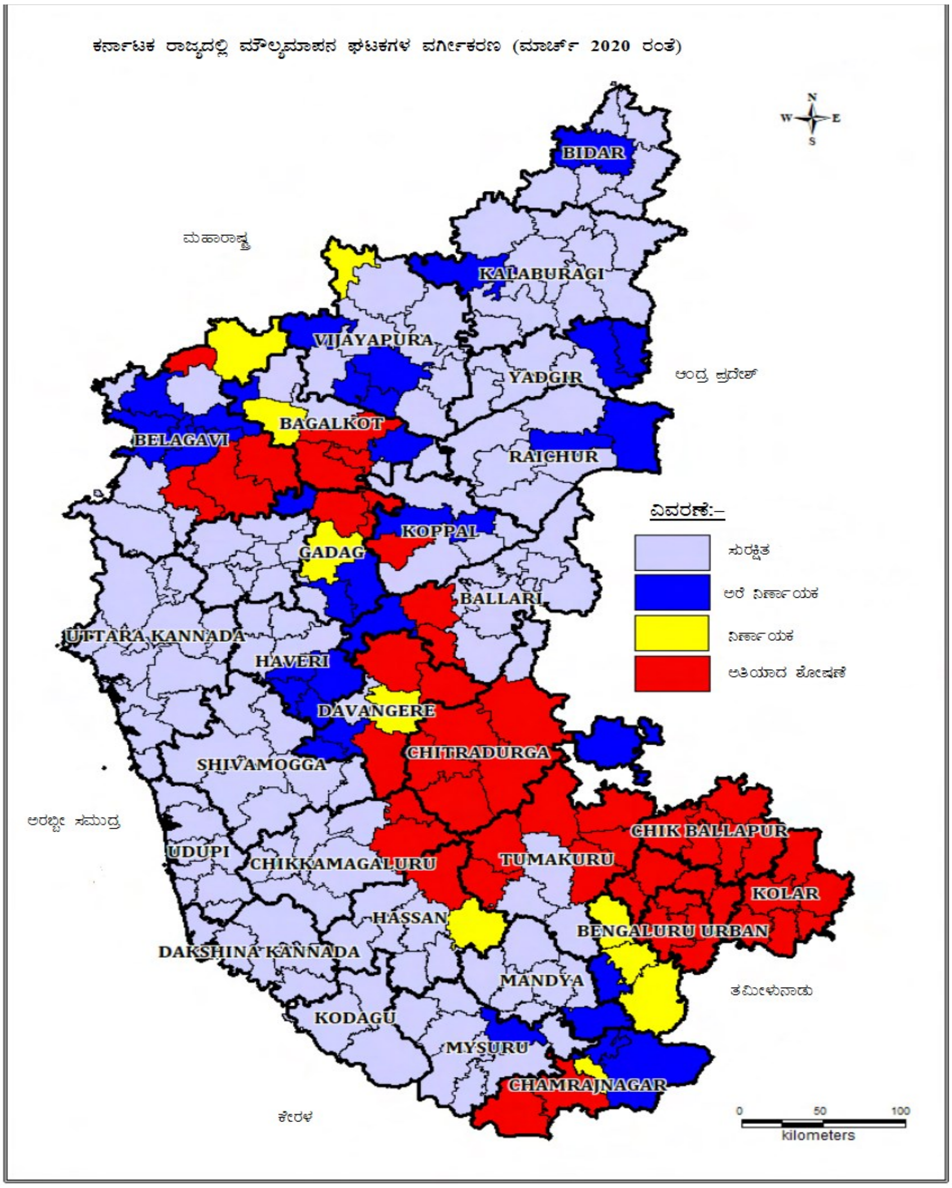

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ

ಪರೀಕ್ಷಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಸಂಕಷ್ಟ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಕೋಷ್ಟಕ 4.4** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.4: ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಸಂಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ಅಂತರ್ಜಲ ಸಂಕಷ್ಟ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ			
	2012	**2015**	**2017**	**2020**
ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿತವಾಗಿರುವ ಒಟ್ಟು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	***35***	***30***	***43***	***45***
ಬೆಳಗಾವಿ	4	1	3	3
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	5	5	5	6
ದಾವಣಗೆರೆ	1	1	3	2
ರಾಮನಗರ	2	1	2	2

ಜಿಲ್ಲೆ	**ಅಂತರ್ಜಲ ಸಂಕಷ್ಟ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ**			
	2012	**2015**	**2017**	**2020**
ಒಟ್ಟು (ಅಧಿಸೂಚಿತ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೇಕಡಾ)	**12 (34)**	**8 (27)**	**13 (30)**	**13 (29)**

ಮೂಲ: ಕೆಜಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎ ಒದಗಿಸಿದ ತ್ರಿವಾರ್ಷಿಕ ದತ್ತಾಂಶ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ / ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲದ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ/ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯಲು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರು, ಜೊತೆಗೆ ಬರಗಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಂಕರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಕೊಳವೆಬಾವಿ ಮಾಲೀಕರಿಂದ ನೀರನ್ನು ಪಡೆದರು. ಇದು ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಒತ್ತಡವನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸಿತು.

ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಲಭ್ಯವಿರುವ ನೀರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ/ಶಮನ ಕ್ರಮಗಳ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲದ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯು ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬರದ ತೀವ್ರತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಸರ್ಕಾರವು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆರ್‌ಡಿಪಿಆರ್ ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿನಂತಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿತು.

ಶಿಫಾರಸು 9: ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಅಂತರ್ಜಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು.

ಬರ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಡಿಲತೆ – ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಕರಣದ ಅಧ್ಯಯನ

ಹಿಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರವು ಯಾವಾಗಲೂ ಬರಗಾಲದ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಅಂತರ್ಜಲದ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಜಲ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದವು ಎಂದು ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮತ್ತು ಬರದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅದರಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬರಪೀಡಿತ ಪೂರ್ವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಾಸನ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ರಾಮನಗರ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಇತರ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಪಶ್ಚಿಮಮುಖಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುವ ತೊರೆಗಳಿಂದ 24.01 ಟಿಎಂಸಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮತ್ತು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಮೂಲಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಲು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಯಿತು (ಫೆಬ್ರವರಿ 2014). ಅನುಮೋದಿತ ಡಿಪಿಆರ್ (ಜುಲೈ 2012) ಪ್ರಕಾರ ₹8,323.50 ಕೋಟಿಗಳ ಮೂಲ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ₹12,912.36 ಕೋಟಿಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು (ಫೆಬ್ರವರಿ 2014) ಮತ್ತು ₹23,251.66 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು. 2023–24ರ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದ್ದ ಯೋಜನೆಯು ಆಗಸ್ಟ್ 2023 ರ ವೇಳೆಗೆ ಒಟ್ಟು ₹14,076.15 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದೊಂದಿಗೆ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ (ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ – ಶೇಕಡಾ 60).

ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಂಕ್ ಭರ್ತಿಗೆ 5.093 ಟಿಎಂಸಿ ಹಾಗೂ ರಾಮನಗರದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗಾಗಿ 1.834 ಟಿಎಂಸಿ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಯೋಜನೆಯು ಅನುಚಿತ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಅಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ವಿಳಂಬದಿಂದಾಗಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ / ಜೋಡಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ

*ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 4.5** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.*

ಕೋಷ್ಟಕ 4.5: ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಸ್ಥಿತಿ

ಕೆಲಸದ ಐಟಂ	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ		ರಾಮನಗರ	
	ಡಿಪಿಆರ್ ಪ್ರಕಾರ	ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ	ಡಿಪಿಆರ್ ಪ್ರಕಾರ	ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ
ಪೈಪ್ ಲೈನ್‌ನ ಉದ್ದ (ಕಿ.ಮೀ.)	69.87	0	4.50	0.50
ಭೂಸ್ವಾಧೀನ (ಎಕರೆ–ಗುಂಟೆಗಳು)	131.33	0	7.13	0

ಮೂಲ: ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಜಲ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಹೀಗಾಗಿ, ಯೋಜನಾ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ 10 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಬರಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಾಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲಸದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಯೋಜನೆಯ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯು ದೂರದ ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

4.4.3 ಬರದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು

ಬರಗಾಲದ ಸಂಕಷ್ಟದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಗೋಚರಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ಬರ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಜನರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಈ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ವಲಯ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಅಂತರ–ಇಲಾಖಾ ಸಮನ್ವಯದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

4.4.3.1 ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವಾಗ, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ (ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಮೇವು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ರಕ್ಷಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು *ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ.*

ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾದ ಹಣವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ಸಮಗ್ರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್‌ನ ಅಧಿಕೃತ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೋಸ್ಟ್ ಮಾಡಲಾದ ದತ್ತಾಂಶದ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು 2018–19ರಲ್ಲಿ[25] ತೊಂದರೆಗೀಡಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗವು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ನೋಂದಾಯಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 2.39 ರಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಒದಗಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗವು ಶೂನ್ಯದಿಂದ ಎಂಟರ ನಡುವೆ ಏರಿಳಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

2018–19ನೇ ಸಾಲಿನ ಬರ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂ.ಜಿ.ಎನ್.ಆರ್.ಇ.ಜಿ.ಎಸ್. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಕೋಷ್ಟಕ 4.6** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ.

[25] ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಬರವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದು ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.6: ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಜಿ.ಎನ್.ಆರ್.ಇ.ಜಿ.ಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಬರ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ (2018–19) ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಿವರಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ಒಟ್ಟು ನೋಂದಾಯಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು	ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ 100–150 ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಲಾಗಿದೆ	ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ 100–150 ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಲಾಗಿದೆ	ಶೇಕಡಾವಾರು
ಬೆಳಗಾವಿ	7,77,607	5,968	5,967	0.77
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	2,21,327	5,066	5,066	2.29
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	1,62,772	902	0	0
ದಾವಣಗೆರೆ	2,30,319	9,176	9,176	3.98
ಹಾವೇರಿ	2,64,324	1,647	1,647	0.62
ಕಲಬುರಗಿ	4,10,512	5,028	5,028	1.22
ಕೊಡಗು	86,917	402	0	0
ರಾಮನಗರ	1,97,753	15,163	15,163	7.67
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	2,38,908	2,518	0	0
ಕರ್ನಾಟಕ	**78,67,647**	**1,98,947**	**1,88,161**	**2.39**

ಮೂಲ: ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್‌ನ ಅಧಿಕೃತ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್

ಇದಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 100–150 ದಿನಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ 2019–20 ರಿಂದ 2021–22ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು 1.87 ಮತ್ತು 3.02 ರ ನಡುವೆ ಏರಿಳಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಳಗಿನ **ಕೋಷ್ಟಕ 4.7** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.7: ಬರ ರಹಿತ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗದ ವಿವರಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ಒದಗಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ		
	2019–20	**2020–21**	**2021–22**
ಬೆಳಗಾವಿ	2.37	4.47	5.07
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	2.92	0.00	0.00
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	1.45	1.29	0.00
ದಾವಣಗೆರೆ	1.26	3.11	3.30
ಹಾವೇರಿ	2.43	2.73	5.11
ಕಲಬುರಗಿ	1.91	1.61	3.23
ಕೊಡಗು	1.15	1.08	0.13
ರಾಮನಗರ	9.20	0.06	0.05
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	1.71	1.81	2.05
ಕರ್ನಾಟಕ	**2.65**	**3.02**	**1.87**

ಮೂಲ: ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್‌ನ ಅಧಿಕೃತ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿದ ಬರ ಕೈಪಿಡಿಯು ಬರದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ತೆರಿಗೆ ಮನ್ನಾ ಮತ್ತು ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ತೆರಿಗೆ ಮನ್ನಾ ಮತ್ತು ಭೂ ಕಂದಾಯದ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು, ನೀರು, ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಶುಲ್ಕಗಳಿಗೆ ರೈತರಿಂದ ಬಾಕಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದೂಡುವುದು, ಅಥವಾ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಬಾಕಿಗಳು, ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಸಾಲಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಂತುಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ

ತೆರಿಗೆ ಮನ್ನಾಗಳು ಮತ್ತು ರಿಯಾಯಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ/ಪರೀಕ್ಷಾ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗಾಗಿ, 2018–19 ರಿಂದ 2021–22 ರ ಬರ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗವು ಶೇಕಡಾ 1.87 ಮತ್ತು 3.02 ರ ನಡುವೆ ಇದೆ ಎಂದು ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕಗಳಿಂದ (4.6 ಮತ್ತು 4.7) ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆರ್‌ಬಿಐ ಮಾಸ್ಟರ್ ನಿರ್ದೇಶನದ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಹ ರೈತ ಸಾಲಗಳ ಪುನರ್ರಚನೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮನ್ನಾ ಮತ್ತು ರಿಯಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಶಿಫಾರಸು 10: ಶಮನ ಕ್ರಮಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ–ಪೂರೈಕೆ ಅಂತರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಮಗ್ರ ನೀರಿನ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕೊಳವೆಬಾವಿ ಗಣತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ – V

ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ಅಪಾಯ

ಅಧ್ಯಾಯ V

ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ಅಪಾಯ

ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಬರಪೀಡಿತ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅನಿಯಮಿತ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಎಸ್ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ 2021 ರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯು ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ನಿರೋಧಕ ಕ್ರಮಗಳಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅಪಾಯದ ನಕ್ಷೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯ ನಿಯಮಗಳ ಕೊರತೆಯು ಅಪಾಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂತರವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದಿರುವುದು ಅಗತ್ಯ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ದಾಖಲಾತಿಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿತು.

ರಚನಾತ್ಮಕ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿವೆ, ಇದನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸುರಕ್ಷತಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಮರುಹೊಂದಿಸಲಿಲ್ಲ, ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿತು, ಇದು ಸಮಗ್ರ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯೀಕರಣ ಕ್ರಮಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ಅಪಾಯಗಳು ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರವಾಹವು ಮಳೆಯ ಅಪಾಯಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿದೆ. ನದಿಗಳು, ಸರೋವರಗಳು ಅಥವಾ ಸಮುದ್ರಗಳು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವುದರಿಂದ ಪ್ರವಾಹವು ಉಂಟಾಗಬಹುದು, ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಹಠಾತ್ ಪ್ರವಾಹ, ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹ, ಕರಾವಳಿ ಪ್ರವಾಹ, ನಗರ ಪ್ರವಾಹ, ಅಂತರ್ಜಲ ಪ್ರವಾಹ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಬಹುದು.

ಭಾರಿ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗಳಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರವಾಹವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಪತ್ತುಗಳಾಗಿವೆ, ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

5.1 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವಾಹದ ವಿವರ

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ತೀವ್ರ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಾನವ ಜೀವ, ಆಸ್ತಿ, ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಗಣನೀಯ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಹಾನಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನವು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ತೀವ್ರವಾದ ಭಾರೀ ಮಳೆಯ ಸಂಭವನೀಯತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ, ಇದು ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಉಪನದಿಗಳಿಗೆ ಗಣನೀಯ ಒಳಹರಿವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಈ ವರ್ಧಿತ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ಜಲಾಶಯಗಳ ಮೇಲೆ ಗಣನೀಯ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಬೀರಿದೆ, ಇದು ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನದಿ ಮತ್ತು ಕಾಲುವೆ ಮಾರ್ಗಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಮುಳುಗುತ್ತದೆ.

5.1.1 ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಂಚಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಮೂರು ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಪೂರ್ವ ಮಾನ್ಸೂನ್ (ಜನವರಿಯಿಂದ ಮೇ), ನೈಋತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ (ಜೂನ್ ನಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್) ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ ನಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್). ನೈಋತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆಯ ಶೇಕಡಾ 70 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುಗೆ

ನೀಡಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆಯು 500 ಮಿ.ಮೀ.ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ (ಉತ್ತರ ಒಳನಾಡಿನ ಕರ್ನಾಟಕ) ದಿಂದ 4000 ಮಿ.ಮೀ.ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು (ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕ), ಸರಾಸರಿ 1,150 ಮಿ.ಮೀ. ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 40 ರಿಂದ 100 ಮಳೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದರಿಂದ, ಅನೇಕ ಬಾರಿ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಹ ತೀವ್ರ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವು. ಕಳಪೆ ಒಳಚರಂಡಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಾಧಾರಣ ಮಳೆಯಿಂದ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವುದರಿಂದ ಕೂಡ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. 2005–2020ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವಾಹದ ಆವರ್ತನವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 5.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 5.1: 2005–2020ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವಾಹ ಆವರ್ತನವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ನಕ್ಷೆ

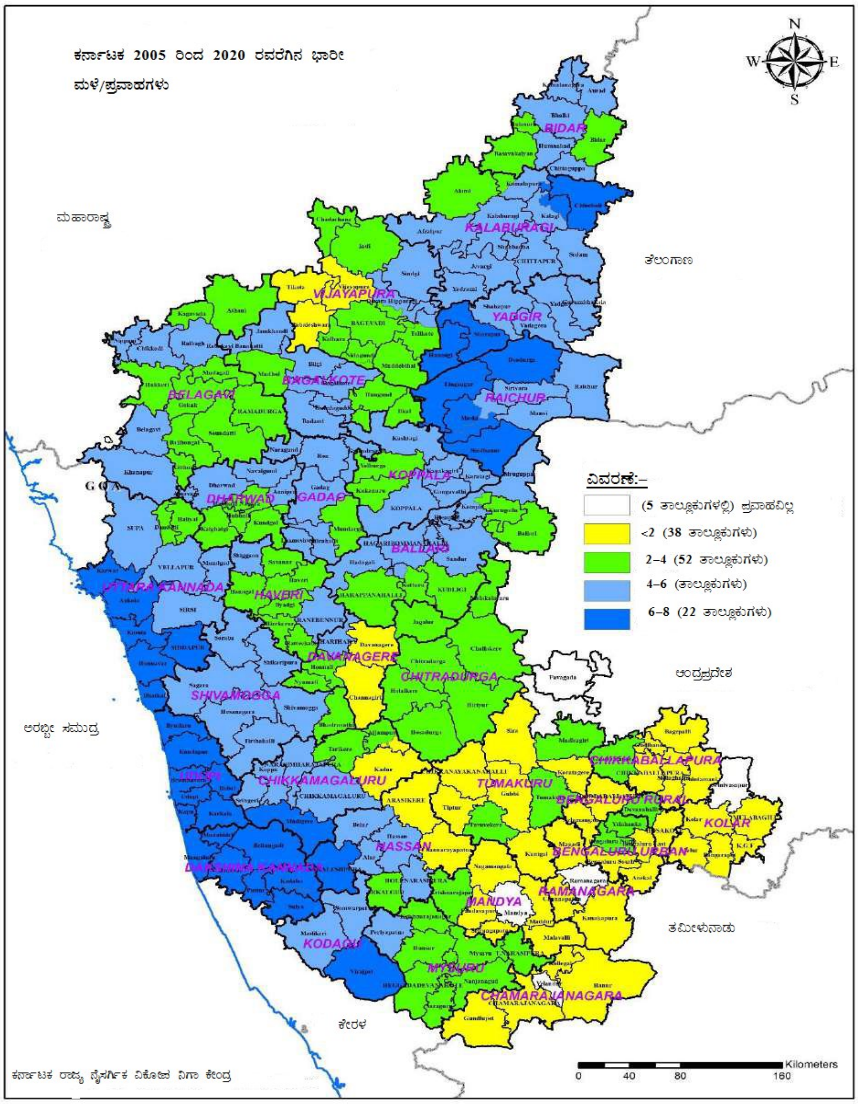

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ

ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು 2018 ರಿಂದ 2022 ರವರೆಗೆ ಸತತ ಪ್ರವಾಹ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ[26] ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. 2018–2022ರ[27] ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ / ಭಾರಿ ಮಳೆಯ ಘಟನೆಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 5.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

[26] ರಾಜ್ಯವು 2018 ಮತ್ತು 2019 ರಲ್ಲಿ ಬರ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಎರಡನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದೆ

[27] ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದರೂ, 2022 ಅನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಪತ್ತಿಗೊಳಗಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿಲ್ಲ

ಕೋಷ್ಟಕ 5.1: ಪರೀಕ್ಷಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ / ಭಾರಿ ಮಳೆಯ ಘಟನೆಗಳ ವರ್ಷವಾರು ವಿವರಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಣಾಮದ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವರ್ಷ
ಬೆಳಗಾವಿ	2019, 2020, 2021 ಮತ್ತು 2022
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	2021 ಮತ್ತು 2022
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	2018, 2019, 2020, 2021 ಮತ್ತು 2022
ದಾವಣಗೆರೆ	2019, 2020, 2021 ಮತ್ತು 2022
ಹಾವೇರಿ	2019, 2020, 2021 ಮತ್ತು 2022
ಕಲಬುರಗಿ	2019, 2020, 2021 ಮತ್ತು 2022
ಕೊಡಗು	2018, 2019, 2020, 2021 ಮತ್ತು 2022
ರಾಮನಗರ	2021 ಮತ್ತು 2022
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	2018, 2019, 2020, 2021 ಮತ್ತು 2022

ಮೂಲ: ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಒದಗಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶ

5.1.2 ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ

ಕೃಷಿ / ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಗಾಧ ಹಾನಿಯಲ್ಲದೆ, ಪ್ರವಾಹವು ಮಾನವ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಜೀವಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಭಾವ್ಯ ನಷ್ಟಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಅಪಾಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಾದ ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟವನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 5.2** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.2: 2019–2022 ರ ನಡುವೆ ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಾದ ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ

(₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	2019	2020	2021	2022
ಬೆಳಗಾವಿ	17,835.50	2,283.73	2,182.84	952.30
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	0	0	748.33	542.43
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	1,088.28	209.65	102.11	431.80
ದಾವಣಗೆರೆ	18.80	31.99	309.93	427.93
ಹಾವೇರಿ	2,720.64	602.27	1,222.02	208.51
ಕಲಬುರ್ಗಿ	328.80	4,981.10	626.42	285.96
ಕೊಡಗು	312.43	1,128.82	1,072.83	228.55
ರಾಮನಗರ	0	0	372.90	287.51
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	1,091.65	208.49	646.74	45.70
ಒಟ್ಟು	**23,396.10**	**9,446.05**	**7,284.12**	**3,410.69**

ಮೂಲ: ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆ ಒದಗಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶ

2018 ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ ₹97,814.77 ಕೋಟಿ ಘಟಕವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು **ಅನುಬಂಧ 5.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

5.2 ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಎಫ್‌ಆರ್‌ಎಂ) ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಸಮುದಾಯದ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದ ನಂತರದ ಚೇತರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ

ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯ ಕಡಿತವು ವಿಪತ್ತುಗಳ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಕ್ರವನ್ನು **ನಕ್ಷೆ 5.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಕ್ಷೆ 5.1: ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಕ್ರ

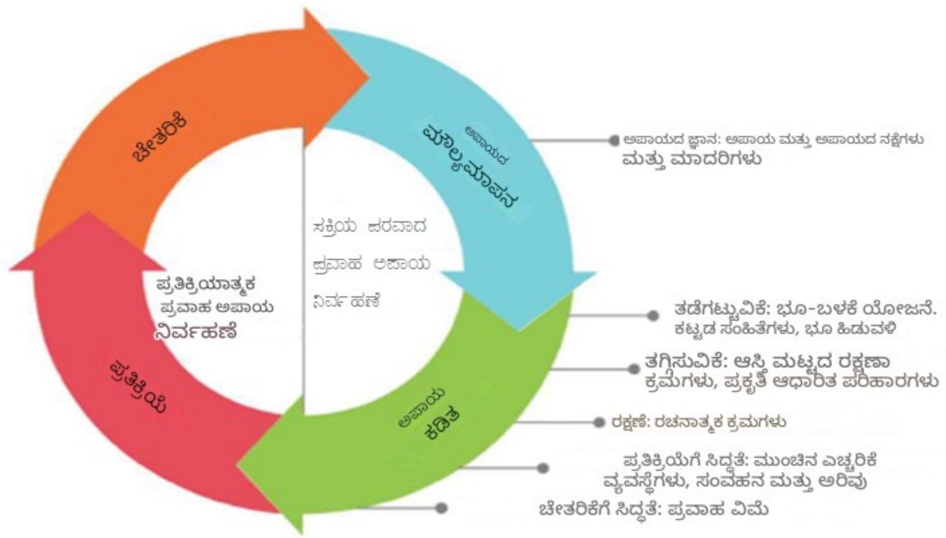

ಮೂಲ: ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ

5.3 ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ತಗ್ಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸನ್ನದ್ಧತೆ

5.3.1 ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚೌಕಟ್ಟು – ಕೊರತೆಯಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿತು (ಜನವರಿ 2008). ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಭಾಗ 9.3 ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪೈಕಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು/ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (ಎಫ್‌ಎಂಪಿ) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಎಫ್‌ಎಂಪಿ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ವಿಳಂಬಗೊಳಿಸಿತು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2021 ರಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದಿತು.

ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಪ್ರವಾಹ ದುರ್ಬಲತೆ / ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ / ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯದ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿಯ ಸುಧಾರಣೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಜೀವನಾಡಿ ರಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಪ್ರವಾಹ ನಿರೋಧಕ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಸೇರಿವೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಶಾಲೆಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಮನರಂಜನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪ್ರಮುಖ ಶಾಪಿಂಗ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅಣಕು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯು ಈ ಯಾವುದೇ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು / ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಹ ನಿರೋಧಕ ಕ್ರಮಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾದ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ರೂಪಿಸಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪೋಷಕ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

5.3.2 ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಮಿತಿಗಳು / ಕಾರ್ಯ ಗುಂಪುಗಳು / ಕಾರ್ಯಪಡೆಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ನೀಡಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಪ್ರವಾಹ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 'ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅನೇಕ ಸಮಿತಿಗಳು/ಕಾರ್ಯ ಗುಂಪುಗಳು/ಕಾರ್ಯಪಡೆಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದೆ' ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸದರಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

5.3.3 ಕೊರತೆಯ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ

ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದ ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮಗಳಾಗಿವೆ. ದೃಢವಾದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಂವೇದಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹವಾಮಾನ, ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಜಲವಿಜ್ಞಾನದ ನಿಯತಾಂಕಗಳು; ನೈಜ–ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ / ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ; ಸೂಕ್ತ ಗಣಿತದ ಮಾದರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಿಮ್ಯುಲೇಷನ್; ಗ್ರಾಹಕೀಯಗೊಳಿಸಿದ ವರದಿ ರಚನೆ; ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು / ವರದಿಗಳು / ಸಲಹೆಗಳ ಪ್ರಸಾರ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪಕಗಳು ಮತ್ತು ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಗಣನೀಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಉಪಕರಣಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ಕಾರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ತಪ್ಪಾದ ವರದಿಯಿಂದ ಪ್ರವಾಹದ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ಹಾಳಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ (ಈ ಹಿಂದೆ ಕಂಡಿಕೆ 4.3.2.1 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲಾಗಿದೆ).

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಲೋಪಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ / ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಕೈಗೊಂಡ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ನ್ಯೂನತೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

5.3.3.1 ಪ್ರವಾಹದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಾಗಿ ನೈಜ–ಸಮಯದ ನಿರ್ಧಾರ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜಲವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರವಾಹ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸದಿರುವುದು

ರಾಜ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗಗಳು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಯ ಘಟಕದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರವಾಹದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಾಗಿ

ನೈಜಕಾಲಿಕ ನಿರ್ಧಾರ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ (ಜನವರಿ 2021). ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಜನೆ:

- ರಾಡಾರ್ ಸ್ಟ್ರೀಮ್ ಗೇಜ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಜಲಾಶಯ ಮಟ್ಟದ ಸಂವೇದಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ;
- ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ;
- ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದು; ಮತ್ತು
- ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವ ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ನಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಮಾಡೆಲಿಂಗ್ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ (ಜುಲೈ 2021) ₹2.57 ಕೋಟಿಗಳ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ[28] ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸಿತು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ವಾರ್ಷಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಒಪ್ಪಂದ (ಸಿಎಎಂಸಿ) ಸೇರಿದಂತೆ 120 ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ನೀರಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಂವೇದಕಗಳು (ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ) ಮತ್ತು ಸ್ಟ್ರೀಮ್ ಗೇಜ್ ಸಂವೇದಕಗಳನ್ನು (ಒಂಬತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು) ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಈ ಕೆಲಸವು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಏಜೆನ್ಸಿಗೆ ಒಟ್ಟು ₹2.45 ಕೋಟಿ ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ:

- ಸ್ಥಾಪಿತ ಉಪಕರಣಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಯಾವುದೇ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ;
- ಕೆಲಸದ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಈ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸರ್ವರ್, ಸ್ಥಿರ ಐಪಿಯನ್ನು ಸರ್ವರ್‌ಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ವರ್ ಅಥವಾ ಸ್ಟ್ಯಾಟಿಕ್ ಐಪಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವಿವರಗಳು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ಯಾವುದೇ ಸಂವೇದಕಗಳು ಸೆರೆಹಿಡಿದ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ / ವೇಗದ ದಿನಾಂಕವಾರು ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ;

  ಇದು ನೀರಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ;
- ಪ್ರತಿ ರಾಡಾರ್ ಸ್ಟ್ರೀಮ್ ಗೇಜ್ ಅನ್ನು ಮಾರಾಟಗಾರರು ಪ್ರತಿ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮಾಪನಾಂಕ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಮಾಪನಾಂಕ ನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಮಾಪನಾಂಕ ನಿರ್ಣಯದ ವಿವರಗಳು ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ;
- ಸೇವಾ ಮಟ್ಟದ ಷರತ್ತುಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ವಾರಂಟಿ / ಸಿಎಎಂಸಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲು ಮಾರಾಟಗಾರನು ಜವಾಬ್ದಾರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.
- ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಈ ಸಂವೇದಕಗಳ ಆನ್ ಲೈನ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ 15 ಸಂವೇದಕಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023).

  ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ 24 ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ (ಮಾಪಕಗಳು / ಸಂವೇದಕಗಳು) 8 ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023).

[28] ಮೆಸರ್ಸ್ ಮೊಸೆರ್ಪ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜೀಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಹೀಗಾಗಿ, ಮೂಲಭೂತ ದತ್ತಾಂಶದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ರಾಜ್ಯ /ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಜಲವಿಜ್ಞಾನದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಸೆನ್ಸಾರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಟ್ರೀಮ್ ಗೇಜ್ ಮಾನಿಟರ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ₹2.45 ಕೋಟಿ ಹೂಡಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿದಂತಾಗಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಈ ಸ್ಥಾಪಿತ ಉಪಕರಣಗಳ ಮೂಲ ಖರೀದಿ ಸರಕುಪಟ್ಟಿ, ವಾರಂಟಿ ಕಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ / ಕೈಪಿಡಿಯಂತಹ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ನಿರ್ವಹಣಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಪಕಗಳು / ಸಂವೇದಕಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ ಕಾರಣ ಮೂಲ ದಾಖಲೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯು ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಉಪಕರಣಗಳ ನೈಜತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಟೆಂಡರ್ ಷರತ್ತು ಪ್ರಕಾರ ದಂಡ ವಿಧಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023) ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಾಗಿ ಯೋಜಿತ ಮಾದರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ನೀರಿನ ಮಟ್ಟದ ದತ್ತಾಂಶವು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

5.3.3.2 ದುರ್ಬಲ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವೈರ್ ಲೆಸ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಸಾರ – ಕಡಿಮೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯಿಂದಾಗಿ ₹1.09 ಕೋಟಿ ನಿಷ್ಫಲ ವೆಚ್ಚ.

'ದುರ್ಬಲ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ತಂತಿರಹಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಸಾರ' ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಜನವರಿ 2021 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿತು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಫೆಬ್ರವರಿ 2021 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ₹1.14 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಿತು.

ಈ ಯೋಜನೆಯು ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 104 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಪ್ರವಾಹ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಗತ್ಯ ಉಪಕರಣಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾರಂಭದ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಎರಡು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ [29] (ಜೂನ್ 2021) ವಹಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮೂರು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸಲಾಯಿತು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ₹1.09 ಕೋಟಿ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಿಸ್ಟಮ್ / ಅಂತರ್ಜಾಲ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಕಳುಹಿಸಿದ ಸಂದೇಶಗಳು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಪಿಗಳನ್ನು ತಲುಪದ ಕಾರಣ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಸಂದೇಶ–ಲಾಗ್ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸು / ಪ್ರಕಟಿತ ದತ್ತಾಂಶದ ಟೆಸ್ಟ್–ಚೆಕ್ ಯೋಜನೆಯು ಕಡಿಮೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ₹1.09 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವೈರ್‌ಲೆಸ್ ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಜನರನ್ನು ಪ್ರವಾಹದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಲು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಅಂತರ್ಜಾಲ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಘೋಷಣೆಗಳ ವೈಫಲ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯಲು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಿಗ್ನಲ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಐಎಸ್‌ಪಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಸಿಮ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸೇವಾ ಪೂರೈಕೆದಾರರಿಗೆ ಹೊಸ ಸಿಮ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು

[29] ಮೆಸರ್ಸ್ ಪ್ರೊಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜೀಸ್ – 89 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೆಸರ್ಸ್ ಸುಮುಖ ಟೆಕ್ನಾಲಜೀಸ್ ಅಂಡ್ ಸಾಫ್ಟ್ ವೇರ್ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ – 15 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಜುಲೈ 2024) ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಕೆಲವೆಡೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಕೆಲವೆಡೆ ವಿದ್ಯುತ್ ವೈಫಲ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ವರದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಆಫ್ ಮಾಡದಂತೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸಿಮ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ ನಂತರ ಕಳುಹಿಸಲಾದ ಸಂದೇಶಗಳ ಯಶಸ್ಸಿನ ದರದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸೂಕ್ತವಾದ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾದ ಕಾರಣ ಯೋಜನೆಯು ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

5.3.3.3 ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನಗರ ಪ್ರವಾಹ ಮಾದರಿಯ ಸಿದ್ಧತೆಗೆ ವ್ಯರ್ಥ ವೆಚ್ಚ

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನಗರ ಪ್ರವಾಹ ಮಾದರಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ (ಮಾರ್ಚ್ 2019) ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಒಟ್ಟು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ₹2.30 ಕೋಟಿ 2018–19 ಮತ್ತು 2019–20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ₹1.74 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲಸದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ *ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ* ಬಿಬಿಎಂಪಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ₹16.69 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 25 ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು 04 ಅಲ್ಟ್ರಾಸಾನಿಕ್ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಂವೇದಕಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಒಟ್ಟು ₹1.61 ಕೋಟಿ (90ರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಸಂಬಳ) ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಉಪಕರಣಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಸ್ಥಳದ ವಿವರಗಳು ಅಥವಾ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ನಂತರ ಉಪಕರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆದ ಡೇಟಾವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಸಂಬಳಕ್ಕಾಗಿ ₹1.61 ಕೋಟಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಮಾದರಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಈ ಲೋಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಬೇಕು.

5.3.3.4 ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಳೆನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಸಂವೇದಕಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ

(ಎ) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ (ಮಾರ್ಚ್ 2021) ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅನುದಾನದಿಂದ ₹2.36 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ "ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಸಂವೇದಕಗಳನ್ನು (ಡಬ್ಲ್ಯುಎಲ್ಎಸ್) ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬಿಬಿಎಂಪಿಯ ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ" ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ₹1.03 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ 105 ನೀರಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಂವೇದಕಗಳನ್ನು (ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ 100 ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ 5) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದಾಖಲೆಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಜುಲೈ 2021 ರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದೆ (ಜನವರಿ 2022) ಮತ್ತು ₹0.98 ಕೋಟಿ ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ (ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಾವತಿಸಬೇಕು) ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಪರಿಶೀಲನೆ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023) ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ 100 ನೀರಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಂವೇದಕಗಳಲ್ಲಿ 49 ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಐದು ನೀರಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಂವೇದಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿ / ದತ್ತಾಂಶ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ. ಇದು ಪ್ರವಾಹದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದ ಮೇಲೆ

ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ ಡಬ್ಲ್ಯುಎಲ್‌ಎಸ್ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು (ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆ ಅನುದಾನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚ) ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿಸಿತು.

ವಾಚ್ ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್ ಇಲ್ಲದಿಂದಾಗಿ, ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಕೆಲವು ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಲ್‌ಎಸ್‌ಗಳನ್ನು ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕಳ್ಳತನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023).

ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಒಟ್ಟು 25 ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದರ್ಶನ (65 ಇಂಚು) ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು (ಟಿವಿ) ₹32.66 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಟಿವಿಗಳು[30], ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಡಿಸಿಗಳಿಗೆ ಆರು ಟಿವಿಗಳು[31], ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಆಯುಕ್ತರ ಚೇಂಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಎರಡು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಟಿವಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಉಳಿದ 10 ಟಿವಿ ಘಟಕಗಳು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದು, ₹13.06 ಲಕ್ಷವು ನಿಷ್ಫಲ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಬೆಂಗಳೂರು/ಬಿಬಿಎಂಪಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದರೂ ಇತರ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಯುನಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಕಾರಣಗಳು ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದಿಲ್ಲ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಾಗಿ ಹೊಸ ವೆಬ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ನಂತರ ಬಿಬಿಎಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಪ್ರದರ್ಶನ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತೆ ಬಿಬಿಎಂಪಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023).

ಮಂಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ (ಫೆಬ್ರವರಿ 2022) ಒಟ್ಟು ₹1.45 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪಕ (75), ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು (29), ಟೆಲೆಮೆಟ್ರಿಕ್ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಂವೇದಕಗಳು (50) ಮತ್ತು ಐಪಿ ಕ್ಯಾಮರಾಗಳು (30) ಪೂರೈಕೆ, ಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಈ 184 ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ 69 ಉಪಕರಣಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023) ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ.

ಉಪಕರಣಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023) ಆದರೆ ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಿಲ್ಲ.

(i) ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ, (ii) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಉಪಕರಣಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು (iii) ಈ ಉಪಕರಣದಿಂದ ಕಲ್ಪಿತ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯದಿರುವುದು, ಇವುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಇದು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡದೆ ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸದೆ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು / ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾಸೀನ ಮತ್ತು ನಿರಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಉತ್ತಮ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ತಗ್ಗಿಸುವ

[30] ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಂಗಳೂರು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ–ಧಾರವಾಡ

[31] ಬೆಳಗಾವಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡ, ಮಂಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ತುಮಕೂರು

ಉದ್ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಪ್ರವಾಹದ ವಿರುದ್ಧ ಸಮಗ್ರ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಿಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬಳಲುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿನ ಲೋಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಮಸ್ಯೆವಾರು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಎಎಂಸಿ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ಕಾರಣ ಕೆಲವು ಉಪಕರಣಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಟೆಂಡರ್ ಕರೆಯಲು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿತು.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಉಪಕರಣಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಒಪ್ಪಂದ 2022 ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ಒಪ್ಪಂದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಂವೇದಕಗಳು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಸರ್ಕಾರವು ಸಮಯೋಚಿತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಅನುದಾನದಡಿ ಖರ್ಚುವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸೆನ್ಸಾರ್‌ಗಳು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮೌನವಾಗಿದೆ.

ಶಿಫಾರಸು 11: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು / ಉಪಕರಣಗಳ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅನುಚಿತ ಯೋಜನೆ / ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬೇಕು

5.3.4 ಕೊರತೆಯಿರುವ ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯದ ನಕ್ಷೆ ರಚನೆ

ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಆರಂಭಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಸಮುದಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ವರ್ಧಿತ ಕಟ್ಟಡ ಸಂಕೇತಗಳು, ಭೂ ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಂತಹ ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಡಿಎಂ ನೀತಿಯು ಇದೇ ರೀತಿ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯತ್ತ ಪರಿವರ್ತನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದೆ.

ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ವಿಪತ್ತಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಮಳೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ, ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ಗಾತ್ರ, ಭೂ ಇಳಿಜಾರು ಮತ್ತು ಆಕಾರ ಅನುಪಾತ, ಹೊಳೆ ಜಾಲಗಳ ಇಳಿಜಾರು, ಒಳಚರಂಡಿ ಸಾಂದ್ರತೆ, ಭೂ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಭೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪ್ರವಾಹ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅಪಾಯ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪ್ರವಾಹ ವಲಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯದ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ (ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಭಾಗಶಃ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ) ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನದಿ ಹರಿಯುವ ಮಾರ್ಗಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡದ ಆದರೆ ಭಾರಿ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ನೀರು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾದ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅಂತಹ ದುರ್ಬಲತೆಯ ನಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಪ್ರವಾಹ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

5.3.5 ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯ ನಿಯಮಗಳು

ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯವು ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜಲಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಒಳಚರಂಡಿ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಕ್ರಮಣವನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವುದು, ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವುದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಂತಹ ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಕಟ್ಟಡ ಬೈಲಾಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಯೋಜಿಸಿದೆ[32]. ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗ 1975 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯದ ಕರಡು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿತ್ತು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸಮಿತಿಗಳವರು / ಕಾರ್ಯಪಡೆಗಳವರು / ಕಾರ್ಯ ಗುಂಪುಗಳವರು ಇತ್ಯಾದಿ., ಕೂಡ ಇದನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹೀಗಾಗಿ, ಜನರು ಪದೇ ಪದೇ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬಾಧಿತರಾಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಜಲಮಾರ್ಗಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅತಿಕ್ರಮಣ ಜನವಸತಿ, ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಶಿಫಾರಸು 12: ಎಲ್ಲಾ ದುರ್ಬಲ ಸ್ಥಳಗಳ ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಕ್ಷಣದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಾಧಿತವಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅದು ಯೋಚಿಸಬೇಕು.

5.4 ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು

5.4.1 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಾಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದಿರುವುದು

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾತ್ರವು ಸಲಹೆ, ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಯೋಜಿಸಬೇಕು, ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು, ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಾಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಂತಹ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ದೋಷಪೂರಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಾಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಲೋಪಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

❖ **ಪ್ರವಾಹ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮಾಡಲು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು**

ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಎನ್‌ಎಚ್ ಎಐ), ರಾಜ್ಯ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ, ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೆದ್ದಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗ, ಒಡ್ಡುಗಳ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ಅಗಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜೋಡಿಸುವಿಕೆ,

[32] ಎಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಪ್ಲಿಂತ್ ಮಟ್ಟಗಳು ಒಳಚರಂಡಿ / ಪ್ರವಾಹ ಮುಳುಗುವ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗಿಂತ 0.6 ಮೀ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಎಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮತ್ತು ಬಹು ಅಂತಸ್ತುಗಳಾಗಿರಬೇಕು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಜಲಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ, ಸೇತುವೆಗಳು, ಮೋರಿಗಳು, ರಂಧ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ನೀರು ಹಾದುಹೋಗಲು ಸೇತುವೆಗಳು. ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬೇಕು ತನ್ನ ಪ್ರವಾಹ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದರೂ, ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯ ಅನುಮತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ರಾಜ್ಯವು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ / ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು, ರೈಲ್ವೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ರಸ್ತೆಗಳು ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಹಾದುಹೋಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪದೇ ಪದೇ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ / ಮುಳುಗುತ್ತವೆ.

ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 5.2** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 5.2 ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಮುಳುಗಿದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಬೆಂಗಳೂರು–ಮೈಸೂರು ಎಕ್ಸ್ ಪ್ರೆಸ್ ವೇ	ಬೆಳಗಾವಿ–ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಹೆದ್ದಾರಿ
ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿ

ಮೂಲ: ಮಾಧ್ಯಮ ವರದಿಗಳು

❖ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಜನವಸತಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ

ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ನದಿಗಳು, ಕಾಲುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಚರಂಡಿಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇರುವ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಜನವಸತಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ / ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ/ ಡಿಡಿಎಂಎಗಳು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಬೀತಾದ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಂತಹ ಜನವಸತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನದಿ / ಕಾಲುವೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ (ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುವ) ಜನರಿಗೆ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲು "ಕಾಳಜಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು)" ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮನೆಗಳ ಹಾನಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಚಿತ್ರಣ: ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸದಿರುವುದು

*ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮಗಳು ಕೃಷ್ಣಾ, ದೂಧಗಂಗಾ, ಘಟಪ್ರಭಾ, ಮಲಪ್ರಭಾ, ಹಿರಣ್ಯಕೇಶಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ನದಿಗಳ ದಡದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ನದಿ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಪೀಡಿತವಾಗುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು. ಮೇಲ್ದಂಡೆಯ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, **ಕೋಷ್ಟಕ 5.3** ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರವಾಹ*

ಕಡಿಮೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಸಂತ್ರಸ್ತರನ್ನು ಕಾಳಜಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ (ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು) ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಮನೆ ಹಾನಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.3: ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಸರು	ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಜಾನುವಾರುಗಳು
1	ಅಥಣಿ	24	21,858	1,11,888	67,283
2	ಕಾಗವಾಡ	13	24,019	43,597	51,730
3	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	11	34,910	1,15,461	42,939
4	ನಿಪ್ಪಾಣಿ	23	26,890	1,25,219	1,10,320
5	ರಾಯ್‌ಬಾಗ್	15	15,050	1,28,296	65,213
6	ಖಾನಾಪುರ	05	808	3,028	541
7	ಹುಕ್ಕೇರಿ	26	1,758	8,020	2,744
8	ಬೆಳಗಾವಿ	06	2,768	41,187	2,779
9	ಗೋಕಾಕ್	29	31,393	1,62,714	34,875
10	ಮೂಡಲಗಿ	14	12,692	71,395	68,719
11	ರಾಮದುರ್ಗ	32	24,107	1,09,228	63,565
12	ಸವದತ್ತಿ	11	11,990	83,229	21,091
	ಒಟ್ಟು	**209**	**2,08,243**	**10,03,262**	**5,31,799**

ಮೂಲ: ಇಲಾಖೆ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

10 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಮತ್ತು 5.32 ಲಕ್ಷ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಪೀಡಿತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ / ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಪ್ರವಾಹವು ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು ಮತ್ತು ಹಾನಿಗೆ ನಿಯಮಿತ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

❖ ಕಾಲಮಿತಿ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು/ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಪ್ರವಾಹ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಒಡ್ಡುಗಳು/ಪ್ರವಾಹ ಗೋಡೆಗಳು/ಪ್ರವಾಹ ತಡೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವರವಾದ ಜಲವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ರೂಪಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ದಿನಾಂಕ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಎಸ್‌ಡಿಎಂ ನೀತಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಡಿಎಂಪಿಗಳು ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಡ್ಡುಗಳು / ಪ್ರವಾಹ ಗೋಡೆಗಳು / ಪ್ರವಾಹ ತಡೆಗೋಡೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು / ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅದೇ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

❖ ಪ್ರವಾಹದ ನೀರಿನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸದಿರುವುದು

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ನದಿಗಳ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕುಸಿತಗಳು, ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಸರೋವರಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವೋ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದ ನೀರಿನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ, ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಭಾರಿ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿದ್ದು, ಮನೆಗಳು / ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಗಣನೀಯ ಹಾನಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಡಿಎಂಪಿಗಳು

ಪ್ರವಾಹದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯದ ನದಿಗಳು / ಕಾಲುವೆಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕುಸಿತಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಬಂಧನ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯು ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಗಳಾಗಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ನೀರಿನ ಹರಡುವಿಕೆ / ಕೃಷಿ ಹೊಲಗಳ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು ಮತ್ತು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ಬೆಳೆಗಳ ನಷ್ಟವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸರಿದೂಗಿಸಲಾಯ್ತು.

❖ **ರಾಜ್ಯ ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ**

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 1954 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು, ಇದು ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು, ರಾಜ್ಯಗಳು / ನದಿ ಆಯೋಗವು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಮತ್ತು ಅನುಮೋದಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯವು ಪದೇ ಪದೇ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಮಾನವ ಜೀವ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರವಾಹ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ / ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಉತ್ತರಿಸಿತು. ಇದು ಪಾಲುದಾರ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಹಕಾರದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ / ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಗಳು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಡಿಲತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5.4.2 ರಚನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಬರುವ ಪ್ರವಾಹದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಭವನೀಯತೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧುವಲ್ಲ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪ್ರವಾಹ ಹಾನಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಮಂಜಸವಾದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ರಚನಾತ್ಮಕ[33] ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮಗಳ[34] ಸಂಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು.

ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳಾದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳು, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ದೂರವಾಣಿ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಏರೋಡ್ರೋಮ್ಗಳು, ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ರಚನೆಗಳ ಆದ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಾಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ / ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅವು 100 ವರ್ಷಗಳ ಆವರ್ತನ ಅಥವಾ ಗಮನಿಸಿದ ಪ್ರವಾಹದ ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿವೆ. ಇದರ

---

[33] ನದಿಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಳು / ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಒಡ್ಡುಗಳು, ನದಿಗಳ ಚಾನಲೈಸೇಶನ್, ಒಳಚರಂಡಿ ಸುಧಾರಣೆ, ಪ್ರವಾಹದ ನೀರನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವುದು, ಜಲಾನಯನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

[34] ಜೈವಿಕ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಆಧಾರಿತ ದಂಡೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳು, ದುರ್ಬಲತೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಸ್ಥಳಾಂತರ, ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನೆ, ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯ, ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಭೂ ಬಳಕೆ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು, ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ / ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಗಳ ಮುಳುಗುವಿಕೆ / ಪ್ರವಾಹವು ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು. ರಚನೆಗಳ ಆದ್ಯತೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರವಾಹದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 5.3** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 5.3: ಮುಳುಗಿದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರವಾಹ – 2019

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣ – 2019

ಹೀಗಾಗಿ, ಸಾಕಷ್ಟು ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ (ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ) ಸೇರಿದಂತೆ ನದಿ ಅಥವಾ ಭಾರಿ ಮಳೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಒಂಬತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು **ಕೋಷ್ಟಕ 5.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿವೆ.

ಚಿತ್ರಣ: ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಪಕ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮನೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ನುಗ್ಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಕಾಲೋನಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು. ಈ ವಸಾಹತುಗಳು ತುಂಗಾ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ತಂಡವು (18 ಜನವರಿ 2023) ಗಾಜನೂರಿನ ಮೇಲಿನ ತುಂಗಾ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿತು ಮತ್ತು ಈ ಕಾಲೋನಿಗಳ ಜಲಾವೃತಕ್ಕೆ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಒಳಚರಂಡಿ ನೀರಿನ ಹಿಮ್ಮುಖ ಒಳಹರಿವಿನಿಂದಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿತು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಹೊರಹರಿವಿನ ಮಾರ್ಗ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಒಳಚರಂಡಿ ನೀರು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿರದ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಸಹಾಯಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಹೇಳಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತವು 2016 ರಿಂದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಆಯುಕ್ತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಪುರಸಭೆ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಅವರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದೆ ಎಂದು ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದಾಗ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನೀರಿನ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಒಳಚರಂಡಿ ಹರಿವಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ತೀವ್ರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

ಸರಿಪಡಿಸುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದ ಅಸಮರ್ಥತೆಯನ್ನು ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಣವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿವಿಧ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಅಗತ್ಯ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ

ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ನದಿ ಅಥವಾ ಮಳೆ ನೀರು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ಪದೇ ಪದೇ ಬಾಧಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಪ್ರವಾಹ ಪಿಡುಗಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಾಶ್ವತ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 5.4** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 5.4: ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

 ಬೆಳಗಾವಿ – 2019	 ಕಲಬುರಗಿ – 2020
 ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ – 2019	 ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ – 2022

ಮೂಲ: ಮಾಧ್ಯಮ ವರದಿಗಳು

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ / ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಅಪಾಯಗಳ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು/ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಕ್ರಮಗಳತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಒಲವು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಉತ್ತರವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸೂಕ್ತವಾದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಶಿಫಾರಸು 13: ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ರಚನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು.

5.4.2.1 ಲೈನ್ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳದಿರುವುದು

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ತಗ್ಗಿಸುವ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್, ವಸತಿ, ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇಲಾಖೆ ಮುಂತಾದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು (ವಿವಿಧ

ವಿಷಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ) ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ 2021 ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಸ್ತೆಗಳು / ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು / ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ವೇಗಳು ಬಲಪಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಆಶ್ರಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಪ್ರವಾಹ ನಿರೋಧಕ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರವಾಹ ಮಟ್ಟ / ಪ್ರವಾಹದ ಆವರ್ತನವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವುದು, ರೆಟ್ರೋಫಿಟ್ಟಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮಗಳು ಕಾನೂನುಗಳು/ನಿಯಮಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಜಾರಿ, ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ, ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಾಹ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಸಂಬಂಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ದಾಖಲೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ನಿಯೋಜಿಸಲಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರವಾಹ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ಇಲಾಖೆಗಳು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ರಚನಾತ್ಮಕ/ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಪ್ರವಾಹ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ನಿರಂತರ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿತು.

ನಿರ್ಗಮನ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಅವಲೋಕನಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿತು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಚನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

5.4.3 ಸುರಕ್ಷತಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಮುಖ ಹಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಗಿರುವ ಹಾನಿಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸಿದ ನಂತರ ಮನೆಗಳ ಹಾನಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸರಿದೂಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಿದರೂ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಭೂಕಂಪ ಮತ್ತು ಸುನಾಮಿಯ ಅಪಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತ್ರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸುರಕ್ಷತಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸುರಕ್ಷತಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಆಸ್ತಿಗೆ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುರಕ್ಷತಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಗೆ ಗಣನೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ಗಮನ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ (ಜನವರಿ 2024) ಸರ್ಕಾರವು ಮನೆಗಳ ಸುರಕ್ಷತಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು, ಇದು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೂಡ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

5.5 ಪ್ರವಾಹ/ಮಳೆ ಹಾನಿಗೆ ಪರಿಹಾರ

ಜಾಗತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಹಿಂದಿನ ಪರಿಹಾರ-ಕೇಂದ್ರಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವತ್ತ ಸಾಗುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವು, ಇದು ನಿರಂತರ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಾಗ ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವತ್ತ ಜಿಗಿಯುವ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತದ ಕಡೆಗೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ / ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ಬದಲು, ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆ / ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಜನರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ನಿಧಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಮುಂದುವರೆದಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ (ಹೂಡುವಿಕೆ ಸಹಾಯಧನ) ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಪ್ರವಾಹ / ಮಳೆ ಪೀಡಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ / ಮಳೆ ಪೀಡಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೆರವು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಲೋಪ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

5.5.1 ಖರ್ಚಿನ ಘಟನೆವಾರು ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದಿರುವುದು

ವಿಪತ್ತುಗಳ ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು, ಸರ್ಕಾರವು ದೃಢವಾದ ದತ್ತಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಘಟನೆವಾರು ವೆಚ್ಚದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಳಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ / ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ಘಟನೆವಾರು ಅಥವಾ ವಿಪತ್ತುವಾರು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಘಟಕವಾರು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಮತ್ತು ದೃಢೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

5.5.2 ಮನೆ ಹಾನಿಗೆ ಪರಿಹಾರ

ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ (ಏಪ್ರಿಲ್ 2015) ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸಬೇಕು, ಅಂದರೆ, (i) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ / ನಾಶವಾದ ಮತ್ತು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು (ii) ಭಾಗಶಃ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳು. ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡಾ 15 ರಷ್ಟು ಹಾನಿ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು **ಕೋಷ್ಟಕ 5.4** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಹಾನಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.4: ಹಾನಿಯ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಪರಿಹಾರ

(ಮೊತ್ತ ₹ಗಳಲ್ಲಿ)

ಗುಂಪು		ಹಾನಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವರ್ಗೀಕರಣ	ಎಸ್ ಡಿಆರ್ ಎಫ್ / ಎನ್ ಡಿಆರ್ ಎಫ್ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಹಾರ	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೆರವು	ಪಾವತಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ಪರಿಹಾರ
ಎ		ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗಿದೆ – ಶೇ.75ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು	95,100	4,04,900	5,00,000
ಬಿ	ಬಿ2	ತೀವ್ರ ಹಾನಿ – (ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ) ಶೇ.25ರಿಂದ 75ರಷ್ಟು	95,100	4,04,900	5,00,000
	ಬಿ1	ತೀವ್ರ ಹಾನಿ – (ದುರಸ್ತಿ) ಶೇ.25ರಿಂದ 75ರಷ್ಟು	95,100	2,04,900	3,00,000
ಸಿ		ಭಾಗಶಃ ಹಾನಿ – ಶೇ.15 ರಿಂದ 25	5,200	44,800	50,000

ಮೂಲ: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶಗಳು

ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳ ತಪಾಸಣೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ. ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ, ಮನೆ ಹಾನಿ / ಕುಸಿತದ ಘಟನೆಯನ್ನು ವರದಿ ಆದ ನಂತರ, ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಕಂದಾಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಸಂತ್ರಸ್ತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಹಾನಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ:

- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಗಾಗಿ ಪದೇ ಪದೇ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವ / ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆದೇಶಗಳು / ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತು, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹೀಗಾಗಿ, ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ನಿರಂಕುಶವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. (ಉದಾ: ಹಾನಿಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿಂಪಡೆಯುವಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಾನಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಸೂಚನೆ ನೀಡುವ ಆದೇಶ, ಹಾನಿಯ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, *ಇತ್ಯಾದಿ).*

- ಮಳೆಯ ತೀವ್ರತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರವನ್ನು, ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಗೆ (ಮಾನ್ಸೂನ್) ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ವರ್ಷದ ಇತರ ಅವಧಿ / ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ / ಇತರ ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪಾವತಿ ಕಡತಗಳ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಜಿಪಿಎಸ್ ನಿರ್ದೇಶಾಂಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಭಾಗ / ಕುಸಿದ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಮೇಲೆ ಮಳೆ / ತೇವಾಂಶದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಪಾವತಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ. ಹಕ್ಕು ಮಾಡಿದ್ದ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ದಿನಾಂಕದಂದು ಮಳೆ ಸುರಿದಿದೆ ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ದಾಖಲೆಗಳು, ಪತ್ರಿಕಾ ತುಣುಕುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸಹ ಲಭ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ವಿಪತ್ತಿನ ಅವಧಿಯ ಹೊರಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ / ಪಾವತಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

- **ಕೋಷ್ಟಕ 5.4** ರಿಂದ 25 ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟು ಹಾನಿಯು ಬಿ (ಬಿ 1, ಬಿ 2) ಮತ್ತು ಸಿ ಎಂಬ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದೆ ಎಂದು ನೋಡಬಹುದು. ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ 25ರಷ್ಟು ಹಾನಿಯನ್ನು ಸಿ ವರ್ಗ

ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕಡಿಮೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿದರೆ, ಇತರ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು 'ಬಿ ವರ್ಗ' ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿದ ಹತ್ತು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಈ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯು ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದ ಹಾನಿಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಲು (**ಅನುಬಂಧ 5.2 ಎ**) ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ (ಹೆಚ್ಚಿಸಲು / ಇಳಿಕೆ) ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

- ಹಾನಿಯ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಯಲ್ಲಿನ ಭಾರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ನಿರಂಕುಶ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿತು. ಶೇಕಡಾ 70–75 ರಷ್ಟು (13 ನಿದರ್ಶನಗಳು) ನಡುವೆ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ಬಿ1 / ಸಿ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದ್ದರೆ, ಶೇಕಡಾ 26–40 ರಷ್ಟು ಹಾನಿಯನ್ನು (29 ನಿದರ್ಶನಗಳು) ಬಿ 2 / ಸಿ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ (**ಅನುಬಂಧ 5.2 ಬಿ**).

ಚಿತ್ರಣ

*ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಿ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾದ 696 ಮನೆ ಹಾನಿಗಳನ್ನು ನಂತರ ಬಿ1 / ಬಿ2 ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು (ಮರು ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಮೇಲೆ) ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್‌ಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ₹50,500 ರಿಂದ ₹3.00 / 5.00 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ಸಣ್ಣ ದುರಸ್ತಿ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ಹಾನಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಮೇಲ್ಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ವಿವರಿಸಿಲ್ಲ. ಎರಡು ವರ್ಗಗಳ (ಬಿ1 ಮತ್ತು ಬಿ2) ನಡುವಿನ ಪರಿಹಾರದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹಾನಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ (**ಅನುಬಂಧ 5.2 ಸಿ**).*

2020–21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಂಟು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 2,503 ಮನೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗಿವೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ (ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಳೆಯ ನಿರ್ಗಮನವು –13 ಮತ್ತು +8 ರ ನಡುವೆ ಇರುತ್ತದೆ). ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ₹64.00 ಕೋಟಿ[35] ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪುರಾವೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಪಾಯದ ಸಂಖ್ಯಾ ಮಾಹಿತಿಯ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ.

- ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಎ ಮತ್ತು ಬಿ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ₹95,100 ಗಳ ಪರಿಹಾರ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪ್ರಕರಣದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದ ಕೂಡಲೇ ತಾಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಪಾವತಿಸಬೇಕು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ದುರಸ್ತಿ/ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಗತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ[36] (ಆರ್.ಜಿ.ಆರ್.ಎಚ್.ಸಿ.ಎಲ್.) ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣಕಾಸು ಪಡೆಯಬೇಕಿತ್ತು. 2019–20 ರಿಂದ 2022–23 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎ ಮತ್ತು ಬಿ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾದ ಪರಿಹಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 5.5** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

[35] ಎ ವರ್ಗ – ₹91,00,000 ವರ್ಗ ಬಿ1 – ₹33,50,000 ವರ್ಗ ಬಿ2 – ₹60,13,00,000 ವರ್ಗ ಸಿ – ₹2,62,75,000

[36] ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ

ಕೋಷ್ಟಕ 5.5[37] ಹೇಳಿಕೆ ಮಂಜೂರಾದ ಪರಿಹಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ

(ಸಂಖ್ಯೆ)

ವರ್ಷ	ಪರಿಹಾರ ಮಂಜೂರಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳು	ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಮನೆಗಳು	ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮನೆಗಳು	ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಶುರುವಾಗಿಲ್ಲ
2019–20	43,397	27,691	8,756	6,950
2020–21	8,911	4,876	3,005	1,030
2021–22	27,039	9,819	12,002	5,218
2022–23	31,060	2,804	18,958	9,298
ಒಟ್ಟು	**1,10,407**	**45,190**	**42,721**	**22,496**

ಮೂಲ: ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಎಚ್‌ಸಿಎಲ್ ಪೋರ್ಟಲ್ ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆನ್ ಲೈನ್ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ

ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗೆ ಮೊದಲ ಕಂತಿನ ₹95,100 ಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು (ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ) ಪಾವತಿಸಿದ ಮನೆಯು ತಕ್ಷಣ ಮನೆಯ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಒಟ್ಟು ₹213.94 ಕೋಟಿಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾದ 22,496 ಮನೆಗಳು ಹಾನಿ / ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಯ ಎರಡು–ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಈ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪರ್ಯಾಯ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪರಿಹಾರದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಮಾಡಿದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪಾವತಿಸಿದ ₹213.94 ಕೋಟಿಗಳು [38] ಫಲಪ್ರದವಾಗಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಸಂತ್ರಸ್ತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. 2022–23 ರ ಮೊದಲು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿದ 23,763 ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಮಾಣವು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಹ ಕಾಣಬಹುದು.

ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಂಜೂರಾದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ವಿಳಂಬವಾಗಿರುವ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ನೋಟಿಸ್ ನೀಡುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದೆ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2022). ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ದಾಖಲೆಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ.

➢ ಪ್ರವಾಹ / ಮಳೆಯಿಂದ ಮನೆ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಕಂದಾಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಆರಂಭಿಕ ಪಾವತಿಗಾಗಿ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪಾವತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತಗೆ ರವಾನಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕು. ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅಥವಾ ಹಾನಿಯನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪ್ರಕಾರದ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾದ ವರ್ಗೀಕರಣದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ವರ್ಗ ಎ / ಬಿ2

[37] ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಲಾದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ವರ್ಷ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿಲ್ಲ

[38] ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿಲ್ಲ (22,496) * ಆರಂಭಿಕ ಪಾವತಿ (₹95,100) = ₹213.94 ಕೋಟಿ

ಎಂದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಿ 1 (32 ನಿದರ್ಶನಗಳು) ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ (18 ನಿದರ್ಶನಗಳು) ಮತ್ತು ಎ / ಬಿ 1 / ಬಿ 2 ಅನ್ನು ಸಿ (22 ನಿದರ್ಶನಗಳು) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ **(ಅನುಬಂಧ 5.2 ಡಿ)**. ಮನೆಯ ಭೌತಿಕ ತಪಾಸಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವರ್ಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದರು / ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಯನ್ನು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸದೆ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದಿಂದ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಅನುಚಿತ ಬದಲಾವಣೆಯು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆ / ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ವಂಚಿತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಪರಿಹಾರದೊಂದಿಗೆ ಅನರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

- ➢ ತಕ್ಷಣದ ದುರಸ್ತಿಗಾಗಿ ಸಂತ್ರಸ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಿ ವಿಭಾಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ₹50,000 ಗಳ ಒಂದು ಬಾರಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಲು ಫಲಾನುಭವಿಯು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.
- ➢ ಒಮ್ಮೆ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಪತ್ತು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಮಾಣ / ದುರಸ್ತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮನೆಗೆ "ಸಿ" ವರ್ಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಮನೆ ಹಾನಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ (2022) ಅನುಮತಿ ನೀಡಿತು. ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು / ದುರಸ್ತಿ ವಿಪತ್ತು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೆರವು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
- ➢ ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳಿಗೆ (2022) ಹಾನಿ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅನುಮತಿಸಿದೆ, ಇದು ಈ ಹಿಂದೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಗಳು ವಿಪತ್ತು–ನಿರೋಧಕವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ➢ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣವಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿದ 41 ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ **(ಅನುಬಂಧ 5.2 ಇ)**.
- ➢ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಯಾವುದೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಥವಾ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ದೃಶ್ಯ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶೇಕಡಾವಾರು ದೈಹಿಕ ಹಾನಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಹಾನಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸದಿದ್ದರೂ ಪಾವತಿಗಳ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಹಾನಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ, ಅನಗತ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾನ್ಸೂನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ[39] ಮಾತ್ರ ಮಳೆ / ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಮನೆ ಹಾನಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆದೇಶದ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ನಂತರ, ಹಾನಿಯ ದೃಶ್ಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಹೆಚ್ಚಿನ ದರದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಳುವ / ಪಾವತಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳು, ದುರಸ್ತಿ ಕಾರ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು, ಹಾನಿ / ಕ್ಲೇಮುಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು. ಇತ್ಯಾದಿ, ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿ

[39] ಮುಂಗಾರಲ್ಲದ ಅವಧಿಯ ಹಾನಿಯನ್ನು ಎಸ್.ಡಿ.ಆರ್.ಎಫ್. ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪಾವತಿಸಬೇಕು

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

2024–25ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಮಳೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮನೆ ಹಾನಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಆದರೆ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಸೂಚಿಸಿದ ಲೋಪಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

5.5.3 ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುದಾನ ಹೂಡುವಿಕೆ

ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಅಪಾಯಗಳು, ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ನಷ್ಟವು ದುರಂತಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು **ಕೋಷ್ಟಕ 5.6** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು (ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಅನುದಾನ ಎರಡನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಪರಿಹಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪರಿಹಾರ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ ಪಾವತಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.6: ಪರಿಹಾರ ಪೋರ್ಟಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಳೆ ಪರಿಹಾರದ ವಿವರಗಳು

ಗುಂಪು	ಬೆಳೆಯ ವಿಧ	ನಿಗದಿತ ಎರಡು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಅರ್ಹ ಮೊತ್ತ	
		ಮಳೆಯಾಧರಿತ	ನೀರಾವರಿ
ಎ	ಕೃಷಿ/ತೋಟಗಾರಿಕೆ/ವಾರ್ಷಿಕ ನೆಡುತೋಪು ಬೆಳೆಗಳು	₹27,200	₹50,000
ಬಿ	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಬೆಳೆಗಳು	₹56,000	₹56,000
ಸಿ	ಹೂಳಿನಿಂದ ಭೂಮಿ ನಷ್ಟ	₹24,400	
ಡಿ	ಭೂಮಿಯ ಗಣನೀಯ ಭಾಗದ ನಷ್ಟ	₹75,000	

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು 2017–18 ರಿಂದ 2022–23 ರ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪರಿಹಾರದ ದತ್ತಾಂಶ ರಾಶಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದೆ. ಪರಿಹಾರ ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಪರಿಹಾರ ಪೋರ್ಟಲ್ ಮೂಲಕ 2018–19 ರಿಂದ 2022–23 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 5,91,302 ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ₹6,752.28 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದತ್ತಾಂಶದ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯು (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ, ವರ್ಷ, ಋತು, ವಿಪತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ದತ್ತಾಂಶದ ಒಳಹರಿವಿನ ಮೂಲಕ) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ (**ಅನುಬಂಧ 5.3**). ಹೀಗಾಗಿ, ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಅನರ್ಹವಾಗಿದೆ:

i) ಎ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಬಿ ವರ್ಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಅರ್ಹ ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ii) ಎರಡು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವ ರೈತರಿಗೆ ಸಿ ಮತ್ತು ಡಿ ವರ್ಗದಡಿ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲಾಯಿತು.

iii) ಒಂದೇ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಎ/ಬಿ ಮತ್ತು ಡಿ ಎರಡೂ ವಿಭಾಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆದ ರೈತರು.

ಮೇಲಿನ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಕೇವಲ ದೃಷ್ಟಾಂತಾತ್ಮಕವಾಗಿವೆಯೇ ಹೊರತು ಸಮಗ್ರವಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರವು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

5.5.3.1 2019–20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ

ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, 2019–20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಹರಿವು ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಎಂಟು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ / ಎಡಿಸಿ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದೂರು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನ್ಯಾಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಮಾಹಿತಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಡೇಟಾ ಎಂಟ್ರಿ ಆಪರೇಟರ್ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಉನ್ನತ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಪೋರ್ಟಲ್‌ನ ವಿವಿಧ ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಪರೇಟರ್ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಇ–ಫೈಲ್ ಮತ್ತು ಆರ್‌ಟಿಸಿ[40] ದತ್ತಾಂಶದ ನಡುವೆ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದರೆ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಿಗರು ಕಡತವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಆಪರೇಟರ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸರಿಪಡಿಸಿದ ಕಡತವನ್ನು ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಕಡತವನ್ನು (ಎಕ್ಸ್‌ಎಂಎಲ್ ಕಡತದ ರೂಪದಲ್ಲಿ) ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ಪಾವತಿಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುವುದು.

ಮೂಲ ಭೂಮಾಲೀಕರ ಮರಣ, ಭೂಮಿ ಮಾರಾಟ, ದಾನ ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿ ಮುಂತಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಿವರಗಳು ಆರ್‌ಟಿಸಿ ದಾಖಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲು ಪರಿಹಾರ ಪೋರ್ಟಲ್ ಗ್ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ತಹಶೀಲ್ದಾರ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಈ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಗ್ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್‌ಗಳು ಭೂಮಾಲೀಕರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಭೂಮಿ / ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸರ್ವೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಹರಿವು ಸಹಾಯಧನಕ್ಕೆ ಅನಿಯಮಿತ ಅನುಮೋದನೆ ಪಾವತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಕಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಎಫ್‌ಐಆರ್ ದಾಖಲಿಸಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ, ತನಿಖೆಯನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಹಾವೇರಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅಧೀನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಆಂತರಿಕ ಇಲಾಖಾ ತನಿಖೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ.

ತನಿಖೆಯನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

5.5.4 ಮನೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಲೋಪಗಳು

ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಜನವಸತಿಗಳು / ಮನೆಗಳು ಭಾರಿ ಮಳೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು. ಕಟ್ಟಡ ಉಪ–ಕಾನೂನು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಕೊರತೆಯು ಭಾರಿ ಮಳೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳು ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಯಮಿತ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಎರಡು ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ನೀರು ಪ್ರವಾಹ / ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳಿಗೆ (ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ) ₹10,000 ಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಬೇಕು (ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅನುದಾನ ₹6,200 ಸೇರಿದೆ). ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಗಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳ ಪರಿಶೀಲನೆ / ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು ನಿಯಮಗಳು ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ. ಭಾವಚಿತ್ರವಿರುವ ಅರ್ಜಿಯು ಫಲಾನುಭವಿಯನ್ನು

[40] ಹಕ್ಕುಗಳು, ಹಿಡುವಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಮಾಹಿತಿಯ ದಾಖಲೆ

ಪಾವತಿಗೆ ಅರ್ಹರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರೀಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಲೋಪಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ.

- ನದಿ / ನೀರಿನ ಹರಿವುಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹವು ನಿಯಮಿತ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಂತಹ ಮನೆಗಳ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಅಥವಾ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯ / ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ.
- 48 ಗಂಟೆಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮನೆಗಳು ಮುಳುಗಿದ್ದು, ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಯಾವುದೇ ದಾಖಲೆಗಳು ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.
- ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ನೀರು ನುಗ್ಗಿರುವ ಛಾಯಾಚಿತ್ರವಿಲ್ಲದೆ ಮನೆಯ ಹೊರಗಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೀರು ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ.

ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸದೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಜನರು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಯು ಅಂತಹ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಿತ ಆದಾಯದ ಮೂಲವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ಶಿಫಾರಸು 14: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅನರ್ಹ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬೇಕು.

5.6 ಪುನರ್ವಸತಿ

ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣವು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಡಿಎಂ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ 39 (ಎಫ್) (iii) ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಪುನರ್ವಸತಿ ಎಂದರೆ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಪೀಡಿತ ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯದ ಪುನರ್ವಸತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಗಮನಿಸಿದ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಅವಲೋಕನಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

5.6.1 ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಮುಸ್ರೂರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ

ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮುಸ್ರೂರು ಗ್ರಾಮವು ಸುಮಾರು 350 ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ತುಂಗಭದ್ರಾ ಮತ್ತು ಕುಮುದಾವತಿ ನದಿಗಳ ದಡದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ಬಾಧಿತವಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು (1992) ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. 2014ರ ಜುಲೈನಲ್ಲಿ ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು ತಾಲೂಕಿನ ತಹಶೀಲ್ದಾರರ ಬಳಿ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಮನವಿ ಮಾಡಿದರು.

ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ತಪಾಸಣೆ (ಜೂನ್ 2023) ನಂತರ, ಒಟ್ಟು 232 ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ (ಮೇ 2016) ಒಟ್ಟು ₹17.14 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ

ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, 2016ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಮೂಲಕ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ (ನಿರ್ಮಿತಿ ಕೇಂದ್ರ) ಕೇವಲ ₹3.30 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಯಾವುದೇ ಮೂಲಭೂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ 116 ಮನೆಗಳನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು (ಮೇ 2019) ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ಕಾಮಗಾರಿ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಹಲವು ಕುಟುಂಬಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಮನೆಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿವೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇಲಾಖೆಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿಲ್ಲ.

ಭಾಗಶಃ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಅವರು ಈ ಹಿಂದೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡದ ಅಥವಾ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭವಾಗದ ಅಥವಾ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳದ ಇತರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಪ್ರವಾಹದ ಅಪಾಯವಿರುವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ 30 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಜನರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ/ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದ ಅಪೂರ್ಣ ಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ಅಂಶವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಗಳು ನಿಷ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದವು.

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ.

5.6.2 ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ವಸತಿ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ

ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಾನಗಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೂಡಲ, ಅಲ್ಲಾಪುರ, ಹರವಿ ಮತ್ತು ಹರನಗಿರಿ ಗ್ರಾಮಗಳು ವರದಾ ನದಿ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂತ್ರಸ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವಂತೆ ಕೂಡಲದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ (ಆಗಸ್ಟ್ 2019) ಹಾನಗಲ್ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಹಾನಗಲ್ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರು ಮಾರಣಬೀಡ ಗ್ರಾಮದ ಈ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂತ್ರಸ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು (ಮಾರ್ಚ್ 2020) ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗೆ ರವಾನಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಆದೇಶಿಸಿದರು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2020).

ಜೂನ್ 2023 ರವರೆಗೆ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಏತನ್ಮಧ್ಯೆ, ಈ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ 52 ಮನೆಗಳು ಪ್ರವಾಹ / ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಹಾರವನ್ನು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2020) ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾವೇರಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಅವರು 2019–20 ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವಾಹ/ಮಳೆಯು ಈ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿವೆ ಮತ್ತು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ ಎಂದು (ಜೂನ್ 2023) ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಥವಾ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿವೆ.

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ.

5.7 ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ

ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣವೆಂದರೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಭೌತಿಕ ರಚನೆಗಳು, ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅದರ ಮೂಲ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು. ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣವು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಶಾಶ್ವತ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ / ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಿಯಮಿತ ಆಯವ್ಯಯ ಅನುದಾನದ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲಕ ಇದೆ.

ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ಹಾನಿಯ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಹಾನಿಯ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ / ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅದು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ, ಇದು ಸಂತ್ರಸ್ತ ಜನರಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸಂಪರ್ಕ / ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, **ಕಂಡಿಕೆ 3.1.8** ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚವು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ / ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 2022–23ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮೂರು ಸೇತುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡು ರಸ್ತೆಗಳ (ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿ) ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2022) ನಡೆಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಸೇತುವೆಗಳು / ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಪರ್ಯಾಯ ದೀರ್ಘ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಿದೆ.

ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಸೇತುವೆಗಳ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ತಪಾಸಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 5.5** ಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 5.5: ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಮೂಲ: ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ತಪಾಸಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ₹5 ಲಕ್ಷದಿಂದ ₹15 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಸೇತುವೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ (ಹರಿಸಂದ್ರ ಮತ್ತು ಮಂಚೆನಬೆಲೆ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಡಿಪಿಆರ್ ಸಿದ್ಧತೆ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸೇತುವೆಯ (ಸುಗ್ಗೇನಹಳ್ಳಿ) ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – VI

ಭೂಕುಸಿತಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ VI

ಭೂಕುಸಿತಗಳು

ರಾಜ್ಯವು 2016 ರಿಂದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತದ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಭೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಭೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ವಿಪರೀತ ಮಳೆಯಂತಹ ಅಂಶಗಳು ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಬದ್ಧತೆಯಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಭೂಕುಸಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ 2022 ರವರೆಗೆ ವಿಳಂಬ ಮಾಡಿತು. ಅಪಾಯ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು, ಭೂಕುಸಿತ ದಾಸ್ತಾನು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಾಧನಗಳ ನಿಯೋಜನೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಕೊಡಗು ಭೂಕುಸಿತ ಘಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ಅಪಾಯವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಭೂ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಅಥವಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿತು. ಮಡಿಕೇರಿಯ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆಗೋಡೆ ಕುಸಿದಂತಹ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಲೋಪಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಅನಧಿಕೃತ ನಿರ್ಮಾಣಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು, ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾಯಿತು, ಇದು ವಿಪತ್ತು-ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅಸಮರ್ಪಕತೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯಗಳು ಜಲಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಡಚಣೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಜೀವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಾಶದವರೆಗೆ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ ಭೂವಿಜ್ಞಾನ, ಶಿಥಿಲೀಕರಣ, ನೀರಿನ ಅಂಶ, ಸಸ್ಯವರ್ಗ, ಇಳಿಜಾರು ಕೋನಗಳು, ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

6.1 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯದ ವಿವರ

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 29 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡಾ 15 ರಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂಕುಸಿತ ದುರ್ಬಲತೆಯ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಮಾಡಿರುವ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ನಕ್ಷೆ 6.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಕ್ಷೆ 6.1: ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂಕುಸಿತದ ದುರ್ಬಲತೆ ನಕ್ಷೆ

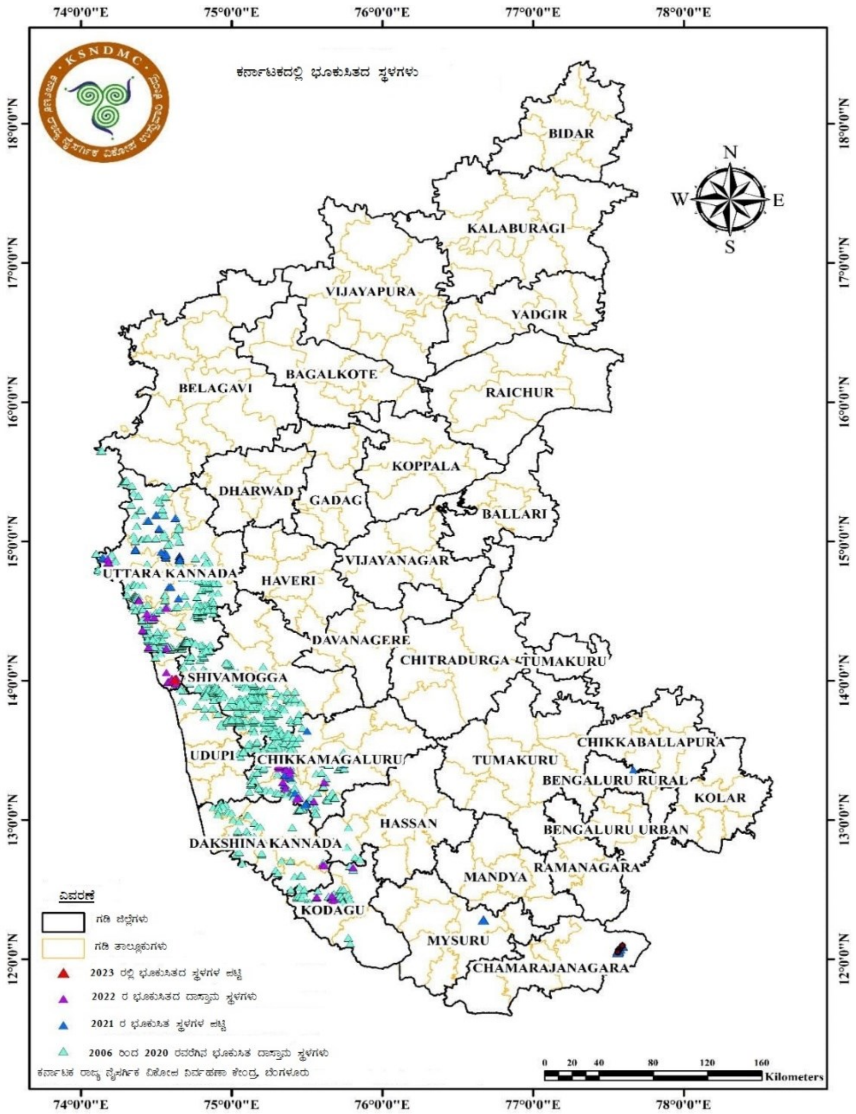

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಭೂಕುಸಿತವು ವ್ಯಾಪಕ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸಾವುನೋವುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು, ಜೊತೆಗೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಆರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. 2009 ಮತ್ತು 2021 ರ ನಡುವೆ ದಾಖಲಾದ ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಮಾನವ ಸಾವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು **ನಕ್ಷೆ 6.2** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಕ್ಷೆ 6.2: ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಮತ್ತು ಸಾವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

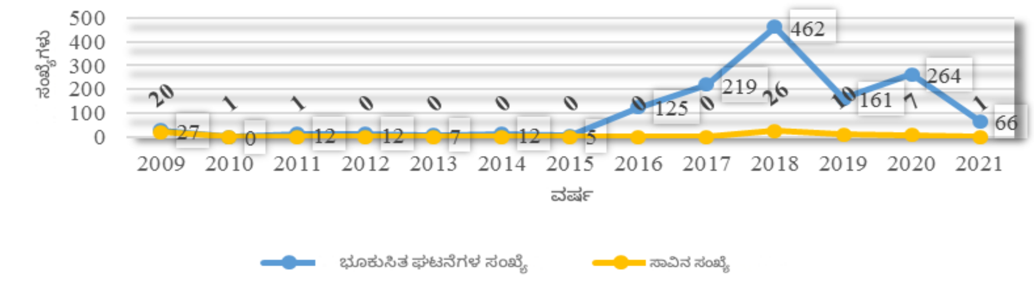

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ: ಭೂಕುಸಿತಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ–2022

2016 ರಿಂದ ಭೂಕುಸಿತದ ಘಟನೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ತೀವ್ರ ಮಳೆಯ ಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಲಯ ನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ (ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ). ಅರಣ್ಯನಾಶವೂ ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. 2018 ರಿಂದ ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ದುರ್ಬಲವಾಗಿವೆ.

ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವಿನಾಶದ ತೀವ್ರತೆಯ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.1: ಭೂಕುಸಿತದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮ ವರದಿಗಳು

ಮೂಲ: ಮಾಧ್ಯಮ ವರದಿಗಳು

6.2 ಭೂಕುಸಿತದ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯಗಳು ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಪರಿಣಾಮವು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪರಿಣಾಮವು ಭೂದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿನ ಶಾಶ್ವತವಾಗಬಹುದಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸವೆತ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ನಷ್ಟ, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಳಾಂತರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗುವ ಪರಿಣಾಮ ಸೇರಿದೆ. ಇತರ ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತುಗಳಂತೆ, ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದು ದುರ್ಬಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕವಾದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳು.

ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚದ ದತ್ತಾಂಶವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರೈತ ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಸರ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮದ ವಿವರಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಬಳಿ ಲಭ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

6.3 ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧತೆ

6.3.1 ಭೂಕುಸಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚೌಕಟ್ಟು

ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು, ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತದ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ದೂರ ಸಂವೇದಿ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಜಿಐಎಸ್) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಭೂ ಮಾದರಿಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಕ್ಷೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆರಂಭಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸನ್ನದ್ಧತೆಗೆ ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಾಯಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಎಲ್ಲ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಅಪಾಯ ನಕ್ಷೆ, ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು, ಭೂಕುಸಿತದ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ (ಎಲ್.ಆರ್.ಎಂ.ಎಸ್.) ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು.

ಭೂಕುಸಿತ ಮತ್ತು ಹಿಮಪಾತಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು 2009 ರಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2019 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಆದರೂ ರಾಜ್ಯವು ಕರ್ನಾಟಕ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಭೂಕುಸಿತಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು 2022 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು.

'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ: ಭೂಕುಸಿತಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ' ಭೂಕುಸಿತದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದ ಮಳೆ ಮಾಪಕ ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಮಧ್ಯಮದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂತರಗಳು ಉಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾದ ವ್ಯಾಪಕ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸದೆ ಮಳೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಮಳೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿವೆ.

6.3.2 ಅನುಚಿತ ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳು

ಮಾನವರಹಿತ ವೈಮಾನಿಕ ವಾಹನಗಳು (ಯುಎವಿಗಳು), ಭೂ ಲೇಸರ್ ಸ್ಕ್ಯಾನರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ ಭೂ ವೀಕ್ಷಣೆ (ಇಒ) ದತ್ತಾಂಶದಂತಹ ಸುಧಾರಿತ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮ್ಯಾಕ್ರೋಸ್ಕೇಲ್ ಮತ್ತು ಮೆಸೋಸ್ಕೇಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ (ಕ್ರಮವಾಗಿ 1:50000/25000 ಮತ್ತು 1:10000) ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯದ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ದಾಖಲೆಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ: ಭೂಕುಸಿತಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ–2022 ರ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯವು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ, ಅದನ್ನು **ಅನುಬಂಧ 6.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 1:10000 ಪ್ರಮಾಣದ ಬದಲಿಗೆ 1:325000 ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಭೂಕುಸಿತದ ವಿರುದ್ಧ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಈ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆಯೇ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಗಳು / ಏಜೆನ್ಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ನಿಗದಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

6.3.3 ಭೂಕುಸಿತದ ದಾಸ್ತಾನಿನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ಭೂಕುಸಿತಗಳು / ಭೂಕುಸಿತಗಳನ್ನು ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು, ನಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು ಇವುಗಳು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತಾ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಭೂಕುಸಿತದ ದಾಸ್ತಾನುಗಳು, ಭೂಕುಸಿತದ ಸ್ಥಳ, ವರ್ಗೀಕರಣ, ರೂಪಶಾಸ್ತ್ರ, ಪರಿಮಾಣ, ಅವಧಿ ಮೀರುವ ಸಮಯ, ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಭವಿಸಿದ ದಿನಾಂಕ ಮುಂತಾದ ಭೂಕುಸಿತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವು (2022) ವಿಶಾಲ ವಲಯಗಳು / ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ರಸ್ತೆ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದರೂ, ತನಿಖಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಭೂಕುಸಿತದ ದಾಸ್ತಾನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತದ ದಾಸ್ತಾನು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ನಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದು ಅಸಮರ್ಪಕ ಸಿದ್ಧತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅಪಾಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.

ಭೂಕುಸಿತದ ಘಟನೆಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ವಿವರವಾದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1495 ಭೂಕುಸಿತಗಳ ದಾಸ್ತಾನು ಇದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ, ಅದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

6.3.4 ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ / ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ

ಭೂಕುಸಿತದ ತನಿಖೆ / ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಭೂಕುಸಿತದ ಚಲನಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಾಪನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭೂಕುಸಿತಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯು ಮೇಲ್ಮೈ ಮತ್ತು ಭೂಗತ ಆಗಿರಬಹುದು. ಭೂಕುಸಿತದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವೇ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

6.3.4.1 ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲತೆ

ಯಾವುದೇ ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಭೌಗೋಳಿಕ–ಭೌತಿಕ ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.2** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ರೇಖೀಯ / ಲಂಬ ಬಿರುಕುಗಳು ಅಥವಾ ಪೈಪಿಂಗ್ ಕುಳಿಗಳ ರಚನೆ, ಇದು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿರಬಹುದು.

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.2: ರೇಖೀಯ / ಲಂಬ ಬಿರುಕುಗಳ ರಚನೆ

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಒದಗಿಸಿದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಈ ಬಿರುಕುಗಳನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಉಪಕರಣಗಳಾದ ಕ್ರ್ಯಾಕ್ ಮೀಟರ್ / ಜಾಯಿಂಟ್ ಮೀಟರ್ ಮತ್ತು ಇನ್ಕ್ಲಿನೋಮೀಟರ್ / ಪೀಜೋಮೀಟರ್ / ಟಿಲ್ಟ್ ಮೀಟರ್ / ಬೋರ್‌ಹೋಲ್ ಎಕ್ಸ್ಟೆನ್ಸೋಮೀಟರ್, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣದಿರುವ ವಿರೂಪಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದು, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಡಿಡಿಎಂಎಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯ–ದುರ್ಬಲ ಸ್ಥಳಗಳು / ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಮುನ್ಸೂಚನೆ ನೀಡಲು ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾಪಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಿಲ್ಲ.

6.3.4.2 ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು

ಪ್ರಸರಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು, ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಿರಬೇಕು, ದೃಢವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಹಗಲಿರುಳು ಲಭ್ಯವಿರಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ಬೆದರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಬಳಕೆದಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ತಂತ್ರವು ಭೂಕುಸಿತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು[41], ಭೂಕುಸಿತಗಳ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಭೂಕುಸಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶದ ವಾಹಕ (ಎಸ್‌ಪಿವಿ) ರಚನೆಯನ್ನು ಸಹ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ.

ಈ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಸುಧಾರಿತ ತಾಂತ್ರಿಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುವ ಯಾವುದೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ/ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಜುಲೈ 2024 ರಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತಗಳಿಗೆ ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಹೇಳಿದೆ, ಇದು ಮುಂದಿನ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿರುವುದು. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ

---

[41] ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಮಳೆಯ ಮಿತಿ ಆಧಾರಿತ ಭೂಕುಸಿತ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನೆಲದ ಉಪಕರಣ ಆಧಾರಿತ ಭೂಕುಸಿತ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಭೂಕಂಪನ–ಪ್ರೇರಿತ ಭೂಕುಸಿತದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮಳೆಯ ಮಿತಿ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭೂಕುಸಿತ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಕೋಲ್ಕತ್ತಾದ ಭಾರತೀಯ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ (ಎಂಒಯು) ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ಅನುಮೋದನೆಯ ನಂತರ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

6.4 ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು

ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಅಥವಾ ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

6.4.1 ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯದ ಬದ್ಧತೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ

ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಜಿಎಸ್ಐ) ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳು 2005 ರಿಂದ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಭೂಕುಸಿತಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿವೆ. ಈ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಮಳೆನೀರಿನ ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ರಂಧ್ರದಲ್ಲಿರುವ ನೀರಿನ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಡ್ಡ ಮೇಲ್ಮೈ ಬಿರುಕುಗಳು, ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಇಳಿಜಾರು ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಭಾರಿ ಮಳೆಯಿಂದ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುವ ಮಾನವಜನ್ಯ ಅಂಶಗಳು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಜನವಸತಿ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಭೂ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಇಳಿಜಾರು ಕತ್ತರಿಸುವಿಕೆ, ರಚನಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ, ಇಳಿಜಾರಿನ ಮುಂಬುಡಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವಿಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಸ್ಥಿರತೆ, ಅಸಮರ್ಪಕ ಒಳಚರಂಡಿಯ ಜೋಡುವಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುರಿತಗಳಿಗೆ ನೀರು ಸೋರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೆಲಮಾಳಿಗೆಗಳಿಲ್ಲದ ಕಳಪೆ ವಿನ್ಯಾಸದ ಮನೆಗಳೂ ಸಹ ಸೇರಿವೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಭೂಕುಸಿತದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಜಾರು ನೀರನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು, ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಇಳಿಜಾರಿನ ಮುಂಬುಡಗಳಲ್ಲಿ ಓರೆಯಾದ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು, ಕಲ್ಲಿನ ಪಿಚಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಗ್ಯಾಬಿಯಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು, ಜೈವಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಇಳಿಜಾರು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬೆಂಚಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ಇಳಿಜಾರುಗಳನ್ನು ಜ್ಯಾಮಿತಿಕವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದು ಸೇರಿವೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಫಾರಸುಗಳಲ್ಲಿ ವೆಟಿವರ್ ನಂತಹ ಹುಲ್ಲು ನೆಡುವುದು, ಸಡಿಲವಾದ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೊದಲು ವಿವರವಾದ ಸ್ಥಳ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಸೇರಿವೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಪದೇ ಪದೇ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ನಾಶಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 2018-19ರ ನಂತರವೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು.

6.4.2 ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸಡಿಲತೆ

ಇದಲ್ಲದೆ, ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್ ಸೈನ್ಸ್, ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಯಲ್ಲಿ (ಸಂಪುಟ 5, ಸಂಚಿಕೆ 6, ಜೂನ್ 2016) ಪ್ರಕಟವಾದ "ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತಗಳು" ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿಯು ಭೂ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಇಳಿಜಾರು ಉತ್ಖನನವು ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಭೂಕುಸಿತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಮಾನವ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಅಪಾಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೊಡಗು ಭೂಕುಸಿತದ ಕುರಿತಾದ ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ, ಇಳಿಜಾರನ್ನು ಅಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಲಂಬವಾದ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಇಳಿಜಾರುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಮತಲ ರಂಧ್ರದ ಪೈಪ್‌ಗಳನ್ನು ಇಳಿಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ, ಇದು ಲಂಬವಾದ ಇಳಿಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ವೀಪ್ ರಂಧ್ರಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ತಂಡವು ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಆಯ್ದ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳ ವಿಸ್ತಾರಗಳ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು (ಜೂನ್–ಜುಲೈ 2023) ನಡೆಸಿತು ಮತ್ತು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿತು:

- ರಸ್ತೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇನ್ನೂ ರಸ್ತೆಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಡಿದಾದ ಲಂಬವಾದ ಕತ್ತರಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸಂಭವನೀಯ ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕಾಗಿ ತೆರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (**ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.3 (ಎ)**).
- ಮತ್ತಷ್ಟು ಭೂಕುಸಿತಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಧಾರಣ ಗೋಡೆಗಳು ವೀಪ್ ರಂಧ್ರಗಳ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ, ಅತಿಯಾದ ಮಳೆಯ ಘಟನೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ತಡೆ ಗೋಡೆಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಅಪಾಯದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದವು (**ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.3 (ಬಿ)**).

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.3 (ಎ)

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.3 (ಬಿ)

ಮೂಲ: ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ

- ಬೃಹತ್ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಒಳಚರಂಡಿ ಕುಳಿಯ ದೃಶ್ಯ ಗೋಚರತೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಭೂಕುಸಿತದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲ (**ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.4**).

ಪ್ರದರ್ಶನ 6.4: ನೈಸರ್ಗಿಕ ಒಳಚರಂಡಿ ಕುಳಿಯ ಭೂಕುಸಿತ ಸ್ಥಳ

ಮೊನ್ನಂಗೇರಿ II

ಮೊನ್ನಂಗೇರಿ II

ಮೂಲ: ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ

- ಹೊಸ ಅಥವಾ ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಒಳಚರಂಡಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.
- ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯ / ಜಿಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ.
- ರಾಜ್ಯ/ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಮನೆಗಳ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ಅನಧಿಕೃತವಾದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಅಂತಹ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡಗಳ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಭೂಕುಸಿತಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿವೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಹೇಳಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಭೂಕುಸಿತದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ಸಹ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

6.5 ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಕೊಡಗು 2018–19ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತು, ಇದು ಅತ್ಯಂತ ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 20 ಜೀವಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಭೂಕುಸಿತದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಪತ್ತು ನಂತರದ ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಜಿಎಸ್ಐ) ಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದೆ. ಜಿಎಸ್ಐ ತನ್ನ ವಿವರವಾದ ತನಿಖಾ ವರದಿಯನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019 ರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿತು.

ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದ ಇಳಿಜಾರು ವೈಫಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳೇನೆಂದರೆ (ಇದು ಸುಮಾರು 105 ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಮತ್ತು ಕುಸಿತವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದೆ) ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೇಖೆಗಳು, ಶಿಲಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಂಶಗಳು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಇಳಿಜಾರುಗಳ ಮಾರ್ಪಾಡು, ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೋನ (ಲಂಬ ಅಥವಾ ಲಂಬವಾದ ಹತ್ತಿರ) ಇಳಿಜಾರು ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಮನೆಗಳು, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು, ಹೋಂಸ್ಟೇಗಳು ಮುಂತಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತ್ವರಿತ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು ಸೇರಿವೆ., ನೆಡುತೋಪುಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಇಳಿಜಾರು ಮಾರ್ಪಾಡು (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಫಿ), ನೈಸರ್ಗಿಕ ಒಳಚರಂಡಿಗಳ ನಿರ್ಬಂಧ, ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿಗಳ ರಚನೆ, ಇಳಿಜಾರನ್ನು ತೋಟದ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳಾದ್ಯಂತ ಕೊಳಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭೂ ಬಳಕೆಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಅಥವಾ ಭೂ ಬಳಕೆ / ಭೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ನಿಯಮಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರದಿಯು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯವನ್ನು

ತಡೆಗಟ್ಟಲು / ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ/ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಈ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತೀವ್ರವಾದ ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಿತು.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2020) ಕರ್ನಾಟಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದಿಂದ ಇಳಿಜಾರು ಮಾರ್ಪಾಡು, ಭೂ ಬಳಕೆ / ಭೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಬದಲಾವಣೆ, ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಸಸ್ಯವರ್ಗದ ನಷ್ಟ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಒಳಚರಂಡಿ ನಿರ್ಬಂಧ, ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಕಾರಣವೆಂದು ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ ಹೇಳಿದೆ. ಭೂಕುಸಿತ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ನಕ್ಷೆಗಳು, ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ, ಸಮಗ್ರ ಭೂಕುಸಿತ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆ (ಸಿಎಲ್‌ಪಿಎಂಪಿ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು, ಉತ್ತಮವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಭೂ ಬಳಕೆ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಕ್ರಮ ರಸ್ತೆಬದಿ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಅತಿಕ್ರಮಣವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಕೇರಳದ ಅಮೃತ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದ ತಜ್ಞರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಜಂಟಿಯಾಗಿ[42] (ಮೇ–ಜೂನ್ 2022) ಭೂಕುಸಿತದ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿತು ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಬಹು–ಅಪಾಯದ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು. ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡವು ವಿವರವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ನಂತರ, ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಮಳೆ, ಟೆಕ್ಟೋನಿಕ್ ರೇಖೆಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿ, ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಕ್ಷಣಿಕ ಒಳಚರಂಡಿಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹಾದಿಗೆ ಅಡಚಣೆ, ಬೆಟ್ಟದ ಇಳಿಜಾರು ಕೃಷಿ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು (ಕಾಫಿ ಮತ್ತು ರಬ್ಬರ್ ತೋಟಗಳು), ಬೆಟ್ಟದ ಇಳಿಜಾರು ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವ ಅನುಚಿತ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಈ ಪರಿಹಾರ ವರದಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಸರ್ಕಾರ/ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಮುಂದಿನ ಕಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

6.5.1 ಜಿಲ್ಲಾ ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆ – ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಭೂ ನಿರ್ವಹಣೆ

ವಿನಾಶಕಾರಿ ಭೂಕುಸಿತದ ನಂತರ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿಯಿಂದ ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ (ನವೆಂಬರ್ 2018) ನಿಷೇಧ ಹೇರಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಮೇಲಿನ ನಿಷೇಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿತು (ಮೇ 2019) ಮತ್ತು 15 ರಿಂದ 20 ಸೆಂಟ್ಸ್ ವರೆಗೆ ವಸತಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿತು. ಈ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ, ಉದ್ದೇಶಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ:

- ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶ / ವಲಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ;
- ನದಿ ಕಾಲುವೆಗಳಿಂದ 10 ಮೀಟರ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದೂರದಲ್ಲಿರಬೇಕು;
- ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರು ಮತ್ತು ಕಣಿವೆಗಳು ಇರಬಾರದು;
- 2018 ರ ಮುಂಗಾರು ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಬೇಕು.

[42] ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹು–ಶಿಸ್ತಿನ ಭೂಕುಸಿತದ ನಂತರದ ವಿಪತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಆದೇಶವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿತು (ಜೂನ್ 2020) ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿತು. ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (ನಂತರ ಮಡಿಕೇರಿಯ ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು) ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮೇ 2019 ರಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅದೇ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 2018–19 ರಿಂದ 2022–23ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 6.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 6.1: 2018–19 ರಿಂದ 2022–23 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ

ವರ್ಷ	ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಗಳು	ಅನುಮೋದಿಸಿರುವ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು	ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ	ಅನುಮೋದನೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ
2019	1,247	541	706	43
2020	1,365	935	430	68
2021	1,223	903	320	74
2022	2,717	1,914	803	70
2023 (ಜೂನ್ ವರೆಗೆ)	463	315	148	68

ಮೂಲ: ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿಗಳ ಅನುಮೋದನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮುಖ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ದುರ್ಬಲ ವಲಯಗಳ ಭಾಗವಾಗುತ್ತಿವೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು 'ಭೂಮಿ' ದತ್ತಸಂಚಯದಿಂದ 207 ಪರಿವರ್ತನೆ ಪ್ರಕರಣಗಳ[43] ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯದ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿದೆ. ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕಣಗಳ ಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಗುರುತಿಸಿದ ವಿಪತ್ತು ಪೀಡಿತ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಪರಿವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಕೋರಿದ ಭೂಮಿಗಳು ಭೂಕುಸಿತ ಪೀಡಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿವೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಳ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತನಿಖೆಗಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರುವ ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಭೂತಾಂತ್ರಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರ ಕೊರತೆಯಿತ್ತು. ಇಳಿಜಾರು ನಕ್ಷೆಗಳು, ಭೂಕುಸಿತ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ನಕ್ಷೆಗಳು, ಮಣ್ಣಿನ ರೀತಿಯ ನಕ್ಷೆಗಳು, ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಂಡ ಟೋಪೊಶೀಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಫ್ಟ್ ವೇರ್ ನಂತಹ ತಾಂತ್ರಿಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆಯು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸ್ಥಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ರೂಪಿಸಿದ 18 ಅಂಶಗಳ ಪರಿಶೀಲನಾ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ತಾಂತ್ರಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದ 207 ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ 20 ಪ್ರಕರಣಗಳ ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ನಿಯತಾಂಕಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಒದಗಿಸಲಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ / ಒಳಹರಿವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿತು. ಗಣಿ

[43] ಒಂದು ಎಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿವರ್ತಿತ ಭೂಮಿಯ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2023) ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಐದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿಯಮಿತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕೇವಲ ಇಬ್ಬರು ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ವಾಹನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅರ್ಜಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅತೀ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಭೂಕುಸಿತ ಅಧ್ಯಯನ, ನಗರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಿಂದ ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅದು ಹೇಳಿದೆ. ಅಗತ್ಯ ನಕ್ಷೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶದ ನಿಖರವಾದ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಕೇವಲ ಮೇಲ್ನೋಟದ ಅವಲೋಕನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿರ್ಮಾಣಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾಂತ್ರಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ವರದಿಯು ಹಿಂದಿನ ಭೂಕುಸಿತದ ಇತಿಹಾಸದ ವಿವರಗಳು, ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ಭೂಮಿಯ ಸೂಕ್ತತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಮಿತಿಗೆ ಒಳನೋಟವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಅಂತಿಮ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. 18–ಪಾಯಿಂಟ್ ಚೆಕ್ ಲಿಸ್ಟ್‌ನಿಂದ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು (ಅವು ಸಮಗ್ರವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿವೆ), ಕೆಳಗಿನ **ಕೋಷ್ಟಕ 6.2** ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ಕೋಷ್ಟಕ 6.2: ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗತಕಾಲದ ಭೂಕುಸಿತದ ಇತಿಹಾಸದ ವಿವರಣೆ

ಪರಿವರ್ತಿತ ಭೂಮಿಯ ವಿವರಗಳು	ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದಂತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ನಿಯತಾಂಕ	ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು
ಸರ್ವೆ ನಂ.216/20 – ಕಾಟಗೇರಿ ಗ್ರಾಮ, ಸಂಪಾಜೆ ಹೋಬಳಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು – 1 ಎಕರೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ	ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶ	ಮನೆಗಳು ಮೇಲಿನ ಇಳಿಜಾರು ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಇಳಿಜಾರು ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿವೆ.
	ಉತ್ಖನನ	ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ
	ಹಳೆಯ ಭೂಕುಸಿತ ಇತಿಹಾಸ	198 ಮೀಟರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತ ಸಂಭವಿಸಿದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ
	ಅಂತಿಮ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು	ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆಗೆ 40 ಡಿಗ್ರಿ ಇಳಿಜಾರು. ಬಹುಮಹಡಿ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಚನಾತ್ಮಕ ವೈಫಲ್ಯಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಭೂತಾಂತ್ರಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಜಿದಾರರು ಅನ್ವಯಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶದ ಲೇಔಟ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕಟ್ಟಡ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಅದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕು. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಬಹುಪಾಲು ಭಾಗವು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ನಿವೇಶನಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮಾನದಂಡ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಐಎಸ್ 14243 (ಭಾಗ–2): 1995 ರ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಬಹುದು.
ಸರ್ವೆ ನಂ.393/1– ಕೆದಮಲ್ಲೂರು ಗ್ರಾಮ, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು – ವಾಣಿಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ 6.06 ಎಕರೆ	ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶ	ಮೇಲಿನ ಇಳಿಜಾರು ಅಥವಾ ಕೆಳಗಿನ ಇಳಿಜಾರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮುಖ ರಚನೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.
	ಉತ್ಖನನ	ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಉತ್ಖನನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ
	ಹಳೆಯ ಭೂಕುಸಿತ ಇತಿಹಾಸ	ಆಗಸ್ಟ್ 2019 ರಲ್ಲಿ ತೋರಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಭೂಕುಸಿತ ಸಂಭವಿಸಿದೆ, ಇದು ಉದ್ದೇಶಿತ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸ್ಥಳದಿಂದ 2.9 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.
	ಅಂತಿಮ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು	ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ 20 ರಿಂದ 25 ಡಿಗ್ರಿ ಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇಳಿಜಾರು ಭೂಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಭೂ ವಿರೂಪಮಾಡದೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪರಿವರ್ತಿತ ಭೂಮಿಯ ವಿವರಗಳು	ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದಂತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ನಿಯತಾಂಕ	ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು
ಸರ್ವೆ ನಂ.115/19 ಕಾಟಗೇರಿ ಗ್ರಾಮ, ಸಂಪಾಜೆ ಹೋಬಳಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು – 8 ಎಕರೆ – ವಾಣಿಜ್ಯ	ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶ	ಮೇಲಿನ ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಇಳಿಜಾರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಲ್ಲ.
	ಉತ್ಖನನ	ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅಗತ್ಯ
	ಹಳೆಯ ಭೂಕುಸಿತ ಇತಿಹಾಸ	ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಪರಿವರ್ತನೆ ಭೂಮಿಯಿಂದ 1.6 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ತಲತ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತ ಸಂಭವಿಸಿದೆ
	ಅಂತಿಮ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು	ಅನ್ವಯಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ನಿವೇಶನದ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮಾನದಂಡ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಬಹುದು.
ಸರ್ವೆ ಸಂಖ್ಯೆ 2/11 – 1 ಎಕರೆ ಮತ್ತು 2/12– 1 ಎಕರೆ. ಬೆಟ್ಟಗೇರಿ ಗ್ರಾಮ, ಅಮ್ಮತಿ ಹೋಬಳಿ, ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು – ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ 2 ಎಕರೆ	ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶ	ಇಳಿಜಾರು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಗಳಿವೆ
	ಉತ್ಖನನ	ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ
	ಅಂತಿಮ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು	ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶವು 40 ರಿಂದ 45 ಡಿಗ್ರಿ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿದೆ. ಅನ್ವಯಿಕ ಪ್ರದೇಶವು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ನಿವೇಶನದ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮಾನದಂಡದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಬಹುದು

ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಸಮಿತಿಯು ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ವರದಿಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿಯಿಂದ ಕೃಷಿಯೇತರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿತು. ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯ ಇತರ ಸದಸ್ಯರ ಪಾತ್ರವು ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣಾ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ದಾಖಲೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು.

ತಹಶೀಲ್ದಾರ್‌ಗಳು / ಗ್ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಾಧಿಕಾರಿಗಳು / ಕಂದಾಯ ನಿರೀಕ್ಷಕರು ಮೇ 2019 ಮತ್ತು ಜೂನ್ 2020 ರ ಆದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ, ಆದರೂ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲ ಷರತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯತಾಂಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಗರ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆ ಕಡತಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ನಂತರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಗರ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ನಗರ ಪುರಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಕೊರತೆ ಇತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ 10 ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರು.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಭಾರತೀಯ ಮಾನದಂಡ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಭೂತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ 2018 ರ ಭೂಕುಸಿತದ ನಂತರ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೈಲಾಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಪರೀಕ್ಷಾ-ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ 20 ಕಡತಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿಯಿಂದ ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಎರಡು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು

ಗಮನಿಸಿದೆ. ದಂಡ ವಿಧಿಸಿದ ನಂತರ ಸಮಿತಿಯು ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿತು.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಆಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಮೇಲಿನ ಅವಲೋಕನಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಇಳಿಜಾರುಗಳ ಸ್ಥಿರತೆಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ, ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಯಿತು. ಭೂ ಬಳಕೆಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವಾಗ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಪತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಂತಹ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ತಪ್ಪು ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಬೇಕು.

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನಿಯಮಗಳು, ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಭೂಕುಸಿತ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಹೇಳಿದೆ. ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಉತ್ತರವು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

6.5.2 ಭೂಕುಸಿತ ಪೀಡಿತ ಭಾಗಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳದ ಉದ್ದೇಶಿತ ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗಮಂಡಲದ ಬಳಿಯ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೇಲಿರುವ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಉಗಮಸ್ಥಾನ ತಲಕಾವೇರಿ. 2020ರ ಆಗಸ್ಟ್ ನಲ್ಲಿ ತಲಕಾವೇರಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಭೂಕುಸಿತ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು, ಈ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ನಷ್ಟ ಸಂಭವಿಸಿತ್ತು. ಈ ಭಯಾನಕ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ, ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ 2019 ರಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿತ್ತು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭವನೀಯ ಭೂಕುಸಿತದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿತ್ತು. ಹೇಳಲಾದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದರೆ, *"ನೆಲದ ಬಿರುಕಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಕಂದಕಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮೈ ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾದ ನೆಲದ ಬಿರುಕುಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯರೇಖೆ ಕಂದಕಗಳು ನೀರಿನ ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆಗೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹೈಡ್ರೋಸ್ಟಾಟಿಕ್ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕತ್ತರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟಗಳು ರಸ್ತೆ ಕಡಿತ, ಅರಣ್ಯ ಕಂದಕಗಳು ಮತ್ತು ವಸಾಹತುಗಳಿಂದ ವಿಭಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ, ಇದು ಇಳಿಜಾರುಗಳನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ".*

ಈ ಅವಲೋಕನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಭವನೀಯತೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.

i) ಇಳಿಜಾರಿನ ವೈಫಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ರಸ್ತೆ ಮಟ್ಟದಿಂದ ದೃಢವಾದ ಅಡಿಪಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಎತ್ತರದ ತಡೆಹಿಡಿಯುವ ರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.

ii) ಸರಿಯಾದ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕು.

iii) ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಂದಕಗಳು ಅಥವಾ ಬಿರುಕುಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಭೇದ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತುಂಬಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರುವ ಸಸ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ವೆಟಿವರ್ ಹುಲ್ಲನ್ನು ನೆಡಬೇಕು.

ತೀವ್ರವಾದ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಸಂಭಾವ್ಯ ಅಪಾಯದ ವಲಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಕಳೆದ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಜಾರುವಿಕೆಗೆ ಪುನಃ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇಳಿಜಾರನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವವರೆಗೆ ಈ ಭೂಕುಸಿತ ಪೀಡಿತ ವಲಯವನ್ನು ಪುನರ್ವಸತಿ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲು ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಈ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸುತ್ತೋಲೆ / ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಸಭೆ ಕರೆದಿದ್ದರು (28 ಡಿಸೆಂಬರ್ 2020). ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಸಹಾಯಕ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯು ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತನ್ನ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. 2020ರ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 3 ಕಿ.ಮೀ ಆಳದವರೆಗೆ ಅರಣ್ಯ ಕಂದಕಗಳಿವೆ ಎಂದು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಅವರು (29 ಡಿಸೆಂಬರ್, 2020) ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಧಾನ ಮುಖ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಭಾರತದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿನಂತಿಸಿದರು.

ಭೂಕುಸಿತ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಡೆಗೋಡೆಗಳು, ಸರಿಯಾದ ಒಳಚರಂಡಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ವರ್ಟ್‌ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಂತಹ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದರು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಮುಂಗಾರು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲು ಅಂದರೆ ಮೇ/ಜೂನ್ 2021 ರೊಳಗೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದರು.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಗಳು / ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರಗಳು ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದು ದುರ್ಬಲ ಸ್ಥಳಗಳ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅವನತಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ವರದಿ ಪಡೆದ ನಂತರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಕರಡು ವರದಿಯನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 2023 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯು ಆಗಸ್ಟ್ 2024 ರವರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ವರದಿ / ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತಗಳ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆಗೆ ಈ ಉತ್ತರವು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಶಿಫಾರಸು 15: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಭೂಕುಸಿತ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಸೂಕ್ತ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು, ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ವಲಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

6.5.3 ಅಸಮರ್ಪಕ ವಿನ್ಯಾಸವು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಕಚೇರಿ ಕಟ್ಟಡ ಸಂಕೀರ್ಣದ ತಡೆಗೋಡೆಯ ವೈಫಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು

ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಕಚೇರಿ ಸಂಕೀರ್ಣವು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ (ಡಿಸಿ) ಕಚೇರಿ ಮತ್ತು ಇತರ 19 ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 2013–14ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಸತಿ ಮಂಡಳಿಯು ಭೂಕುಸಿತ ಪೀಡಿತ ವಲಯವಾಗಿರುವ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕಚೇರಿ ಸಂಕೀರ್ಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿತ್ತು (**ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.5**). ಕಟ್ಟಡದ ಪಕ್ಕದ ಮಡಿಕೇರಿ–ಮಂಗಳೂರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಭೂಕುಸಿತ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕಟ್ಟಡ ಸಂಕೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.5: ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಿರುವ ಡಿಸಿ ಕಚೇರಿ ಸಂಕೀರ್ಣ

ಮೂಲ: ಮಾಧ್ಯಮ ವರದಿ

ಸಂಭವನೀಯ ಭೂಕುಸಿತದ ವಿರುದ್ಧ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕಚೇರಿ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗಿದ್ದು, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2016) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು ಟೆರ್ರಾ ಲಿಂಕ್ ಮತ್ತು ಬಲವರ್ಧಿತ ಭೂಮಿ (ಆರ್‌ಇ) ಧಾರಣ ಗೋಡೆ (140 ಮೀಟರ್ ಉದ್ದ ಮತ್ತು 15 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ) ಮತ್ತು ₹5.00 ಕೋಟಿ[44] ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ರಸ್ತೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾ ಮತ್ತು ಅಂದಾಜು ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ವಿಳಂಬವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ, ಬಂದರು ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ವಿಭಾಗ (ಪಿಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಐಡಿ) ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ 2018ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಸಮಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ, ಮಡಿಕೇರಿಯ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ, ಬಂದರು ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರು (26 ಡಿಸೆಂಬರ್ 2018) ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ₹7.00 ಕೋಟಿಗಳ ಪರಿಷ್ಕೃತ ವೆಚ್ಚದ ಅಂದಾಜನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜು (ಜನವರಿ 2019) ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರವು ಇದನ್ನು ಮೇ 2019 ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಿತು ಮತ್ತು ಕೆಲಸವನ್ನು ಟೆಂಡರ್‌ಗೆ ಇರಿಸಲಾಯಿತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2019).

ಏತನ್ಮಧ್ಯೆ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಯಾವುದೇ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯದ ಕಾರಣ, ಆಗಸ್ಟ್ 2020 ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡದ ಇಳಿಜಾರು ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ ಕುಸಿದಿದೆ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ಹೆದ್ದಾರಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಣ್ಣು ಜಾರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಜಾರುವ ಬೆಟ್ಟದ ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲಾಯಿತು.

ತರುವಾಯ, 11 ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಷರತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ₹7.58 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ (ಜಿಎಸ್‌ಟಿ ಸೇರಿದಂತೆ) ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ[45] (ನವೆಂಬರ್ 2020) ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 2020 ರಲ್ಲಿ ನಿವೇಶನವನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಗೋಡೆ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಭಾರಿ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಸುಮಾರು ಐದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ (ಜುಲೈ 2021) ಕಾಮಗಾರಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿತು.

ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಪುನರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತು ಬಲವರ್ಧಿತ ಭೂಮಿ ಗೋಡೆಯ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಫಲಕಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು 14 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದರೂ,

---

[44] ಮಂಗಳೂರು ವೃತ್ತದ 2015–16ನೇ ಸಾಲಿನ ಎಸ್ ಆರ್ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಿಡಬ್ಲ್ಯುಪಿಐಡಿಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಅಂದಾಜು.

[45] ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ಶ್ರೀ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಕನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ಸ್‌ನ ಶ್ರೀ ಯು.ವಿ.ರಾಮಾಂಜನೇಯುಲು

ಗೋಡೆಯ ಕೆಲವು ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಫಲಕಗಳು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡವು (ಜುಲೈ 2022 ರ ಮೊದಲ ವಾರ) ಮತ್ತು ಗೋಡೆ ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕುಸಿತದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಹಾಸನ ವೃತ್ತದ ಅಧೀಕ್ಷಕ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್, ಸಿ ಮತ್ತು ಬಿ (ದಕ್ಷಿಣ), ಬೆಂಗಳೂರು ಅವರು (ಜುಲೈ 7 ಮತ್ತು 8/2022) ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಒಳಚರಂಡಿ ಸೌಲಭ್ಯದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬಲವರ್ಧಿತ ಭೂಮಿ ಗೋಡೆಯ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ನೀರು / ಮಳೆನೀರು ಹರಿಯುವುದು (ಹೊರಬರಲು ಯಾವುದೇ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ) ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲು ಅವರು ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದರು. ಗೋಡೆಯ ಫಲಕಗಳ ವಿರೂಪವು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು ಮತ್ತು ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಲೋಹದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಮರಳಿನ ಚೀಲಗಳಿಂದ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಯಿತು.

ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತತೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು, ಗೋಡೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಫಲಕಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಿತ್ತುಹಾಕಲಾಗಿದೆ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2022). ಮೇ 2023 ರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ತಜ್ಞರು ಕಾಮಗಾರಿಗಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ರೇಖಾಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಯಿತು.

ಒಟ್ಟು ₹6.25 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ನವೆಂಬರ್ 2021 ರ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಕಾಮಗಾರಿಯು ಆಗಸ್ಟ್ 2023 ರ ವೇಳೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಆಡಿಟ್ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು (ಆಗಸ್ಟ್ 2023) ನಡೆಸಿತು ಮತ್ತು ಜುಲೈ 2022 ರಿಂದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಗತಿ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಇಡೀ ಕೆಲಸದ ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕವರ್‌ಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು (**ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.6**).

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.6: ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಧಾರಣ ಗೋಡೆಯ ಸ್ಥಳ

ಮೂಲ: ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಹೀಗಾಗಿ, ಸೂಕ್ತ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಭೂಕುಸಿತ ಪೀಡಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಕಚೇರಿ ಸಂಕೀರ್ಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಅನುಚಿತ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದಾಗಿ ಕಚೇರಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನೌಕರರ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಒಳಚರಂಡಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಧಾರಣ ಗೋಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಲ್ಬಣಗೊಂಡಿತು.

ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯು ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇಳಿಜಾರು ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮುಖ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಚೇರಿ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಡಿಡಿಎಂಎ (ಡಿಸಿ) ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸೇರಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ಜೀವನವನ್ನು ಭೂಕುಸಿತದ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ಕುಂಠಿತವಾಗಿದೆ.

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ವಿವರವಾದ ವರದಿ ಪಡೆದ ನಂತರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿದೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಶಿಫಾರಸು 16: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಲಯ ನಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

6.6 ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ/ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ

ಇತರ ವಿಪತ್ತುಗಳಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ / ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಭೂಕುಸಿತ ಪೀಡಿತ ಜನರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆ / ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮಾನದಂಡಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಪಾವತಿಸಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪಾವತಿಸಿದ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದಿಲ್ಲ.

ಬೆಳೆಗಳ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ 'ಪರಿಹಾರ' ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ದತ್ತಾಂಶದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ನಂತರ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು 2018–19 ರಿಂದ 2021–22 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ಒಟ್ಟು ₹6.23 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿದೆ.

6.6.1 ಪುನರ್ವಸತಿ ಗೃಹಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆ

ತನಿಖಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು 2018–19 ಮತ್ತು 2019–20 ರಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಭೂಕುಸಿತಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಂತ್ರಸ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ದುರ್ಬಲ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ[46] ಮೂಲಕ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.
ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಮನೆ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು 730 ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು, ವಹಿಸಿದ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳೊಂದಿಗಿನ ಒಪ್ಪಂದ, ಒಪ್ಪಿತ ವೆಚ್ಚ, ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚ, ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ಗೃಹಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಗಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 666 ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ತಂಡವು (20 ಜೂನ್ 2023) ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಾಳಿಬೀಡು ಮತ್ತು ಜಂಬೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿತು ಮತ್ತು ಮನೆಗಳ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.7** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

[46] ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇನ್‌ಫೋಸಿಸ್ ಫೌಂಡೇಶನ್‌ನಿಂದ ಧನಸಹಾಯ

ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 6.7: ಗಾಳಿಬೀಡು ಮತ್ತು ಜಂಬೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳು

ಮೂಲ: ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ತಪಾಸಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾರಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕದ ಸವಾಲುಗಳದಿಂದಾಗಿ ಗಾಳಿಬೀಡುವಿನ ಅನೇಕ ಮನೆಗಳು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ.
ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಅವಲೋಕನದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

6.6.2 ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳು/ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ

ಪುನರ್ವಸತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಫಲಾನುಭವಿಗೆ ಮನೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಧೀನ/ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ನಂತರ ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಕುಟುಂಬವು ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಡಳಿತವು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮನೆ ಮತ್ತು ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆ ಎರಡನ್ನೂ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

2018 ರಲ್ಲಿ ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಅನೇಕ ಮನೆಗಳು ನಾಶವಾದ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇಂದಿರಾನಗರ ಮತ್ತು ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2023). ಗಾಳಿಬೀಡಿನಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ಗೃಹಗಳನ್ನು (ಎಚ್ ಸಂಖ್ಯೆ 10, 67 ಮತ್ತು 73) ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರೂ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೂವರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ತಂಡವು ಗಮನಿಸಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿತು.

ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಅಹಿತಕರ ಘಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜೀವಗಳ ಮತ್ತಷ್ಟು ನಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಕುಟುಂಬಗಳು ತೊಂದರೆಗೀಡಾದ ಆವರಣದಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಂಜೂರಾದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ಖಚಿತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ ಹೊಸ ಮನೆಗಳನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆ / ಬಾಡಿಗೆಗೆ ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಕ್ಕೆ ದೂರುಗಳು ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ (ಫೆಬ್ರವರಿ 2023) ತೋರಿಸಿದೆ.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಅವಲೋಕನದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

6.6.3 ಭೂಕುಸಿತ ನಿರೋಧಕ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸದೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವುದು

ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳು ಅಥವಾ ಭೂಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿ ಗುರಿಯಾಗುವ ಮನೆಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಂತ್ರಸ್ತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೆ ₹9.85 ಲಕ್ಷಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಿತು.

ಕೊಡಗಿನ 83 ಕುಟುಂಬಗಳು ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದು, ಈ ಪೈಕಿ 73 ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿವೆ. ಮೂಲ ತಾಣಗಳು ಭೂಕುಸಿತ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುವ ಕಾರಣ, ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು ಭೂಕುಸಿತ ನಿರೋಧಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ ಹೀಗಾಗಿ, ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳು ಭೂಕುಸಿತ ನಿರೋಧಕವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಅವಲೋಕನದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

ಅಧ್ಯಾಯ – VII

ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಇತರ ವಿಪತ್ತುಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಇತರ ವಿಪತ್ತುಗಳು

ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಂಚುಗಳಂತಹ ಇತರ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸವಾಲುಗಳು ಕರಾವಳಿ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯ ಇದು ವಿಳಂಬ, ಕಡಿಮೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಈಡೇರದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಉಂಟಾದ ಜೀವಹಾನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಬಳಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ದತ್ತಾಂಶವು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಲ್ಲ. ಮಿಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಸುರಕ್ಷಿತವಲ್ಲದ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ದೃಢವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೊರತರುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಿಯಾ ಅಂಶಗಳ ಅನುಸರಣೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಲಿನ ನಿರಂತರ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿತು.

ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾದ ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಚಂಡಮಾರುತಗಳು, ಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆತಗಳು ಮುಂತಾದ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸಹ ರಾಜ್ಯವು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಇತರ ದುರ್ಬಲ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

7.1 ಚಂಡಮಾರುತ

ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಜ್ಯದ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ[47] ಮೂಲಕ 322 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಕರಾವಳಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯು ಚಂಡಮಾರುತದ ಉಲ್ಬಣ ಮತ್ತು ಚಂಡಮಾರುತದೊಂದಿಗೆ ವೇಗದ ಗಾಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗುರಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ದೇಶದ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ತೀವ್ರ ಚಂಡಮಾರುತವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಮಳೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಗಳು, ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳಂತಹ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಕರಾವಳಿಯು ಓಖಿ (2017), ಕ್ಯಾರ್ ಮತ್ತು ಮಹಾ (2019) ಮತ್ತು ಮೇ 2021 ರಲ್ಲಿ ತೌಕ್ತೆ ಚಂಡಮಾರುತಗಳ ಸರಣಿಯಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೊಳಗಾಗಿತ್ತು. ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾತ್ರ ಚಂಡಮಾರುತದ ದುರ್ಬಲತೆಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು.

ಚಂಡಮಾರುತಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ, ವಿಪತ್ತಿನ ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ಹಾನಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಸನ್ನದ್ಧತೆಯ ಮೂಲಕ ಆಡಳಿತಗಳು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಲು ವ್ಯಾಪಕ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

[47] ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ.

❖ **ಚಂಡಮಾರುತಗಳಿಗೆ ಸನ್ನದ್ಧತೆ / ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು**

ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ಚಂಡಮಾರುತಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

7.1.1 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆ

ಕರಾವಳಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಜಲ ಹವಾಮಾನ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು (2011) ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ[48] ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಎನ್.ಸಿ.ಆರ್.ಎಂ.ಪಿ.) ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು: ಎ) ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುವ ಪ್ರಸರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು (ಇಡಬ್ಲ್ಯುಡಿಎಸ್), ಬಿ) ಚಂಡಮಾರುತದ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ (ಸಿಆರ್ಎಂಐ), ಸಿ) ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವು ಮತ್ತು ಡಿ) ಯೋಜನಾ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಬೆಂಬಲ (ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ).

ಚಂಡಮಾರುತ ಸಂಭವಿಸುವ ಆವರ್ತನ, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಡಿಎಂಗಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಚಂಡಮಾರುತದ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ದುರ್ಬಲ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಯೋಜನೆಯ ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಯಿತು (2015). ಈ ಯೋಜನೆಯು ಮಾರ್ಚ್ 2022 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. 2015–16 ರಿಂದ 2023–24ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ಡಿಎಂ) ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆಯ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ₹166.49 ಕೋಟಿಯಾಗಿತ್ತು.

7.1.1.1 ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

2015–16 ರಿಂದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ವಿಳಂಬ ಮಾಡಿತು. ಅದರ ಕಾರಣಗಳು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಆಗಸ್ಟ್ 2023 ರವರೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ದುರ್ಬಲ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬವು ರಾಜ್ಯದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದ ಓಖಿ, ಕ್ಯಾರ್ ಮತ್ತು ತೌಕ್ಟೆ ಚಂಡಮಾರುತಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕರಾವಳಿ ಜನರಿಗೆ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದಿರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆಗಸ್ಟ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಒಟ್ಟು ₹156.04 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಯೋಜನೆಗೆ ₹138.72 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ನಿಧಿ ಮತ್ತು ಅದರ ವೆಚ್ಚದ ವರ್ಷವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ **ಕೋಷ್ಟಕ 7.1** ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

[48] ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಡೆವಲಪ್ಮೆಂಟ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (ಐಡಿಎ) ಕ್ರೆಡಿಟ್ನೊಂದಿಗೆ ಅಡಾಪ್ಟಬಲ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಲೋನ್ (ಎಪಿಎಲ್) ಆಗಿ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.1: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಧಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವರ್ಷವಾರು ವಿವರಗಳು

(₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಬಿಡುಗಡೆಗಳು		ಒಟ್ಟು ಬಿಡುಗಡೆಗಳು	ವೆಚ್ಚ
	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ	ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ		
2015–16	1.20	0.00	1.20	0.00
2016–17	11.25	0.00	11.25	0.00
2017–18	37.36	0.00	37.36	10.39
2018–19	14.50	0.00	14.50	17.87
2019–20	34.95	0.00	34.95	20.68
2020–21	0.75	0.00	0.75	47.95
2021–22	14.00	20.00	34.00	19.03
2022–23	14.02	5.23	19.25	22.80
2023–24	0.00	2.78	2.78	0.00
ಒಟ್ಟು	**128.03**	**28.01**	**156.04**	**138.72**

ಮೂಲ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಸೆಲ್, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ಒದಗಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶ

7.1.1.2 ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ:

- ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಳಂಬದ ನಂತರ ಜುಲೈ 2019 ರಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಪ್ರಸರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಟೆಂಡರ್ ಅನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು[49] ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ವಿಳಂಬವಾಯಿತು. ಎ–ವರ್ಗದ ಟವರ್‌ಗಳ[50] ನಿರ್ಮಾಣದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಳಂಬವಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೊಬೈಲ್ ರೇಡಿಯೋಗಳ (ಡಿಎಂಆರ್) ಅಗತ್ಯ ಘಟಕವನ್ನು ಒಪ್ಪಂದದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಭಾರತ್ ಸಂಚಾರ್ ನಿಗಮ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಒಡೆತನದ ಗೋಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಸೈರನ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಇಲಾಖೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಪ್ರಸರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ₹24.97 ಕೋಟಿಗಳಿಂದ ₹11.51 ಕೋಟಿಗೆ ಇಳಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಟವರ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೊಬೈಲ್ ರೇಡಿಯೋಗಳನ್ನು ಮೂಲತಃ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ 73 ರಿಂದ 30 ಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ನಿರ್ಧಾರವು ಸಮುದಾಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಶೇಕಡಾ 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ.

  ಆಗಸ್ಟ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಪ್ರಸರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಪೂರೈಕೆ / ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪಾವತಿ ಇನ್ನೂ ಮಾಡದ ಕಾರಣ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

- ಇಲಾಖೆ ಒದಗಿಸಿದ ವಿವರಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಚಂಡಮಾರುತದ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಘಟಕದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ (ಆಗಸ್ಟ್ 2023). ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಾಗ ಫಲಾನುಭವಿ ಸಮುದಾಯವು ತಕ್ಷಣ

[49] ಮೆಸರ್ಸ್ ಬ್ರಾಡ್‌ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕನ್ಸಲ್ಟೆಂಟ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಲಿಮಿಟೆಡ್ – ಭಾರತ್ ಸಂಚಾರ್ ನಿಗಮ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ನೋಯ್ಡಾ

[50] ಚಂಡಮಾರುತಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ವೇಗದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಗೋಪುರಗಳು.

ಆಶ್ರಯವನ್ನು ತಲುಪಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾದ ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಚಂಡಮಾರುತ ಆಶ್ರಯ ತಾಣಗಳಿಗೆ (ಎಂಪಿಸಿಎಸ್) ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಆರು ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಕಷ್ಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಲು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಚಂಡಮಾರುತ ಆಶ್ರಯ ತಾಣಗಳಿಗೆ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ರಸ್ತೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ (ಜುಲೈ 2023).

- ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಚಂಡಮಾರುತ ಆಶ್ರಯ ತಾಣಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ₹2.20 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ತಾಣ ಮಟ್ಟದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು[51] ಒದಗಿಸುವುದು ಸೇರಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಚಂಡಮಾರುತ ಆಶ್ರಯ ತಾಣಕ್ಕೆ ಪೂರೈಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಉಪಕರಣಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯು ದುರ್ಬಲ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಸನ್ನದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿತು ಮತ್ತು ಅಣಕು ಕವಾಯತುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅಡ್ಡಿಯಾಯಿತು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ, ಆಗಸ್ಟ್ 2023 ರೊಳಗೆ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ / ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದೆ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2023 ರವರೆಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಕೇವಲ ₹1.55 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೊತ್ತ ₹11.51 ಕೋಟಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ) ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿತ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ / ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಇಲಾಖೆಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ರೂಮ್ ಅನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023) ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರ್ವರ್, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಸ್‌ಪ್ಲೇ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಯೋಜನೆಯು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲಾಸಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಪ್ರಸರಣ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವು ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು, ಇದು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಫಲಪ್ರದವಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024). ಯೋಜನೆಯ ಕಡಿಮೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಪ್ರಸಾರ ಉಪಕರಣಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾದ ಮಾಸ್ಟರ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದಾರೆ

[51] ರಾತ್ರಿಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಗಾಳಿ ತುಂಬಬಹುದಾದ ಟವರ್ ದೀಪಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ಗರಗಸಗಳು, ಹುಡುಕಾಟ ಮತ್ತು ಪಾರುಗಾಣಿಕಾ ಸಾಧನಗಳು, ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಿಟ್, ಉಚಿತ ಅಡುಗೆ ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಲೈಫ್ ಬೋಯ್ / ಲೈಫ್ ಜಾಕೆಟ್‌ಗಳು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಬಹುದಾದ ಮೆಗಾ ಫೋನ್, ಅಗ್ನಿಶಾಮಕಗಳು ಮುಂತಾದ 30 ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಾಪಿತ ಉಪಕರಣಗಳ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ / ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರವೇ ಅಂತಿಮ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅತಿರೇಕದ ವಿಳಂಬ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ / ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಕಡಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮೌನವಾಗಿದೆ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಳಂಬದ ನಂತರವೂ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿಲ್ಲ, ಇದು ಇಡೀ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಿಷ್ಫಲಗೊಳಿಸಿದೆ.

❖ **ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ / ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳು**

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತವು ಕೈಗೊಂಡ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಕರಾವಳಿ ಮಾರ್ಗವು ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ ಸವೆತಕ್ಕೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿದೆ / ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು (ಜೂನ್–ಜುಲೈ 2023) ₹19.84 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ ರಕ್ಷಣೆ / ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ವಿನಂತಿಸಿತ್ತು.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಜನವರಿ 2024 ರವರೆಗೆ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

7.2 ಮಿಂಚು

ಮಿಂಚು ಎಂಬುದು ಸಿಡಿಲಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಹಠಾತ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರೋಸ್ಟಾಟಿಕ್ ಡಿಸ್ಚಾರ್ಜ್ ಆಗಿದೆ. ಈ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ಇಂಟ್ರಾ–ಕ್ಲೌಡ್ ಮಿಂಚು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಮೋಡದ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾರ್ಜ್ಡ್ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವೆ, ಮೋಡದಿಂದ ಮೋಡದ ನಡುವೆ ಅಥವಾ ಮೋಡ ಮತ್ತು ನೆಲದ ನಡುವೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

7.2.1 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಮಿಂಚಿನ ಚಿತ್ರಣ

ಕರ್ನಾಟಕವು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಭೂದೃಶ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನದ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಇತರ ವಿಪತ್ತುಗಳಂತೆ, ಮಿಂಚು ಮತ್ತು ಗುಡುಗು ಸಹಿತ ಮಳೆಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ಹಾನಿಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಕಳೆದ ಒಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದು 812 ಜನರು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಮಿಂಚು ಬಡಿದು ಸಂಭವಿಸಿದ ಮಾನವ ಸಾವುಗಳ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ನಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ವರ್ಷವಾರು ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ **ನಕ್ಷೆ 7.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ:

ನಕ್ಷೆ 7.1: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 2011–2021ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ದಾಖಲಾದ ಸಾವುಗಳು

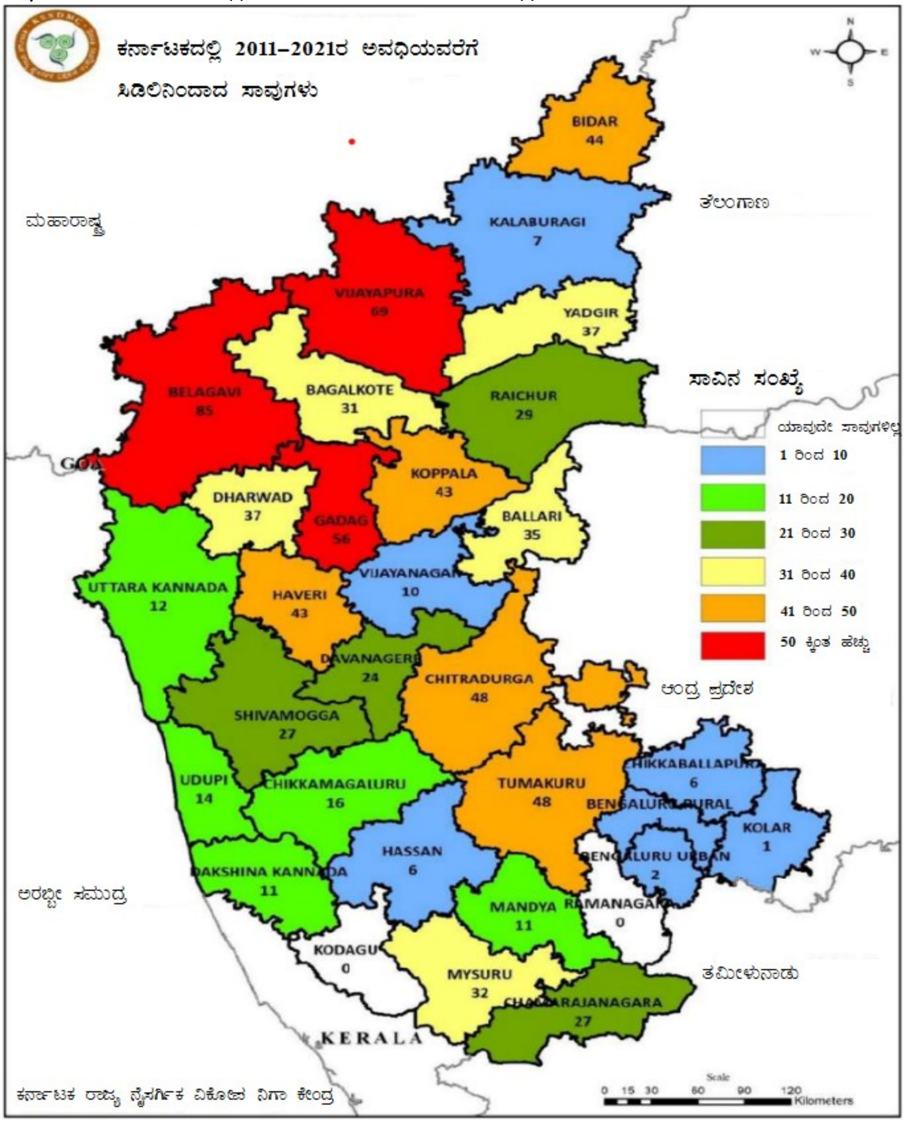

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ

7.2.1.1 ದತ್ತಾಂಶದ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆ

ಸಿಡಿಲಿನ ಅಪಾಯದಿಂದ ವರದಿಯಾದ ಹಲವಾರು ಮಾನವ/ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ರೀತಿಯ ನಷ್ಟದ ವಿವರಗಳು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ–ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಗೆ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳನ್ನು **ಕೋಷ್ಟಕ 7.2** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.2 ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸಿದ ಪರಿಹಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಾವಿನ ವಿವರಗಳು

ವರ್ಷ	ಮಾನವ ಸಾವುಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)	ಪಾವತಿಸಿದ ಪರಿಹಾರ (₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)	ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವು (ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ)	ಪಾವತಿಸಿದ ಪರಿಹಾರ (₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)	ಪಾವತಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ಪರಿಹಾರ (₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)
2017–18	29	1.32	73	0.10	1.42
2018–19	32	1.59	93	0.10	1.69
2019–20	37	1.85	351	0.57	2.42
2020–21	37	1.85	49	0.06	1.91
2021–22	33	1.65	121	0.29	1.94
2022–23	21	1.05	90	0.16	1.21
ಒಟ್ಟು	**189**	**9.31**	**777**	**1.28**	**10.59**

ಮೂಲ: ಪರೀಕ್ಷೆ–ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಂತೆ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2023 ರಂತೆ ಸ್ಥಿತಿ)

ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಾವುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ತನಿಖಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಒಂಬತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೈಕಿ ಆರು[52] ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾವಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ.

ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಮಾನವ ಜೀವಹಾನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಗುಡುಗು ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ – 2022 ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಚಿತ್ರಣ

ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ನೀಡಿದ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, 2017–2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸಾವಿನ ಸಂಖ್ಯೆ 61 ಆಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಗುಡುಗು ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ –2022 ಸಾವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 2021 ರಲ್ಲಿ 7 ಮತ್ತು ಇತರ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ, ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ 2022–23 ರ ಪ್ರಕಾರ, 2018–19 ಮತ್ತು 2019–20 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಮತ್ತು ಧಾರಾಕಾರ ಮಳೆಯಿಂದ ಒಟ್ಟು 15 ಜನರು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ 20 ಸಾವುಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ.

ಹೀಗಾಗಿ, ಮೇಲಿನ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕರಣದಿಂದ ನೋಡಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ/ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿರುವ ದತ್ತಾಂಶವು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ / ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ನೈಜ ಡೇಟಾವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಯೋಜನೆಗೆ ಭಂಡಾರವಾಗಿರುವ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಅಪಾಯವು ಆಸ್ತಿಗೆ ತೀವ್ರ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಮಿಂಚು–ಸಂಬಂಧಿತ ನೀತಿ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ, ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಷ್ಟದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಕಲಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

[52] ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಹಾವೇರಿ, ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಡಗು, ರಾಮನಗರ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಮಿಂಚು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಷ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಐಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024).

7.2.1.2 ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ

ಭೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭಾರತೀಯ ಹವಾಮಾನ ಇಲಾಖೆ (ಐಎಂಡಿ), ಎಲ್ಲಾ ಹವಾಮಾನ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಪಾಯಗಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಹವಾಮಾನ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಮಿಂಚಿನ ಪತ್ತೆ ಮತ್ತು ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು (ಜೂನ್ 2018/ಮಾರ್ಚ್ 2020) ಗುಡುಗು ಸಹಿತ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಹೊಡೆತದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿತ್ತು.

❖ ***ಮಿಂಚಿನ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸುರಕ್ಷಿತವಲ್ಲದ ಒಪ್ಪಂದ***

ಮಿಂಚಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಲು ಮತ್ತು "ಸಿಡಿಲು" ಎಂಬ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2017) ಸೇವಾ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು[53] ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಏಜೆನ್ಸಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರ ನಡುವಿನ ವಿವಾದದಿಂದಾಗಿ (ಪಾವತಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ) ₹73.75 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಿದ ನಂತರ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಯಿತು (ನವೆಂಬರ್ 2019). ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಿತು.

ಮತ್ತೆ, ಮಾರ್ಚ್ 2020 ರಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಐದು [54] ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಟ್ಟು ₹2.95 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಸಿಡಿಲು ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅನ್ನು ಮೇ 2020 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಒಟ್ಟು ₹1.91 ಕೋಟಿ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣ ಕೇಂದ್ರ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಎರಡೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಯಾವುದೇ ಮಿಂಚಿನ ಮಾನಿಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಡೇಟಾವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ[55]. ಹೀಗಾಗಿ, ಒಪ್ಪಂದದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಸೇವಾ ಪೂರೈಕೆದಾರರು ಮಾತ್ರ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಮಿಂಚಿನ ಮಾನಿಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು / ಏಜೆನ್ಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಕಾರಣಗಳು ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದಿಲ್ಲ.

ಮೂಲ ಏಜೆನ್ಸಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರ ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದದ ನಕಲಿನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ (ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ) ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪಂದದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮೂಲ ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಬದ್ಧತೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯವರ್ತಿ

[53] ಮೆಸರ್ಸ್ ಕಾಸ್ಟ್ ಪ್ರೈಜ್ ಆನ್ ಲೈನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು

[54] ಮೆಸರ್ಸ್ ಮೊಸೆರ್ಪ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜೀಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು

[55] ಮೆಸರ್ಸ್ ಅರ್ಥ್ ನೆಟ್ವರ್ಕ್ಸ್

ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗಿನ ಮಿಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಅಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚವು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವ ಅಪಾಯದಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು.

❖ **ಅನುಚಿತ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ**

ಗುಡುಗು ಸಹಿತ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ – 2022, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮಿಂಚು ಸಂಬಂಧಿತ ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 96 ರಷ್ಟು ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಜನರು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ರೈತರು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಹವಮಾನ ಇಲಾಖೆ ಮಿಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು 'ನೌಕಾಸ್ಟ್' ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಹವಮಾನ ಇಲಾಖೆ ಹೊರಡಿಸಿದ ವಿಶಿಷ್ಟ ನೌಕಾಸ್ಟ್ ಮಿಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು **ಅನುಬಂಧ 7.1** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಿಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು ಸ್ಥಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳ ಜನರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ.

ನೋಂದಾಯಿತ ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗೆ ನೈಜ ಸಮಯದ ಮಿಂಚಿನ ದತ್ತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆತದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥಳ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು "ಸಿಡಿಲು" ಎಂಬ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದೆ.

ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು (ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮತ್ತು ಟೆಲಿ–ಸಂದೇಶಗಳ ಮೂಲಕ) **ಕೋಷ್ಟಕ 7.3** ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.3: 2018 ರಿಂದ 2023 ರವರೆಗಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಮಿಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು

(ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)

ಜಿಲ್ಲೆ	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ಬೆಳಗಾವಿ	4,442	7,550	2,549	7,688	5,036	3,421
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	173	4,796	507	2,593	1,687	820
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	6,862	10,813	2,830	9,202	3,324	3,933
ದಾವಣಗೆರೆ	890	4,868	2,275	3,358	1,589	1,100
ಹಾವೇರಿ	2,318	4,908	1,821	4,178	2,242	1,332
ಕಲಬುರಗಿ	2,086	4,929	1,131	7,765	4,796	3,471
ಕೊಡಗು	768	3,554	1,009	2,327	982	941
ರಾಮನಗರ	402	4,497	836	1,972	1,805	864
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	239	6,069	2,875	5,842	2,505	1,731

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಒದಗಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶ

ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಾವುಗಳು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಇಳಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗಮನಿಸಬಹುದು (ಕೋಷ್ಟಕ 7.2 ನೋಡಿ) ಸುಧಾರಿತ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಮಿಂಚಿನ ಹೊಡೆತಗಳಿಂದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮುದಾಯ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಿಡಿಲು ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಹವಮಾನ ಇಲಾಖೆ ನೌಕಾಸ್ಟ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ನಂತರವೂ 2020–2023 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 91 ಮಾನವ ಸಾವುಗಳು ವರದಿಯಾಗಿವೆ.

ಸ್ಥಳ ಆಧಾರಿತ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಪ್ರಸರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಮೂಲಕ ಮಿಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಉತ್ತರಿಸಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, **ಪ್ರದರ್ಶಿಕೆ 7.1** ರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ, ನೀಡಲಾದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ.

7.2.2 ತಡೆಗಟ್ಟುವ / ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು

ಸಿಡಿಲಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ನಷ್ಟ ಅಥವಾ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಬಲವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ–ವರ್ಧನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ದೃಢವಾದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸರಣ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸರಿಯಾದ ಆದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು.

ಮಿಂಚಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಯಾವುದೇ ವಿಶೇಷ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಅದು "ಗುಡುಗು ಮತ್ತು ಮಿಂಚು / ಬಿರುಗಾಳಿ / ಧೂಳು / ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆ ಮತ್ತು ಬಲವಾದ ಗಾಳಿ ಇವುಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗನ್ನು" ಮಾರ್ಚ್ 2019 ರಲ್ಲಿ. ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ನಂತರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಗುಡುಗು ಸಹಿತ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ – 2022.

ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಹೊರತರಲು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಗುಡುಗು ಸಹಿತ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ – 2022.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಲೀ ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಸಮುದಾಯ ಜಾಗೃತಿ ಶಿಬಿರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಲ್ಲ.

7.2.3 ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಅನುಸರಣೆಯ ಕೊರತೆ

ಗುಡುಗು ಸಹಿತ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ – 2022, ಮಿಂಚಿನ ಅಪಾಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ:

- ➢ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಉತ್ತಮ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಡಾಪ್ಲರ್ ಹವಾಮಾನ ರಾಡಾರ್‌ಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ;
- ➢ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ.
- ➢ ಯಾವುದೇ ತಜ್ಞ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹಿಂದೆ ಆಗಿರುವ ಮಿಂಚಿನ ಘಟನೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಧ್ಯಯನ.
- ➢ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು / ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಯೋಗ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಸಿದ್ಧತೆ, ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ನಡುವೆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ➢ ಸಂವಹನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಒಳನೋಟಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಅಭಿಯಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಆಗಸ್ಟ್ 2024 ರವರೆಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ. ಈ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದಾಗಿ ಮಾನವ/ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯ ಹವಮಾನ ಇಲಾಖೆ ಎರಡು ಡಾಪ್ಲರ್ ಹವಾಮಾನ ರಾಡಾರ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರಿಸಿತು (ಆಗಸ್ಟ್ 2024) ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನವನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಆದರೆ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಯಾವುದೇ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಶಿಫಾರಸು 17: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಂತಹ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಸರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಚಂಡಮಾರುತ ಮತ್ತು ಮಿಂಚುಗಳಂತಹ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಬೆಂಗಳೂರು
ದಿನಾಂಕ 28 NOV 2025

(ಜಹಾಂಗೀರ್ ಇನಾಂದಾರ್)
ಮಹಾಲೇಖಾಪಾಲರು (ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ–I)
ಕರ್ನಾಟಕ

ಮೇಲುರುಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ

ನವದೆಹಲಿ
ದಿನಾಂಕ 3 DEC 2025

(ಕೆ. ಸಂಜಯ್ ಮೂರ್ತಿ)
ಭಾರತದ ಲೆಕ್ಕನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಮಹಾಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರು

ಅನುಬಂಧಗಳು

ಅನುಬಂಧ 2.1

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ –2.1.4.2, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 15)

ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಗಳು

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳು	ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆ
ಸ್ಥಳೀಯದಿಂದ ಕೇಂದ್ರದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು	ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಬದ್ಧತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 2.1.4.1). ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ/ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಸಮಾಲೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 2.1.6.2 ಮತ್ತು 2.1.4.2). ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಣನೀಯ ಹೂಡಿಕೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿಸಿವೆ (ಕಂಡಿಕೆ 5.3.3)
ರಚನಾತ್ಮಕ, ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವಕ್ಕಾಗಿ, ಜೊತೆಗೆ ಸಮಗ್ರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಪ್ರವಾಹ ಪಿಡುಗಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಾಶ್ವತ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 5.4.2). ಪದೇ ಪದೇ ಭೂಕುಸಿತದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾದ ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು) ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ರಚನಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 6.4.1) ಜಿಎಸ್ಐ ವರದಿಯಲ್ಲಿನ ಶಿಫಾರಸುಗಳಂತೆ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ/ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತೀವ್ರವಾದ ಭೂಕುಸಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಿತು (ಕಂಡಿಕೆ 6.5) ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಡಿಎಂ–ಎಟಿಐಗಳಿಗೆ ಸಾವರ್ಥ್ಯವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾದ ನಿಧಿಗಳು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡಾ 12 ಮತ್ತು 11 ರಷ್ಟಿತ್ತು. (ಕಂಡಿಕೆ 3.1.4.2)
ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯದ ಮಾದರಿ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಬಹು–ಅಪಾಯದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು	ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆಯು ಆಯಾ ಇಲಾಖೆ/(ಗಳು) ಕೈಗೊಂಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು/ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 4.4.2.1) ಮೂಲಭೂತ ದತ್ತಾಂಶದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ / ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಗೆ ರಾಜ್ಯ / ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಜಲವಿಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಂವೇದಕಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಟ್ರೀಮ್ ಗೇಜ್ ಮಾನಿಟರ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ₹2.45 ಕೋಟಿಗಳ ಹೂಡಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿದೆ (ಕಂಡಿಕೆ 5.3.3.1). ₹1.09 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವೈರ್‌ಲೆಸ್ ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರವಾಹದ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸಲು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 5.3.3.2)

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳು	ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆ
	ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, 'ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನಗರ ಪ್ರವಾಹ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು' ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ₹1.61 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಪ್ರವಾಹ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. (ಕಂಡಿಕೆ 5.3.3.3) ಡಿಸೆಂಬರ್ 2023 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ 100 ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಲ್ಎಸ್‌ಗಳಿಗೆ 49 ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿವೆ (ಕಂಡಿಕೆ 5.3.3.4). ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯದ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನದಿ ಹರಿವಿನ ಮಾರ್ಗಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡದ ಆದರೆ ಭಾರಿ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾದ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅಂತಹ ದುರ್ಬಲತೆಯ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. (ಕಂಡಿಕೆ 5.3.4) ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ ವಲಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು (ಕಂಡಿಕೆ 5.3.5). ಸುಧಾರಿತ ತಾಂತ್ರಿಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರ/ಜಿಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 6.3.4.2)
ಚೇತರಿಕೆ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ "ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮರಳಿ ನಿರ್ಮಿಸುವುದನ್ನು" ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು	(i) ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ / ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಪರ್ಯಾಯ ದೀರ್ಘ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. (ii) ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಪೀಡಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು. (iii) ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ಮನೆಗಳ ಸ್ವಾಧೀನ. (ಕಂಡಿಕೆ 5.7, 6.6.1 ಮತ್ತು 6.6.2)
ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ಜೀವಗಳು, ಜೀವನೋಪಾಯಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ (ಆರ್ಥಿಕ, ಭೌತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ) ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು	ಬರಗಾಲದ ವಿರುದ್ಧ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನೀರು ಕೊಯ್ಲು, ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣ, ಅಂತರ್ಜಲ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ತಡೆಗಟ್ಟುವ/ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಪದೇ ಪದೇ ಬರಗಾಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಭಾರಿ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು (ಕಂಡಿಕೆ 4.4.2). ಪ್ರವಾಹ ವಲಯ ನಕ್ಷೆಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅದೇ ಗ್ರಾಮಗಳು/ಪ್ರದೇಶಗಳು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯದ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ (ಕಂಡಿಕೆ 5.3.5). ಅನಧಿಕೃತ ನಿರ್ಮಾಣಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು, ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ವಿಪತ್ತು–ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅಸಮರ್ಪಕತೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ (ಕಂಡಿಕೆ 6.5.1). ಚಂಡಮಾರುತದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಮಿಂಚಿನ ವಿರುದ್ಧದ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳು	ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆ
	ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ (ಕಂಡಿಕೆ 7.1.1 ಮತ್ತು 7.2.3).
ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಪಾಲುದಾರರನ್ನಾಗಿ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು.	ಪರೀಕ್ಷೆ–ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಗತ್ಯವಾದ ಡಿಎಂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 2.1.6.2). ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳಾಗಲೀ ಬರ–ನಿರೋಧಕ / ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯಗಳು, ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಎಸ್‌ಒಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 4.4.2.4).
ಬಹು ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದು	ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿತ್ತು (ಕಂಡಿಕೆ 2.2). 2020–21ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಡಿಡಿಎಂಎಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 2.2.6). ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ, ಎಸ್‌ಇಸಿ ಅಥವಾ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ (ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ನಂತಹ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸ್ಥೂಲ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಐಇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 2.2.7).
ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತಿನ ಅಪಾಯ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು	ವಿಪತ್ತಿನ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಒಟ್ಟು ತಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ತರಬೇತಿಯು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿತ್ತು (ಕಂಡಿಕೆ 2.2.3 ಮತ್ತು 2.2.6) ನಿಗದಿತ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಉಚಿತವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಜಾಗೃತಿ ಕುರಿತ ಎನ್‌ಐಡಿಎಂ ತರಬೇತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಮುದಾಯಗಳು / ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 2.1.7 ಮತ್ತು 2.2.7).
ಬಡತನವನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸುವ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬಡ ಸಮುದಾಯಗಳ	ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡದ ಗಮನಾರ್ಹ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು (ಕಂಡಿಕೆ 3.1.4.1) 2017–23ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ ₹21.77 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್ 2023 ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ತನ್ನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ₹27.04 ಕೋಟಿಗಳ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಬಿಡುಗಡೆಯ ಶೇಕಡಾ 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿದೆ. ಅನರ್ಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳು	ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆ
ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮತ್ತು ಬಲಪಡಿಸಿ	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಯಾವುದೇ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 3.1.4.2, 3.1.7 ಮತ್ತು 4.4.3.1) ಬೆಳಗಾವಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮುಂತಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನದಿಗಳು, ಕಾಲುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಚರಂಡಿಗಳ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಜನವಸತಿಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ (ಕಂಡಿಕೆ 5.4.1). ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸುವುದರಿಂದ ಜನರು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು (ಕಂಡಿಕೆ 5.5.4)
ವಿಪತ್ತು–ನಿರೋಧಕ ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು	ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ (ಕಂಡಿಕೆ 2.1.6.3)
ಹೊಸ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು	ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯ ಅನುಮತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ರಾಜ್ಯವು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳ ಸುರಕ್ಷತಾ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ, ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗ/ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುವಾಗ ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಪ್ರವಾಹದ ಪ್ರತಿರೋಧದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ (ಕಂಡಿಕೆ 5.4.1, 5.4.3 ಮತ್ತು 5.5).

ಅನುಬಂಧ 3.1

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ –3.1.3, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 35)

ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಲೇಖಪಾಲರ (ಎ ಮತ್ತು ಇ) ನಡುವಿನ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು

(₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ತೆರೆದ ಶಿಲ್ಕು			ಎನ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅನುದಾನ			ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್ ಅನುದಾನ			ರಾಜ್ಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಅನುದಾನ		
	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ	ಎಜಿ ಕಛೇರಿಯ ಪ್ರಕಾರ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ	ಎಜಿ ಕಛೇರಿಯ ಪ್ರಕಾರ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ	ಎಜಿ ಕಛೇರಿಯ ಪ್ರಕಾರ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ	ಎಜಿ ಕಛೇರಿಯ ಪ್ರಕಾರ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ
2017–18	1235.52	1235.52	0	913.04	913.04	0	228.75	228.75	0	76.25	76.25	0
2018–19	0	42.16	42.16	959.84	959.84	0	288.00	288.00	0	32.00	32.00	0
2019–20	434.62	434.62	0	2744.26	2905.28	161.02	204.00	507.00	303.00	132.00	369.00	237.00
2020–21	0	0	0	577.84	689.27	111.43	632.40	632.80	0.40	210.80	210.40	0.40
2021–22	0	2.42	2.42	1734.3	1623.3	–111.00	632.40	632.80	0.40	210.80	210.40	0.40
2022–23	0	2.42	2.42	939.83	939.83	0	664.01	664.00	0.01	221.33	221.34	0.01

ವೆಚ್ಚ

(₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ವೆಚ್ಚ	ಎಜಿ (ಎ ಮತ್ತು ಇ) ನಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾದ ವೆಚ್ಚ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ
2017–18	2,411.61	2,411.58	0.03
2018–19	1,207.22	1,196.96	10.26
2019–20	4,899.52	4,879.43	20.09
2020–21	2,238.37	2,235.56	2.81
2021–22	5,003.75	4,965.14	38.61
2022–23	2,939.41	2,897.58	41.83

ಮೂಲ: ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಎಜಿ (ಎ ಮತ್ತು ಇ) ಕಚೇರಿ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ.

ಅನುಬಂಧ 3.2

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ–3.1.4.1, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 38)

ನಗದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ/ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡದಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ಗಮನಿಸಲಾದ ನ್ಯೂನತೆಗಳು
ಬೆಳಗಾವಿ	ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ಅಥಣಿ – 19.7.2019 ರಿಂದ 31.3.2023 ರವರೆಗೆ ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿಲ್ಲ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ಮೂಡಲಗಿ – 2018–19 ರಿಂದ 2022–23 ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ನಿಪ್ಪಾಣಿ – 25.03.2021 ರಿಂದ 31.03.2023 ತಹಶೀಲ್ದಾರ್‌ಗಳು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ಹುಕ್ಕೇರಿ, ಕಾಗವಾಡ ಮತ್ತು ರಾಮದುರ್ಗ – ಭಾಗಶಃ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ನವೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರು ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ರವರೆಗೆ 2017–18ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ಗೌರಿಬಿದನೂರು, ಮೇ 2019ರವರೆಗೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ಗುಡಿಬಂಡೆ 2020ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ಶಿಡ್ಲಘಟ್ಟ ಹಾಗೂ 2017–18ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್.
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	2021–22 ರವರೆಗೆ ಸುಳ್ಯದ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರು ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ; ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ಮೂಡಬಿದಿರೆ 2018–19ರವರೆಗೆ; 2020–21 ರವರೆಗೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ಕಡಬ ಮತ್ತು 2021–22 ರವರೆಗೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ. 2017–2023ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ₹7.03 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದರೂ ಬಂಟ್ವಾಳದ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಡಿಎಂ ನಿಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪಾಸ್ ಶೀಟ್ ನಮೂದುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ವಹಿವಾಟು ನಡೆದಾಗ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನಗದು ಪುಸ್ತಕದ ನಮೂದುಗಳು ಪಾವತಿಗಳ ಸರಿಯಾದ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.
ದಾವಣಗೆರೆ	ದಾವಣಗೆರೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನಮೂದು ಮಾತ್ರ ತೋರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. 2019ರ ಮೇ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಜಗಲೂರು ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.
ಹಾವೇರಿ	30.06.2018 ರವರೆಗೆ ಶಿಗ್ಗಾಂವ್ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರು ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ರಟ್ಟೀಹಳ್ಳಿ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರು 2020–21 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲ.
ಕೊಡಗು	ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರು 2017–18ನೇ ಸಾಲಿನ ನಗದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲ.
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಅವರು 2022–23ನೇ ಸಾಲಿನ ಇಡೀ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಗದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅನುಬಂಧ 3.3
(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ –3.1.4.1, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 38)
ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್‌ಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಳಗಾವಿ	03
	ಗೋಕಾಕ್	03
	ಖಾನಾಪುರ	02
	ನಿಪ್ಪಾಣಿ	04
	ರಾಮದುರ್ಗ	04
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	05
	ಗೌರಿಬಿದನೂರು	05
ದಾವಣಗೆರೆ	ದಾವಣಗೆರೆ	02
	ನ್ಯಾಮತಿ	02
ಹಾವೇರಿ	ಬ್ಯಾಡಗಿ	06
	ಹಾನಗಲ್	02
	ಹಾವೇರಿ	04
	ಹಿರೇಕೆರೂರು	04
	ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು	04
	ರಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿ	03
	ಸವನಾರ್	02
	ಶಿಗ್ಗಾಂವ್	06
ಕೊಡಗು	ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ	02
	ವಿರಾಜಪೇಟೆ	02
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	03
	ಭದ್ರಾವತಿ	03
	ಸಾಗರ	02
	ಸೊರಬಾ	02

ಮೂಲ: ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೀಡಿದ ಮಾಹಿತಿ.

ಅನುಬಂಧ 3.4

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ –3.1.4.1, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 39)

2017–18 ರಿಂದ 2021–22ರ ಅವಧಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಪುಸ್ತಕಗಳ ನಡುವಿನ ನಿಧಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ

ಜಿಲ್ಲೆ: ಬೆಳಗಾವಿ

(₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಜಿಲ್ಲಾ ಖಾತೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬಿಡುಗಡೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು ಖಾತೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ರಸೀದಿ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ಬೆಳಗಾವಿ	23.49	12.91	10.58
ಹುಕ್ಕೇರಿ	22.81	21.74	1.07
ಕಿತ್ತೂರು	7.13	6.74	0.39
ರಾಮದುರ್ಗ	30.03	28.85	1.18
ಗೋಕಾಕ್	60.08	59.53	0.55
ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	103.03	102.89	0.14
ರಾಯ್‌ಬಾಗ್	61.23	42.44	18.79
ಅಥಾಣಿ	93.45	75.31	18.14

ಅನುಬಂಧ 3.5

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ –3.1.8, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 45)

ಎಸ್.ಡಿ.ಆರ್.ಎಫ್. ಅನುದಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿತ್ತೀಯ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು

(₹ ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಸರು	ಕೆಲಸದ ಹೆಸರು	ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ	ವೆಚ್ಚ
ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ			
ಚಿತ್ತಾಪುರ	ಫಿರೋಜಾಬಾದ್–ಕಮಲಾಪುರ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆ 125 ಚೈನೇಜ್ 44.20 ಕಿ.ಮೀ ಸೇತುವೆ ದುರಸ್ತಿ	55.00	53.81
ಆಳಂದ್	ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ–ರಾಯಚೂರು (ಎಸ್‌ಎಚ್–51) ರಸ್ತೆಯ ಕಿ.ಮೀ 43.00 ರಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆ ದುರಸ್ತಿ	10.00	9.76
ಕಲಬುರಗಿ	ಕಲಬುರಗಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಸರಡಗು ಪ್ರಧಾನ ಕಾಮಗಾರಿ ಮತ್ತು ಐಪಿಎಸ್ ಕೊಟ್‌ನೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಉಪಕರಣಗಳ ದುರಸ್ತಿ	28.13	28.13
ಸೇಡಮ್	0.00 ಕಿ.ಮೀ ನಿಂದ 0.50 ಕಿ.ಮೀ ಚೈನೇಜ್‌ನ ಮುಧೋಳ–ಯಾನಗುಂಡಿ ರಸ್ತೆಯ ದುರಸ್ತಿ	20.00	18.89
	ಉದಗಿ–ಕುರುಕುಂಟ–ಹಯ್ಯಾಲ ರಸ್ತೆಯ ಚೈನೇಜ್ 23.80 ಕಿ.ಮೀ ಚೆಕ್ ಡ್ಯಾಮ್ ದುರಸ್ತಿ	18.00	17.99
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ			
ಬಂಟ್ವಾಳ	ತಲೆಮೊಗರು ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
	ಪುದು ಮಾಪ್ಲೆ ನಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡದ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
	ಪುದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಗಲೀಕರಣ	20.00	NA
	ಪಜೀರ್ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	20.00	NA
	ಬಾಳೆಪುಣಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
	ಗೇರು ಪಡ್ಡುವಿನಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
ಮಂಗಳೂರು	ವಾರ್ಡ್ ನಂ.2ರಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ ನಿರ್ಮಾಣ	10.00	NA
	ಡೆರೆಬೈಲುವಿನಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯ ಡಾಂಬರು	12.00	NA
	ವಾರ್ಡ್ ನಂ.52ರಲ್ಲಿ ಸಿಸಿ ರಸ್ತೆ	10.00	NA
	ಬೆಲ್ಮಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	15.00	NA
	ಬೆಲ್ಮಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಂಕ್ಷನ್ ದುರಸ್ತಿ	15.00	NA
	ಬೆಲ್ಮಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡದ ದುರಸ್ತಿ	15.00	NA
	ಮನೆಗೆ ತಡೆಗೋಡೆ ನಿರ್ಮಾಣ	10.00	NA
	ಮಂಜನಾಡಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	15.00	NA

ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಸರು	ಕೆಲಸದ ಹೆಸರು	ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ	ವೆಚ್ಚ
	ಮಂಜನಾಡಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	20.00	NA
	ಪಾವೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	15.00	NA
	ಪಾವೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	15.00	NA
	ಹಿರೇಕಳ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	15.00	NA
	ಹಿರೇಕಳ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	15.00	NA
	ಹಿರೇಕಳ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
	ಮುನ್ನೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
	ಸೋಮೇಶ್ವರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
	ಕೋನಜಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
	ಕೋನಜಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
	ಕೋನಜಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
	ಕೋನಜಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	10.00	NA
	ಉಳ್ಳಾಲದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	15.00	NA
	ಉಳ್ಳಾಲದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿ	10.00	NA
	ಉಳ್ಳಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ ದುರಸ್ತಿ	20.00	NA
	ಉಳ್ಳಾಲದ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುತ್ ದುರಸ್ತಿ	15.00	NA
	ಉಳ್ಳಾಲದ ಸುಂದರ್ ಬಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ ನಿರ್ಮಾಣ	10.00	NA
	ಕೋಟೇಕರ್ ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ	20.00	NA
	ಕೋಟೇಕರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ	10.00	NA
ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ			
ಸವದತ್ತಿ	ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಮಾನವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ	12.00	10.80
	ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಮಾನವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ	9.00	8.10
	ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಮುಲ್ಲೂರು ಗ್ರಾಮ	10.50	10.50
	ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಹೋಳಿ ಗ್ರಾಮ	7.50	6.75
	ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳ ದುರಸ್ತಿ ತೆರೆದಕೊಪ್ಪ ತಾಂಡಾ ಗ್ರಾಮ	6.00	5.40

ಅನುಬಂಧ 4.1

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ –4.2, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 49)

2001–2022ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರಪೀಡಿತ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ದತ್ತಾಂಶ

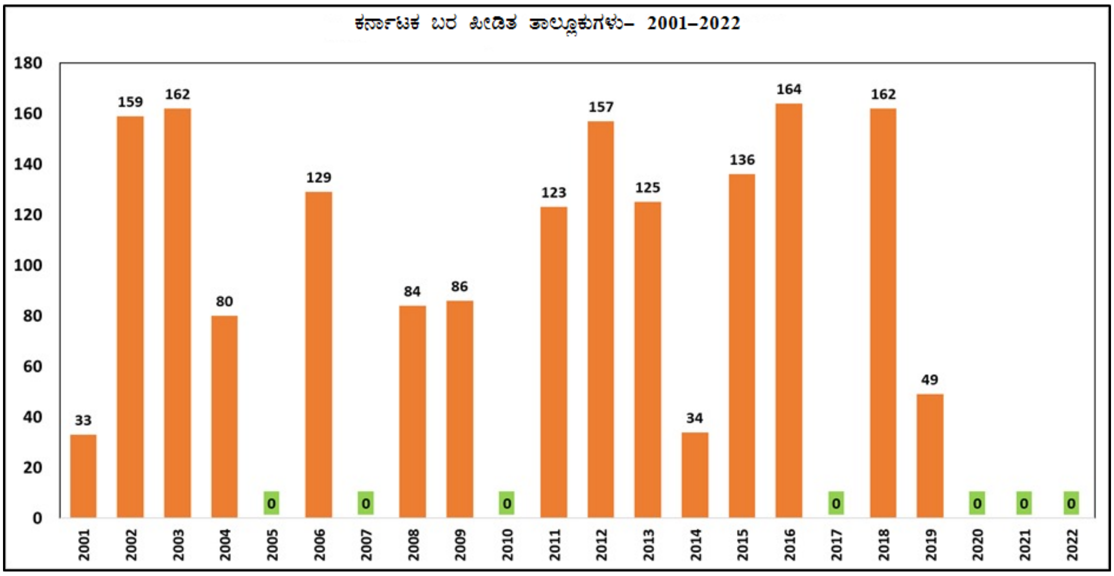

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ.

ಅನುಬಂಧ 5.1

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ –5.1.2, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 69)

2018–2022 ರ ನಡುವೆ ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳ ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ

(₹ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ)

ಹಾನಿಯ ಸ್ವರೂಪ	2018	2019	2020	2021	2022
ಕೃಷಿ ಬೆಳೆ	313.52	13829.24	14090.27	8137.00	4975.82
ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆ	1043.82	926.10	2155.80	1471.00	1428.11
ನೆಡುತೋಪು ಬೆಳೆ	863.36	475.36	650.02	1401.90	265.51
ರಸ್ತೆಗಳು	1452.81	7034.03	4369.12	4325.73	3283.15
ಸೇತುವೆಗಳು	90.04	1020.09	700.18	865.14	452.32
ಮನೆಗಳು	167.51	9621.87	430.75	690.08	699.51
ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಘಟಕಗಳು	6.34	122.94	37.60	39.09	11.60
ತೊಟ್ಟಿಗಳು	25.10	63.61	58.39	53.83	67.11
ಒಟ್ಟು	**5980.50**	**35112.24**	**24512.13**	**19004.77**	**13205.13**

ಮೂಲ: ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆ ಒದಗಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶ.

ಅನುಬಂಧ 5.2

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ –5.5.2, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 86)

ಮನೆಗಳ ಹಾನಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು

ಎ) *ಶೇಕಡಾ 25 ರಷ್ಟು* ಹಾನಿಯನ್ನು ಸಿ ಮತ್ತು ಬಿ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಫಲಾನುಭವಿ ಐಡಿ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಎಚ್‌ಸಿಎಲ್ ವೆಬ್ ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವರ್ಗ
ರಾಮನಗರ	ಕನಕಪುರ	368424	25	ಬಿ1
	ಕನಕಪುರ	367593	25	ಸಿ
	ಮಾಗಡಿ	367942	25	ಸಿ
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿಕಾರಿಪುರ	589696	25	ಬಿ1
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	579770	25	ಸಿ
	ಸೊರಾಬ	577862	25	ಸಿ
		577694	25	ಬಿ1
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಶಿಡ್ಲಘಟ್ಟ	375741	25	ಸಿ
ದಾವಣಗೆರೆ	ಚನ್ನಗಿರಿ	693547	25	ಸಿ
		676265	25	ಸಿ

(ಬಿ) (i) ಶೇಕಡಾ 25 *ರಿಂದ* 40 ರಷ್ಟು ಹಾನಿಯನ್ನು ಎ ಅಥವಾ ಬಿ2 ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಫಲಾನುಭವಿ ಐಡಿ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಎಚ್‌ಸಿಎಲ್ ವೆಬ್ ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವರ್ಗ
ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಮದುರ್ಗ	1681085	26	ಬಿ2
		1678875	30	ಬಿ2
		1679626	35	ಬಿ2
		1692912	26	ಬಿ2
		1678162	40	ಬಿ2
	ಹುಕ್ಕೇರಿ	1681085	26	ಬಿ2
		1681220	28	ಬಿ2
		1679282	28	ಬಿ2
		1679447	28	ಬಿ2
	ಬೈಲಹೊಂಗಲ	1685715	30	ಬಿ2
		1680510	35	ಬಿ2
		1697380	30	ಬಿ2

ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	587698	35	ಬಿ2
		587741	40	ಬಿ2
		587740	40	ಬಿ2
	ಶಿಕಾರಿಪುರ	588332	35	ಬಿ2
	ಭದ್ರಾವತಿ	587929	28	ಎ
	ಸೊರಬ	580420	27	ಬಿ2
	ಸಾಗರ	588011	28	ಬಿ2
		588216	24	ಬಿ2
		588014	22	ಬಿ2
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಗೌರಿಬಿದನೂರು	374398	20	ಬಿ2
		374400	23	ಬಿ2
		374397	25	ಬಿ2
		374401	24	ಬಿ2
		374403	25	ಬಿ2
		374402	23	ಬಿ2
ರಾಮನಗರ	ಮಾಗಡಿ	367882	40	ಬಿ2
ದಾವಣಗೆರೆ	ನ್ಯಾಮತಿ	680248	30	ಬಿ2

(ಬಿ) (ii) ಶೇಕಡಾ 70 ರಿಂದ 75 ರಷ್ಟು ಹಾನಿಯನ್ನು ಬಿ1 ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಫಲಾನುಭವಿ ಐಡಿ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ	ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಎಚ್‌ಸಿಎಲ್ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ನಲ್ಲಿ ವರ್ಗ
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಚಿಂತಾಮಣಿ	367512	71	ಬಿ1
		367514	74	ಬಿ1
		367713	74	ಬಿ1
		367551	74	ಬಿ1
		367434	74	ಬಿ1
		367318	72	ಬಿ1
	ಬಾಗೆಪಲ್ಲಿ	366436	74	ಬಿ1
	ಗೌರಿಬಿದನೂರು	366764	74	ಬಿ1
		366648	74	ಬಿ1
		366879	74	ಬಿ1
		367151	74	ಬಿ1
		374576	74	ಬಿ1
		374176	74	ಬಿ1

(ಸಿ) ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗದ ಮೇಲ್ಮುಖ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಫಲಾನುಭವಿ ಐಡಿ	ವರ್ಗದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ	ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪಾವತಿ (₹ಗಳಲ್ಲಿ)
ಹಾವೇರಿ	ಸವಣೂರು	643035	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ1	250000
		643649	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ1	250000
		643308	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ1	250000
		645911	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ1	250000
		640195	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ1	250000
		642048	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ1	250000
		644865	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ1	250000
		648225	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ1	250000
		646325	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ1	250000
	ಹಾನಗಲ್	678782	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		683632	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		684212	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		687982	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		689836	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
	ಹಾವೇರಿ	664081	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		669411	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		678874	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		681054	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
	ಹಿರೇಕೆರೂರು	664252	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		666268	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		667497	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
	ರಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿ	665583	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		667484	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		667553	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
	ಶಿಗ್ಗಾಂವ್	679291	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		679299	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		679796	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000
		683815	ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ2	450000

(ಡಿ) ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಹೆಚ್‌ಸಿಎಲ್ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ನಡುವಿನ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು

(i) ಎ/ಬಿ1/ಬಿ2 ರಿಂದ ಸಿ:

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಫಲಾನುಭವಿ ಐಡಿ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗ	ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಎಚ್‌ಸಿಎಲ್ ವೆಬ್ ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವರ್ಗ
ರಾಮನಗರ	ಕನಕಪುರ	368667	ಬಿ1	ಸಿ
		362112	ಬಿ1	ಸಿ
	ಮಾಗಡಿ	368659	ಬಿ2	ಸಿ
		368946	ಬಿ	ಸಿ
		368504	ಬಿ	ಸಿ
		367966	ಬಿ1	ಸಿ
		368499	ಬಿ	ಸಿ
		367965	ಬಿ	ಸಿ
		369018	ಬಿ	ಸಿ
		368412	ಬಿ	ಸಿ
		368502	ಬಿ	ಸಿ
		368498	ಬಿ	ಸಿ
		368036	ಬಿ	ಸಿ
		369018	ಬಿ	ಸಿ
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಶಿಡ್ಲಘಟ್ಟ	368052	ಬಿ1	ಸಿ
	ಗುಡಿಬಂಡೆ	376071	ಬಿ2	ಸಿ
		375760	ಬಿ2	ಸಿ
		375756	ಬಿ1	ಸಿ
		375911	ಎ	ಸಿ
		374451	ಬಿ1	ಸಿ
		366056	ಬಿ1	ಸಿ

(ii) ಸಿ ಯಿಂದ ಬಿ1/ಬಿ2:

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಫಲಾನುಭವಿ ಐಡಿ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗ	ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಎಚ್‌ಸಿಎಲ್ ವೆಬ್ ಸೈಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗ	ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪಾವತಿ (₹ಗಳಲ್ಲಿ)
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಗೌರಿಬಿದನೂರು	365944	ಸಿ	ಬಿ2	450000
		375661	ಸಿ	ಬಿ1	250000
		374398	ಸಿ	ಬಿ2	450000
		374400	ಸಿ	ಬಿ2	450000
		374397	ಸಿ	ಬಿ2	450000
		374401	ಸಿ	ಬಿ2	450000
		374403	ಸಿ	ಬಿ2	450000
		374402	ಸಿ	ಬಿ2	450000
	ಗುಡಿಬಂಡೆ	366051	ಸಿ	ಬಿ2	450000
		367960	ಸಿ	ಬಿ2	450000
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ	586077	ಸಿ	ಬಿ2	450000
		584793	ಸಿ	ಬಿ2	450000

		584673	ಸಿ	ಬಿ2	450000
	ಸಾಗರ	588014	ಸಿ	ಬಿ2	450000
		588216	ಸಿ	ಬಿ2	450000

(iii) ಬಿ1 ರಿಂದ ಬಿ2:

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಫಲಾನುಭವಿ ಐಡಿ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗ	ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಎಚ್‌ಸಿಎಲ್ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗ	ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪಾವತಿ (₹ಗಳಲ್ಲಿ)
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಭದ್ರಾವತಿ	587929	ಬಿ1	ಎ	200000
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಬಾಗೆಪಲ್ಲಿ	367078	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367081	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367085	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367093	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367096	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367106	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
	ಗುಡಿಬಂಡೆ	366147	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		366227	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		366223	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		366216	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
	ಗೌರಿಬಿದನೂರು	365950	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		365960	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
	ಶಿಡ್ಲಘಟ್ಟ	376105	ಬಿ1	ಬಿ2	200000

iv) ಎ/ಬಿ2 ರಿಂದ ಬಿ1 ಪ್ರಕರಣಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಫಲಾನುಭವಿ ಐಡಿ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗ	ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಎಚ್‌ಸಿಎಲ್ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗ
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಶಿಡ್ಲಘಟ್ಟ	375749	ಬಿ2	ಬಿ1
		368046	ಬಿ2	ಬಿ1
	ಗೌರಿಬಿದನೂರು	366724	ಬಿ2	ಬಿ1
		367710	ಬಿ2	ಬಿ1
		366764	ಬಿ2	ಬಿ1
		366653	ಬಿ2	ಬಿ1
		366655	ಬಿ2	ಬಿ1
		366645	ಬಿ2	ಬಿ1
		366648	ಬಿ2	ಬಿ1
		366750	ಬಿ2	ಬಿ1
		366770	ಬಿ2	ಬಿ1
		366879	ಬಿ2	ಬಿ1
		367151	ಬಿ2	ಬಿ1
		366698	ಬಿ2	ಬಿ1
		375812	ಬಿ2	ಬಿ1

		374576	ಬಿ2	ಬಿ1
		374176	ಬಿ2	ಬಿ1
	ಗುಡಿಬಂಡೆ	366101	ಬಿ2	ಬಿ1
		366086	ಬಿ2	ಬಿ1
		366084	ಬಿ2	ಬಿ1
		374500	ಬಿ2	ಬಿ1
		374178	ಎ	ಬಿ1
	ಬಾಗೆಪಲ್ಲಿ	366018	ಬಿ2	ಬಿ1
		366436	ಬಿ2	ಬಿ1
		367932	ಬಿ2	ಬಿ1
		367933	ಬಿ2	ಬಿ1
		368041	ಬಿ2	ಬಿ1
		366155	ಬಿ2	ಬಿ1
		367146	ಬಿ2	ಬಿ1
		367693	ಬಿ2	ಬಿ1
		367090	ಬಿ2	ಬಿ1
		366131	ಬಿ2	ಬಿ1

v) ಬಿ1 ರಿಂದ ಬಿ2 ಪ್ರಕರಣಗಳು:

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಫಲಾನುಭವಿ ಐಡಿ	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗ	ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಎಚ್‌ಸಿಎಲ್ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಹಾನಿಯ ವರ್ಗ	ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಣಾಮ *(₹ಗಳಲ್ಲಿ)*
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಚಿಂತಾಮಣಿ	367403	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367661	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367662	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367318	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
	ಗೌರಿಬಿದನೂರು	365950	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		365960	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
	ಗುಡಿಬಂಡೆ	366147	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		366227	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		366223	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		366216	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
	ಬಾಗೆಪಲ್ಲಿ	367093	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367096	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367106	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367081	ಬಿ1	ಬಿ2	200000
		367078	ಬಿ1	ಬಿ2	200000

ಇ) ಎಂಜಿನಿಯರ್ ವರದಿ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪ್ರಕರಣಗಳು:

ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಫಲಾನುಭವಿ ID	ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಹಾನಿ
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಹೊಸನಗರ	585944	ಬಿ (50)
		585801	ಸಿ
		585775	ಸಿ

		585828	ಬಿ (50)
		585836	ಸಿ
		585839	ಬಿ (75)
		585789	ಬಿ (50)
		585786	ಎ
		585785	ಸಿ
		585849	ಬಿ (50)
		585804	ಎ
		584468	ಎ
	ಸಾಗರ	588013	ಬಿ (50)
		580009	ಬಿ (50)
		588011	ಬಿ (50)
		588216	ಬಿ (50)
		588014	ಬಿ (50)
		587887	ಬಿ (50)
	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	587698	ಬಿ (35)
		587741	ಬಿ(40)
		587740	ಬಿ (40)
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಚಿಂತಾಮಣಿ	367392	ಬಿ1
		367658	ಬಿ1
		367194	ಬಿ1
		367409	ಬಿ1
		367255	ಬಿ1
		367227	ಬಿ1
		367617	ಬಿ1
	ಶಿಡ್ಲಘಟ್ಟ	375741	25
		375653	––
		375657	
		374227	
		374235	
	ಗೌರಿಬಿದನೂರು	366698	––
		374405	ಎ
		375812	ಬಿ2
		375661	ಬಿ1
	ಗುಡಿಬಂಡೆ	366091	––
	ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ	368055	
		366111	
		366131	ಬಿ2

ಅನುಬಂಧ 5.3

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ 5.5.3, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 89)

ಪರಿಹಾರ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಿಯಮಿತತೆಯ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಪ್ರಕರಣಗಳು

(i) ರೈತರಿಗೆ ಅರ್ಹ ಮೊತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿರುವುದು

ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬೆಳೆಯ ವಿಧ	ವರ್ಷ/ಋತುಮಾನ	ವಿಪತ್ತು	ಪಾವತಿಸಿದ ಮೊತ್ತ *(₹ಗಳಲ್ಲಿ)*
XXXXXXXX4809	ತೋಟಗಾರಿಕೆ	2019-20/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	58120
XXXXXXXX7329	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	61918
XXXXXXXX1684	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	61918
XXXXXXXX7646	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	61918
XXXXXXXX2041	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	61557
XXXXXXXX1660	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	61557
XXXXXXXX7309	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	61918
XXXXXXXX2149	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	61198
XXXXXXXX6723	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	61198
XXXXXXXX5987	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	64798
XXXXXXXX0523	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಪ್ರವಾಹ	62638

(ii) ಎರಡು ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವ ರೈತರಿಗೆ ಸಿ ಮತ್ತು ಡಿ ವರ್ಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿರುವುದು

ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬೆಳೆಯ ವಿಧ	ವರ್ಷ/ಋತುಮಾನ	ವಿಪತ್ತು	ಪಾವತಿಸಿದ ಮೊತ್ತ *(₹ಗಳಲ್ಲಿ)*	ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ
XXXXXXXX2956	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999	14 ಎಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
			ಹೂಳು ತೆಗೆಯುವುದು	16567	
XXXXXXXX8898	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999	6 ಎಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
XXXXXXXX7329	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2019-20/ ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999	28 ಎಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
XXXXXXXX5727	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999	12 ಎಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
XXXXXXXX3822	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999	15 ಎಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
XXXXXXXX4302	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	59999	8 ಎಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
XXXXXXXX1672	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999	10 ಎಕರೆ

XXXXXXXX7077	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999	6 ಎಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
XXXXXXXX6260	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2019-20/ ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999	5 ಎಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು

(iii) ಎ/ಬಿ ಮತ್ತು ಡಿಯ ಎರಡೂ ವರ್ಗಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿರುವುದು

ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬೆಳೆಯ ವಿಧ(ಬದಲಾಯಿಸಿ)	ವರ್ಷ/ಋತುಮಾನ	ವಿಪತ್ತು	ಪಾವತಿಸಿದ ಮೊತ್ತ *(₹ಗಳಲ್ಲಿ)*
XXXXXXXX2956	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999
			ಹೂಳು ತೆಗೆಯುವುದು	16567
			ಪ್ರವಾಹ	35998
XXXXXXXX7329	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2019-20/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999
			ಪ್ರವಾಹ	55999
XXXXXXXX6770	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999
			ಪ್ರವಾಹ	35999
XXXXXXXX5727	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999
			ಪ್ರವಾಹ	35999
XXXXXXXX7415	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999
			ಪ್ರವಾಹ	35999
XXXXXXXX3822	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999
			ಪ್ರವಾಹ	50398
XXXXXXXX3904	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2019-20/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	67499
			ಪ್ರವಾಹ	35799
XXXXXXXX4302	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	59999
			ಪ್ರವಾಹ	43199
XXXXXXXX2163	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2019-20/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	44999
			ಪ್ರವಾಹ	45359
XXXXXXXX7836	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2019-20/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999
			ಪ್ರವಾಹ	47375
XXXXXXXX1672	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2018-19/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999
			ಪ್ರವಾಹ	35999
XXXXXXXX6260	ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ	2019-20/ಮುಂಗಾರು	ಭೂಕುಸಿತ	74999
			ಪ್ರವಾಹ	34718

ಅನುಬಂಧ 6.1

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ –6.3.2, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 98)

ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಭೂಕುಸಿತ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ನಕ್ಷೆಗಳು

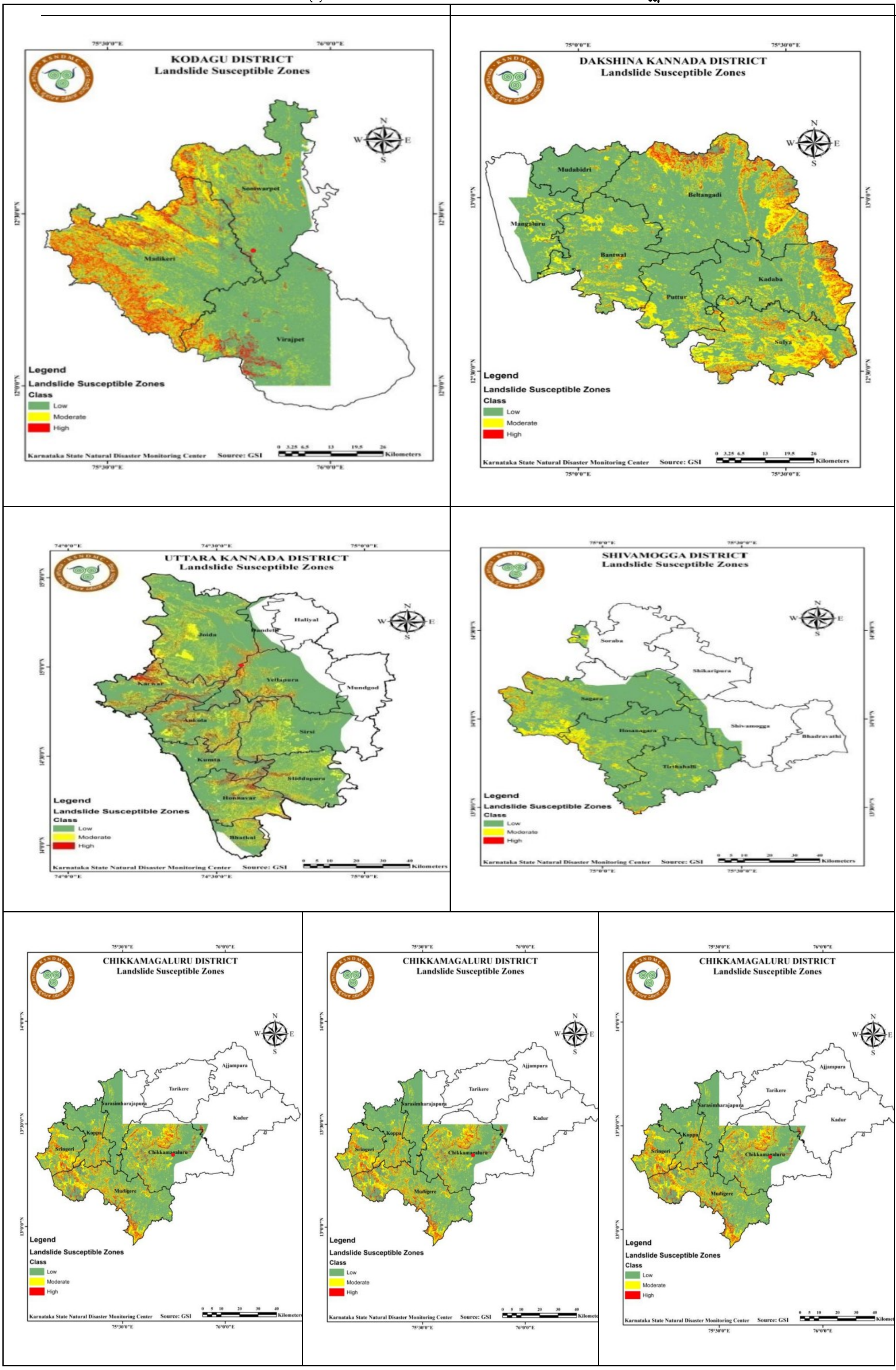

ಮೂಲ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ: ಭೂಕುಸಿತಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ – 2022.

ಅನುಬಂಧ 7.1

(ಉಲ್ಲೇಖ: ಕಂಡಿಕೆ –7.2.1.2, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 123)

ಐಎಂಡಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಮಿಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
ಭೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಂತ್ರಾಲಯ
ಭಾರತ ಹವಾಮಾನ ಇಲಾಖೆ
ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು

भारत सरकार
Government of India
पृथ्वी विज्ञान मंत्रालय
Ministry of Earth Sciences
भारत मौसम विज्ञान विभाग
India Meteorological Department
मौसम विज्ञान केंद्र, बेंगलुरु
Meteorological Centre, Bengaluru

NOWCAST ISSUED FROM METEOROLOGICAL CENTRE, BENGALURU

Date: 19.08.2023 Time of issue: 1600 IST Validity: 3 hours / ಮುಂದಿನ 3 ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ

Weather expected ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಹವಾಮಾನ	Districts likely to be affected ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	Impacts Expected ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು	Suggested Actions ಸೂಚಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳು
Light to Moderate Rain/Thundershowers accompanied by lightning and gusty winds with speed reaching 30-40 kmph very likely.	At isolated places Bijapur, Chikkaballapura, Dakshina Kannada, Gulbarga, Raichur, Udupi, Uttara Kannada and Yadgir districts	Temporary disruption of electricity in some areas. Minor traffic snarls. Possible damage to Kuccha and unsecured structures Possible uprooting of weak tree branches	Stay indoors, close windows & doors and avoid travel if possible Take safe shelters; do not take shelter under trees. Do not lean against concrete walls. Unplug electrical/ electronic appliances Immediately. Get out of water bodies immediately. Keep away from all the objects that conduct electricity. Drive carefully if you are travelling.
ಮಿಂಚು ಮತ್ತು ಬಿರುಗಾಳಿ ಸಹಿತ ಗುಡುಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಳೆಯಾಗುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದ್ದು, ಗಾಳಿಯ ವೇಗವು ಘಂಟೆಗೆ 30 ರಿಂದ 40 ಕಿಮೀ . ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.	ಬಿಜಾಪುರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ರಾಯಚೂರು, ಉಡುಪಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಒಂದೆರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ	ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯತ್ಯಯ. ಸಣ್ಣ ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆಗಳು. ಕಚ್ಚ ಮತ್ತು ಅಸುರಕ್ಷಿತ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಭವನೀಯ ಹಾನಿ ದುರ್ಬಲ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.	ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರಿ, ಕಿಟಕಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ. ಸುರಕ್ಷಿತ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ; ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯಬೇಡಿ. ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಒರಗಬೇಡಿ. ತಕ್ಷಣವೇ ವಿದ್ಯುತ್/ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು/ ಅನ್‌ಪ್ಲಗ್ ಮಾಡಿ. .ತಕ್ಷಣವೇ ಜಲಮೂಲಗಳಿಂದ ಹೊರಬನ್ನಿ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಿ. ನೀವು ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಚಾಲನೆ ಮಾಡಿ.

DUTY OFFICER
MC BENGALURU

ಮೂಲ: ಕೆಎಸ್‌ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ (ಎಕ್ಸ್) ಹ್ಯಾಂಡಲ್.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪಗಳು

ಎಜಿ (ಎ ಮತ್ತು ಇ)	ಮಹಾಲೇಖಾಲರು (ಲೆಕ್ಕ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುದಾರಿ)
ಎಪಿಎಲ್	ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಾಲ
ಎಟಿಐ	ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ
ಬಿಬಿಎಂಪಿ	ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ
ಸಿಎಪಿ	ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ
ಸಿಡಿಎಂ	ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೇಂದ್ರ
ಸಿಎಲ್‌ಪಿಎಂಪಿ	ಸಮಗ್ರ ಭೂಕುಸಿತ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆ
ಸಿಆರ್‌ಎಂಐ	ಚಂಡಮಾರುತದ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ
ಸಿಎಸ್‌ಸಿ	ಸಂಪುಟ ಉಪ ಸಮಿತಿ
ಸಿಎಸ್‌ಒಗಳು	ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು
ಸಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಜಿ	ಬೆಳೆ ಹವಾಮಾನ ನಿಗಾ ತಂಡ
ಡಿಸಿ	ಉಪ ಆಯುಕ್ತರು
ಡಿಡಿಎಂಎ	ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಡಿಡಿಎಂಪಿ	ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ
ಡಿಇಒಸಿ	ಜಿಲ್ಲಾ ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕೇಂದ್ರ
ಡಿಜಿಪಿ	ಪೊಲೀಸ್ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕರು
ಡಿಎಂ	ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ
ಡಿಎಂಐಎಸ್	ಬರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಡಿಎಂಪಿ	ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು
ಡಿಎಂಆರ್	ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೊಬೈಲ್ ರೇಡಿಯೋ
ಡಿಆರ್‌ಆರ್	ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ
ಇಒ	ಭೂ ವೀಕ್ಷಣೆ
ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಡಿಎಸ್	ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಪ್ರಸರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು
ಎಫ್‌ಎಂಪಿ	ಪ್ರವಾಹ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು
ಎಫ್‌ಆರ್‌ಎಂ	ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ
ಜಿಐಎಸ್	ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
ಜಿಪಿಆರ್‌ಎಸ್	ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ರೇಡಿಯೋ ಸೇವೆ
ಜಿಪಿಎಸ್	ಗ್ಲೋಬಲ್ ಪೊಸಿಷನಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್

ಜಿಎಸ್ಐ	ಭಾರತೀಯ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ
ಐಡಿಎ	ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘ
ಐಡಿಇಎ	ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಡೇಟಾ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ
ಐಇಸಿ	ಮಾಹಿತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ
ಐಐಎಸ್‌ಸಿ	ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಐಎಂಡಿ	ಭಾರತೀಯ ಹವಾಮಾನ ಇಲಾಖೆ
ಐಆರ್ಎಸ್	ಘಟನೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಐಆರ್‌ಟಿ	ಘಟನೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತಂಡಗಳು
ಕೆಜಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎ	ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂತರ್ಜಲ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಕೆಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಕೆಎಸ್ಎನ್‌ಡಿಎಂಸಿ	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ
ಎಲ್ಆರ್ಎಂಎಸ್	ಭೂಕುಸಿತ ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ
ಎಂಜಿಎನ್ಆರ್‌ಇಜಿಎಸ್	ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ
ಎಂಎಚ್ಎ	ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ
ಎಂಒಯು	ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ
ಎಂಪಿಸಿಎಸ್	ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಚಂಡಮಾರುತ ಆಶ್ರಯ ತಾಣಗಳು
ಎನ್‌ಸಿಆರ್‌ಎಂಪಿ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪಾಯ ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆ
ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಎನ್‌ಡಿಎಂಐಸಿ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಎನ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆ
ಎನ್‌ಇಸಿ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ
ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು	ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು
ಎನ್‌ಐಡಿಎಂ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ
ಎನ್‌ಒಸಿ	ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣಾ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ
ಪಿಎ	ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ
ಪಿಆರ್‌ಇಡಿ	ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವಿಭಾಗ
ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಿ	ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆ
ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಪಿಐಡಿ	ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ, ಬಂದರು ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ವಿಭಾಗ
ಆರ್‌ಇ	ಬಲಪಡಿಸಲಾದ ಭೂಮಿ
ಆರ್‌ಡಿಪಿಆರ್	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್
ಆರ್‌ಜಿಆರ್‌ಹೆಚ್‌ಸಿಎಲ್	ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ

ಆರ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್	ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಇಲಾಖೆ
ಎಸ್‌ಸಿಎಂಸಿ	ರಾಜ್ಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ
ಎಸ್‌ಡಿಜಿ	ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ
ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎ	ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಎಸ್‌ಡಿಎಂಎಫ್	ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ ನಿಧಿ
ಎಸ್‌ಡಿಎಂಪಿ	ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ
ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಫ್	ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪಡೆ
ಎಸ್‌ಡಿಆರ್‌ಎಂಎಫ್	ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಧಿ
ಎಸ್‌ಇಸಿ	ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ
ಎಸ್‌ಇಒಸಿ	ರಾಜ್ಯ ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಕೇಂದ್ರ
ಎಸ್‌ಎಫ್‌ಡಿಆರ್‌ಆರ್	ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತಕ್ಕಾಗಿ ಸೆಂಡೈ ಚೌಕಟ್ಟು
ಎಸ್‌ಹೆಚ್‌ಜಿಗಳು	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು
ಎಸ್‌ಒಪಿ	ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ
ಎಸ್‌ಪಿವಿ	ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶದ ವಾಹಕ
ಎಸ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂಡಿ	ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿ
ಟಿಆರ್‌ಜಿಗಳು / ಟಿಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್‌ಗಳು	ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಮಾಪಕಗಳು / ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಹವಾಮಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು
ಯುಎವಿ	ಮಾನವರಹಿತ ವೈಮಾನಿಕ ವಾಹನಗಳು
ಯುಸಿ	ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ
ಯುಎನ್	ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ
ಯುಎನ್‌ಡಿಆರ್‌ಆರ್	ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಕಚೇರಿ
ವಿಎಸ್‌ಎಟಿ	ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ಅಪರ್ಚರ್ ಟರ್ಮಿನಲ್